

๕๔๒๑ ๑๖/๑๖
๑๓ ๐๙ ๒๕๖๓



รายงานการวิจัย

การพัฒนาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษจากเส้นใย เปลือกส้มโอกับเส้นใยผักตบชวา

The Development of Optimized Ratio for the Paper Production
from Grapefruit Peel Fiber with Water Hyacinth Fiber

นางสาวโนรารพ์ นาม
นางสาวนายนีระห์ ปูเตี๊ยะ

รายงานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต
โปรแกรมวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุโขทัย

2557



ใบรับรองการวิจัยสิ่งแวดล้อม

โปรแกรมวิชาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วิทยาศาสตร์)

เรื่อง การพัฒนาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษจากเส้นใยเปลือกส้มໂอกกับเส้นใยผักตบชวา

The Development of Optimized Ratio for the Paper Production from Grapefruit Peel Fiber with Water Hyacinth Fiber

ผู้วิจัย นางสาวนายนี้เราะห์ ปุเต็ช รหัส 534291012
นางสาวโนราพรห์ หมาย รหัส 534291016

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย
คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวัญกมล ขุนพิทักษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พลพัฒน์ รวมเจริญ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(ดร. สุชีวรรณ ยอดรุ่รอบ)

..... กรรมการ
(นางสาวนัดดา โปคำ)

..... กรรมการ
(นางสาวธิรัญวดี สุวิบูลย์)

..... กรรมการ
(นายกมลวิน อินทนุจิตร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พลพัฒน์ รวมเจริญ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวัญกมล ขุนพิทักษ์)

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา รับรองแล้ว

(ดร. พิพัฒน์ ลิมปะพิทยาร)

คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1135981
16 ๗/๒ ๒๕๖๔
676.22
16877

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาการวิจัยสิ่งแวดล้อม (4064902) รายงานฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญกมล ชูนพิทักษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร. พลพัฒน์ รวมเจริญ ที่ได้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยซึ่งให้คำแนะนำปรึกษา ในการดำเนินการทดลองและคอยให้คำแนะนำเพิ่มเติม และอ่านแก้ไขข้อบกพร่องในรายงานวิจัยเพื่อ ปรับปรุงให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นตลอดจนเป็นกำลังใจให้ตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญกมล ชูนพิทักษ์ ดร.สุชีวรรณ ยอดรุ่อรับ อาจารย์นัดดา โปดា อาจารย์ธิรญาดี สุวิปุรณ์ และอาจารย์กมลนาวิน อินทนูจิตรที่ให้คำปรึกษา และ คำแนะนำต่างๆ ในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์นวรัตน์ สีตตะพงษ์โปรแกรมวิชาฟิสิกส์และวิทยาศาสตร์ ทั่วไป ที่ให้ความอนุเคราะห์เครื่องมืออุปกรณ์ในการทำงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คุณสองแหละ บางสัน เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมที่ให้ความสะดวกเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ โปรแกรมวิชาเทคโนโลยียางและพอลิเมอร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ สถานที่และอุปกรณ์ในการทำวิจัย

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีส่วนช่วยเหลืองานวิจัยในครั้งนี้ ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่เคยให้กำลังใจในการทำงานวิจัยจน สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีคุณค่าและประโยชน์ใดๆ ที่พึงได้จากการวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้มอบเป็นรางวัล แห่งความภักภูมิใจแด่ บิดามารดาและคณาจารย์ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย มาตลอด

นางสาวโนรา彷ท์	หมาย
นางสาวนายีเราะห์	บุเต็ชะ
พฤษจิกายน 2557	

ชื่อการวิจัย	การพัฒนาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษสาจากเส้นใยเปลือกส้มໂอกับเส้นใยผักตบชวา
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวโนราพรห์ หมาย นางสาวนายนี้เราะห์ ปูเตะ
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรบัณฑิต
โปรแกรมวิชา	วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
คณะ	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ปีการศึกษา	2557
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญกมล ขุนพิทักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พลพัฒน์ รวมเจริญ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตราส่วนที่เหมาะสมของกระดาษที่ผลิตจากเส้นใยเปลือกส้มໂอกับเส้นใยผักตบชวา สำหรับใช้เป็นห่อของขวัญ และบัตรอวยพร โดยมุ่งเน้น อัตราส่วนของกระดาษตามผลิตภัณฑ์กระดาษชุมชน เพื่อป้องกันการใช้งานในการป้อนม้วน แรงดึง แรงเฉือน แรงบิด และแรงที่ทำให้กระดาษโค้งงอ งานวิจัยนี้เลือกใช้อัตราส่วนระหว่างเส้นใยเปลือก ส้มໂอกับเส้นใยผักตบชวา ร้อยละ 10:90 20:80 30:70 40:60 50:50 60:40 70:30 และ 80:20 ตามลำดับ จากนั้นนำกระดาษที่ได้ไปทดสอบหาค่าน้ำหนักมาตรฐาน ความหนา ความชื้น ความหนาแน่นปริมาตร จำเพาะ ความต้านทานแรงดึง และความต้านทานแรงฉีกขาดตามผลิตภัณฑ์กระดาษชุมชน ผลการทดสอบพบว่า กระดาษที่ผลิตจากเปลือกส้มໂอกับเส้นใยผักตบชวาในอัตราส่วนร้อยละ 40:60 และ 50:50 มีค่า ใกล้เคียงกับกระดาษจากค่าผลิตภัณฑ์กระดาษชุมชนมากที่สุดคือ น้ำหนักมาตรฐานเท่ากับ 63.03 และ 66.00 g/m^2 ความหนาเท่ากับ 0.17 และ 0.16 mm ความชื้นเท่ากับ 6 และ 5 % ความหนาแน่นเท่ากับ 0.37 และ 0.40 g/cm^2 ปริมาตรจำเพาะเท่ากับ 2.68 และ $2.44 \text{ cm}^2/\text{g}$ ความต้านทานแรงดึงเท่ากับ 36 และ 33 N.m/g และความต้านทานแรงฉีกขาด 11 และ $11 \text{ m.Nm}^2/\text{g}$ ตามลำดับซึ่งกระดาษที่ผลิตจาก เส้นใยเปลือกส้มໂอกับเส้นใยผักตบชวาในอัตราส่วนร้อยละ 40:60 และ 50:50 มีความเหมาะสมใน การผลิตกระดาษสาได้จากการทดลองที่ได้ศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต คือ การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาตรวจสอบน้ำเสียที่ใช้หลังการทำกระดาษสาเพื่อไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อม เนื่องด้วยการผลิตกระดาษสาต้องใช้สารเคมี

Title	The Development of Optimized Ratio for the Paper Production from Grapefruit Peel Fiber with Water Hyacinth Fiber
Author	Miss Norarfah Hama
	Miss Nayeerooh Puteh
Program	Bachelor of Science
Major	Environmental Science (Environmental Technology)
Academic	Year 2014
Adviso	Assistant Professor Khwankamon Khoonpitak
Co-Advisor	Assistant Professor Dr.Polphat Ruamcharoen

Abstract

This research aims to determine the appropriate ratio of paper made from fibers mixed with grapefruit peel, and water hyacinth for gift wrap and greeting cards application. This research focused on the paper preparation following the community the use of rolled feeder tension, shear, torsion and force which bends the paper. The ratios of water hyacinth fiber and grapefruit peel fiber percent were 10:90 20:80 30:70 40:60 50:50 60:40 70:30 and 80:20 respectively. Then the properties ie weight, thickness, moisture, density, specific volume, testing tensile strength and the tear resistance of end sample was determined. The results showed that paper made from grapefruit peel and water hyacinth fiber in the ratio of 40:60 and 50:50 were the most similar to the paper from the paper fiber product. with the weight were 63.03 and 66.00 g/m². Thickness of 0.17 and 0.16. humidity of 6 and 5%. density of 0.37 and 0.40 g/cm². specific volumes were 2.68 and 2.44 cm²/g, tensile strengths were 36 and 33 Nm/g. tear resistances were 11 and 11 m.Nm²/g, respectively. This paper manufactured from water hyacinth fiber, grapefruit peel in the ratio of 40:60 and 50:50 are suitable for the production of paper production. From this study, there are suggestions for research in the future. Waste water used after production of the paper would be checked to ensure that waste water would not destroy the environment because the production of this paper need to chemicals.

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
Abstract	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ตัวแปร	3
1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	3
1.5 สมมุติฐาน	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.7 ระยะเวลาที่ทำการวิจัย	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ประวัติการผลิตกระดาษสา	5
2.2 วัตถุดิบในการทำกระดาษสา	6
2.3 องค์ประกอบของเปลือกส้มโอและผักตบชวา	7
2.4 คุณสมบัติทั่วไปของกระดาษสา	10
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.1 ขอบเขตการวิจัย	21
3.2 วัสดุ อุปกรณ์ และสารเคมี	21
3.3 การเก็บและการเตรียมตัวอย่าง	22
3.4 วิธีการวิเคราะห์	25

บทที่ 4 ผลและการอภิปรายผลการวิจัย

4.1	ลักษณะของเส้นใยเปลือกส้มโอกับเส้นใยผักตบชวา	26
4.2	ลักษณะของกระดาษสาจากเปลือกส้มโอกับผักตบชวา	27
4.3	การทดสอบคุณสมบัติทางกายภาพ	29
4.4	การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต	39

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1	สรุปผลการวิจัย	43
5.2	ข้อเสนอแนะ	44

บรรณานุกรม 45

ภาคผนวก ก	ภาพการทดลองและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง	ก-1
ภาคผนวก ข	ข้อมูลการทดลอง	ข-1
ภาคผนวก ค	ตัวอย่างการคำนวณวิจัย	ค-1
ภาคผนวก ง	แบบเสนอโครงการวิจัย	ง-1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 อัตราส่วนโดยเส้นไขเปลือกส้มໂอกกับเส้นไขผักตบชวาต่อตัวทำลามาย	24
4.1 ผลการทดสอบคุณสมบัติด้านกายภาพ	30
4.2 ราคาวัสดุที่ใช้ในการขึ้นรูปแผ่นกระดาษจากเส้นไขเปลือกส้มໂอกกับเส้นไขผักตบชวา	40
4.3 ต้นทุนด้านวัสดุของแผ่นกระดาษจากเส้นไขเปลือกส้มໂอกกับเส้นไขผักตบชวาที่ 40:60	40
4.4 ต้นทุนด้านวัสดุของแผ่นกระดาษจากเส้นไขเปลือกส้มໂอกกับเส้นไขผักตบชวาที่ 50:50	41
4.5 ต้นทุนด้านพลังงาน	41
4.6 ต้นทุนรวมของแผ่นกระดาษจากเส้นไขเปลือกส้มໂอกกับเส้นไขผักตบชวา	42



สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ภาพจำลองแสดงขั้นของผนังเซลล์พืชและองค์ประกอบที่สำคัญในแต่ละขั้น	8
2.2 ภาพจำลองแสดงโครงสร้างทางเคมีของเส้นใยเซลล์ถูโลส	9
3.1 แผนผังขั้นตอนเตรียมวัตถุดิบเปลือกส้มโดยการวิจัย	22
3.2 แผนผังขั้นตอนเตรียมวัตถุดิบผักตบชวาของ การวิจัย	23
4.1 ลักษณะของเส้นใยเปลือกส้มโดย	26
4.2 ลักษณะของเส้นใยผักตบชวา	27
4.3 ลักษณะของแผ่นกระดาษ	28
4.4 แสดงผลการทดสอบน้ำหนักมาตรฐานของแผ่นกระดาษ	31
4.5 แสดงผลการทดสอบคุณสมบัติความซึมของแผ่นกระดาษ	33
4.6 แสดงผลการทดสอบคุณสมบัติความหนา	34
4.7 แสดงผลการทดสอบคุณสมบัติความหนาแน่น	35
4.8 แสดงผลการทดสอบคุณสมบัติปริมาตรจำเพาะ	36
4.9 แสดงผลการทดสอบคุณสมบัติความต้านทานต่อแรงฉีกขาดเฉลี่ย	38
4.10 แสดงผลการทดสอบคุณสมบัติความต้านทานต่อแรงดึงเฉลี่ย	39

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

กระดาษสาเป็นกระดาษพื้นเมืองทางภาคเหนือ ที่มีการผลิตมานานหลายช่วงอายุคน ซึ่งยังคงมีการผลิตการดาษสามารถถึงปัจจุบัน ทั้งโรงงานอุตสาหกรรม ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก สมัยแรกนิยมผลิตจากต้นปอสา เพื่อนำใช้คำสั่งสอนและทำรำ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์สามารถ ส่งออกขายยังต่างประเทศ ซึ่งกระดาษกำลังเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมทั้งตลาดภายในและตลาดภายนอก ในขณะก่อนผู้ผลิตกระดาษสาในภาคเหนือ กำลังประสบกับปัญหาการขาดแคลนเปลือกสา ทำให้เปลือกสาไม่ราคาแพง และหาซื้อด้วยยาก (เจษฎา สุวรรณ, 2535) พบรากลุ่มผู้ผลิตกระดาษสา ต้องซื้อเปลือกสาในราคากิโลกรัมละ 10-12 บาท ในปี พ.ศ. 2532 ซึ่งทำนองเดียวกันกับหมู่บ้านที่ ผลิตกระดาษสาใน จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดพะเยา ก็พบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ ต้องซื้อเปลือกสาในราคากิโลกรัมละ 16-25 บาท และราคาก็สูงขึ้นอีกในปีต่อๆไปจาก สภาพของปัญหาที่กล่าวมาเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยคิดค้นหาเส้นใยต่างๆจากพืชพรรณไม้มาผลิตเป็น กระดาษสาในปัจจุบันนี้ได้มีการประยุกต์ใช้เส้นใยตามธรรมชาติ มาใช้เป็นเส้นใยเสริมแรงในวัสดุ เนื่องจาก เส้นใยธรรมชาติมีเยื่อลักษณะพิเศษที่สามารถผลิตกระดาษได้ เช่น มีความเหนียว แข็งแรง ทนทาน สวยงาม และวัตถุดูบยังหาได้ยาก และมีปัจจัยที่มีผลต่อคุณสมบัติของเส้นใย คือ โครงสร้างทาง กายภาพ องค์ประกอบทางเคมี และการจัดเรียงตัวของโมเลกุล ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะทำปฏิกิริยาที่ ทำให้กระดาษมีความแข็งแรงเพิ่มมากขึ้น จึงเหมาะสมสำหรับการนำมาพัฒนาเป็นกระดาษสา เมื่อ นำกระดาษสาไปใช้ในอุตสาหกรรม หรือปรับรูปต่างๆ เช่น ร่มกระดาษสา ดอกไม้ประดิษฐ์ ปกสมุดบันทึก กระดาษห่อของขวัญ คอมไฟ บัตรอวยพร ของชำร่วยและใช้ในงานศิลปหัตกรรม นอกจากจะช่วยลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพของกระดาษสาแล้วยังช่วยลดปัญหาผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อมได้ ฉะนั้นการพัฒนากระดาษสาจึงมีกระบวนการผลิตกระดาษที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่สามารถเข้าถึงเป้าหมายตลาดภายในและภายนอกประเทศไทย ดังนั้นจำเป็นมีการส่งเสริมพัฒนา คุณภาพกระดาษสาให้ได้มาตรฐานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น

เปลือกส้มโอลจัดว่าเป็นวัสดุทางการเกษตรอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมีคุณสมบัติทางเส้นใย สามารถใช้ในการผลิตกระดาษได้ เนื่องจากบริเวณเปลือกส้มขาวมีเยื่อบางโดยมีสารเพคตินเป็น องค์ประกอบที่มีลักษณะคล้ายวุ้นและเป็นพอลิแซ็คคาไรด์ในผนังเซลล์และรอยต่อระหว่างผนังเซลล์ ของเปลือกส้มโอลจึงเป็นวัสดุที่มีคุณสมบัติทางเส้นใยที่ดีกว่าเปลือกกระดาษสา ทำหน้าที่ยึดเกาะผนังเซลล์ให้ติดกันคล้ายกับชีเมนต์

เมื่อนำมาผลิตเป็นกระดาษทำให้เส้นใยมีการยืดเกราะแน่น จึงได้ทำการศึกษา (ธุติมน สันติชัยรัตน์, 2555) พบว่ากระดาษที่ได้จากเปลือกส้มโอเนื้อกระดาษไม่เรียบ กระดาษแข็ง perseะหักง่ายไม่สามารถใช้งานได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดค้นหาอัตราส่วนผสมจากวัสดุผักตบชวา ซึ่งผักตบชวาเป็นพืชที่มีคุณสมบัติของเส้นใยมากถึง 70 เปอร์เซ็นต์ เป็นเส้นใยเดี่ยวมีความเหนียวมากสามารถประสานให้เยื่อของกระดาษยึดติดกัน (ปารีชาติ วิระพันธุ์, 2551) พบว่ากระดาษที่ได้จากเส้นใยผักตบชวา กระดาษจะอ่อนตัวลง เนื่องจากเส้นใยในกระดาษได้ชัดเจน ผิวสัมผัสมีความหยาบสามารถใช้งานได้

จากในพื้นที่จังหวัดปัตตานีเป็นพื้นที่ที่มีการทำเกษตรกรรมหลากหลายรูปแบบ อาทิ เช่น การทำสวนยาง การทำนา การปลูกพืชผักผลไม้ต่างๆ ซึ่งส้มโอเป็นพืชที่นิยมปลูกกันเป็นจำนวนมาก ทำให้เปลือกส้มโอและลูกที่หล่นจากต้นมีปริมาณมาก จึงทำให้ขาดการกำจัดเปลือกส้มโออย่างถูกวิธีและการนำไปใช้ประโยชน์มีน้อยมาก จากปริมาณของเปลือกส้มโอที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ทศนิยภาพในพื้นที่เสื่อมลง ส่วนพืชผักตบชวาในพื้นที่จังหวัดสงขลา มีการขยายตัวในแหล่งน้ำอย่างรวดเร็ว เพราะมีปัจจัยภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การได้รับธาตุอาหารจากแหล่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางการเกษตร ทางอุตสาหกรรม และจากชุมชน เมื่อมีพืชผักตบช华าในแหล่งน้ำในปริมาณที่มากจะทำให้อัตราการไหลของแหล่งน้ำเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

จากปัญหาข้างต้นที่กล่าวมา ทำให้คณาจารย์จึงเกิดแนวความคิดที่จะศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาวัสดุเหลือใช้จากเปลือกส้มโอโดยใช้เส้นใยผักตบชวาเป็นส่วนผสมในการพัฒนาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษสา ซึ่งเป็นการเสริมแนวความคิดในการดึงประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติทางการเกษตรใช้ให้คุ้มค่ามากที่สุด นอกจากจะช่วยลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพของกระดาษสาแล้ว ยังช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมอีกด้วยหนึ่ง ซึ่งเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการกำจัดกับปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงมีกระบวนการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพกระดาษสาให้ได้มาตรฐาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้นเพื่อการพัฒนาที่อย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาอัตราส่วนที่เหมาะสมสำหรับการผลิตกระดาษสาจากเปลือกส้มโอ กับผักตบชวา
- 2) เพื่อศึกษาคุณภาพกระดาษสาจากเปลือกส้มโอ กับผักตบชวา โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษชุมชน

1.3 ตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ อัตราส่วนระหว่างเปลือกส้มโอ กับผักตบชวา

ตัวแปรตาม คือ คุณภาพของกระดาษสา

ตัวแปรควบคุม คือ วัตถุดิบ และกระบวนการผลิต

1.4 นิยามศัพท์

กระดาษสาเปลือกส้มโอ หมายถึง กระดาษที่ทำมาจากเปลือกส้มโอสีขาวมาผ่านกระบวนการย่อยแล้วทำเป็นแผ่นบนตะแกรงนำไปตากให้แห้งมีลวดลายในเนื้อ (ธูติมน สันติชัยรัตน์, 2555)

กระดาษสาผักตบชวา หมายถึง กระดาษสาที่ทำมาจากผักตบชวา โดยการนำก้านของผักตบชวามาผ่านกระบวนการย่อยแล้วทำเป็นแผ่นบนตะแกรงนำไปตากให้แห้งมีลวดลายตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นในเนื้อกระดาษ (วุฒินันท์ คงทัด, 2545)

กระดาษสาเปลือกส้มโอผสมผักตบชวา หมายถึง กระดาษที่ทำมาจากเปลือกส้มโอ ในส่วนเปลือกสีขาวผสมด้วยผักตบชวานอกจากน้ำมันมะพร้าวที่ใช้ในการเคลือบกระดาษสา ทำให้กระดาษมีลักษณะเดียวกัน

1.5 สมมุติฐานของการวิจัย

- 1) เปเลือกส้มโอผสมผักตบชวานสามารถนำมาทำกระดาษสาได้
- 2) ความแตกต่างของกระดาษสาจากวัสดุธรรมชาติเปลือกส้มโอ กับผักตบชวา

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิจัย

- 1) ทราบกระบวนการผลิตกระดาษสาจากเปลือกส้มโอ กับผักตบชวา
- 2) สามารถนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์ในการทำกระดาษสา
- 3) เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าการทำกระดาษสาและเพิ่มมูลค่าให้กับวัสดุเหลือใช้
- 4) ช่วยลดปริมาณของเสียจากวัสดุเหลือใช้ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- 5) ได้แนวคิดในการพัฒนากระดาษสา จากวัสดุธรรมชาติและได้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.7 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

การพัฒนาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษจากเยื่อเปลือกส้มโอมส์เมเน่
ในผักตบชวาได้เริ่มต้นทำการศึกษามาตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 จนถึงเดือน พฤษภาคม
พ.ศ. 2557 ดังแสดงในตารางที่ 1.7

ตารางที่ 1.7 แสดงระยะเวลาในการดำเนินงานตลอดโครงการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้มีความสนใจที่จะใช้ประโยชน์จากเศรษฐกิจทางการเกษตร ซึ่งสามารถนำมาทำให้เกิดประโยชน์โดยการนำวัสดุทางการเกษตรเหล่านี้มาผลิตหรือแปรรูปเป็นแผ่นกระดาษสาเพื่อใช้ทดแทนแผ่นกระดาษสาที่ทำจากต้นปาล์มและพืชอื่นๆ ซึ่งได้จากการเตรียมเส้นใยเปลือกส้มโอ ผสมกับเส้นใยผักตบชวาที่ใช้ในการผลิตกระดาษสาโดยเนื้อหาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ คือ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประวัติการผลิตกระดาษสาตั้งแต่ดินใน การทำกระดาษสา องค์ประกอบของเปลือกส้มโอและผักตบชวาคุณสมบัติทั่วไปของกระดาษสารวมทั้งรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ

2.1 ประวัติการผลิตกระดาษสา

กระดาษสาสมัยก่อนได้มีการนำไปใช้หรือต้นสา ซึ่งเป็นไม้พุ่มยืนต้นขนาดกลาง มีเส้นใยชนิดหนึ่ง นำมาทำแผ่นกระดาษที่ผลิตด้วยมือ การทำกระดาษสาใช้มาไม่น้อยกว่า 500 ปี และได้ถูกเผยแพร่เข้ามาพร้อมกับพุทธศาสนาจากประเทศจีน ใช้ทำบันทึกคำสอนซึ่งเป็นการเกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมประเทศจีนและพิธีกรรมทางพุทธศาสนา แหล่งผลิตแผ่นกระดาษจะอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย เป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวซึ่งเป็นการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมมาจากบรรพบุรุษได้กว่าร้อยปี ส่วนใหญ่ใช้ผลิตเมื่อต้องการเขียนยันต์ ทำไส้เทียน และทำตุงเท่านั้น ต่อมาได้มีการนำไปใช้ในการผลิตร่ม ใบพัด โคมไฟ กล่องดินสอ และอื่นๆ ซึ่งกระดาษสาไม่เป็นที่ต้องการของห้องตลาดมากนัก ตลาดจึงไม่ขยายตัวเท่าที่ควร ส่งผลให้เทคโนโลยีไม่พัฒนาไปด้วย จนกระทั่งต่อมากกระดาษสาและผลิตภัณฑ์ ได้มีการส่งเสริมจากอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อย่างจริงจังประมาณปี พ.ศ. 2537-2538 จึงทำให้การผลิตกระดาษสาด้วยมือจากดีดถังปั๊วจุบันได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของทางราชการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ส่งผลให้กระดาษสามีคุณภาพดีขึ้น และตลาดส่งออกขยายตัวอย่างรวดเร็วมากทำให้คนเริ่มรู้จักและสนใจกระดาษสา กันมากขึ้น จึงทำให้แผ่นกระดาษได้มีการพัฒนาคิดค้นหาวิธีทำจากวัตถุตั้งต้นที่มีเส้นใยแทนปาล์มฯ เส้นใยพืชสามารถผลิตเยื่อกระดาษได้เกือบทุกชนิดและจัดเป็นวัตถุตั้งต้นสำคัญที่สุดในการทำเยื่อกระดาษ

2.2 วัตถุดิบในการทำกระดาษสา

2.2.1 ส้มโอเป็นพืชตระกูลส้ม มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Citrus maxima* Merr. หรือ *Citrus grandis* Linn. มีชื่อสามัญว่า Pomelo หรือ Shaddock ส้มโอเป็นพืชที่ให้ผลผลิตเพื่อบริโภคตลอดทั้งปีไม่จำกัดฤดูกาลเป็นไม้ผลเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่งมีคุณค่าทางอาหารและเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคซึ่งมีการปลูกกันอย่างแพร่หลายในประเทศไทย เนื่องจากมีรสชาติและเป็นที่นิยมบริโภคของคนทั่วไป ซึ่งสามารถนำส่งไปยังต่างประเทศ ส้มโอเป็นไม้ผลเมืองร้อนหรือกึ่งร้อน ที่สามารถเจริญเติบโตได้ในประเทศไทยทั้งพันธุ์พื้นเมือง และพันธุ์ที่นำเข้าจากต่างประเทศ

ลักษณะรูปพรรณส้มโอเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก แตกกิ่งก้านสาขาที่เรือนยอด ลำต้นมีสีน้ำตาล มีหนามเล็กๆ สูงประมาณ 8 เมตร ใบเป็นแผ่นหนาสีเขียวเข้ม โคนก้านใบมีหูใบแผ่ออกเป็นรูปหัวใจ แผ่นใบเหมือน มะกรูด คือแบ่งใบเป็น 2 ตอน แต่ขนาดใบใหญ่กว่า ใบหนาแข็ง มีสีเขียวแก่ มีกลิ่นหอม ดอกออกเป็นช่อสั้นหรือดอกเดี่ยว ตามบริเวณรากไม้ มีสีขาว ปลายกลีบมนน้ำ 4 กลีบ กลางดอกมี เกสร 20-25 อัน ผลรูปทรงกลมหรือรูปแพร์ เส้นผ่าศูนย์กลาง 11-17 ซม. บริเวณข้อผล นูนขึ้นเป็นกระฉุก ผลอ่อนมีสีเขียวพอแก่ มีสีเขียวอมเหลือง เปลือกผลหนา 1-2 ซม. ผิวผลเรียบ มีต่อมน้ำมันมาก ข้างในมีเยื่อสีขาวหรือสีชมพู ลักษณะหยุนนุ่มรสหวานหรือขมเล็กน้อยกันเนื้อผลที่เป็นถุงน้ำ ตรงกลางผลมีแกนแต่บ้างพันธุ์ไม่มีตามภายในผลเป็นช่องๆ มีแผ่นบางๆ สีขาวกันเนื้อให้แยกออกจากกัน เนื้อแต่ละส่วนเรียกว่า กลีบ มีรสหวานหรือหวานอมเปรี้ยว มีเมล็ดฝังอยู่ระหว่างเนื้อมากกว่า 1 เมล็ด พันธุ์ส้มโอที่ปลูกอยู่ในประเทศไทยมีมากกว่า 30 สายพันธุ์

ส้มโอเป็นพืชที่ให้ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจอย่างมาก ผลไม้ส้มโอมีฤทธิ์เป็นยาในการรักษาโรค หรือนำไปประกอบอาหาร เช่น ยำ เมี่ยง ส้มตำ ข้าวยำ หรือทำของหวานเช่น雁ย น้ำผลไม้ส้มโอ เปลือกนอกสีขาวนำไปทำเปลือกส้มโอแซ่บ ผลิตเป็นน้ำยาล้างจาน ใช้เป็นสมุนไพรในการกำจัดยุงลาย นำไปกลบใต้ต้นไม้กลายเป็นปุ๋ย โดยไม่ต้องเน่าเสียไปเลยๆ หรือสามารถนำไปตากแห้งเป็นเชื้อเพลิงได้ เช่นเดียวกัน ส่วนเปลือกสีเขียวที่มีน้ำมันบริเวณผิวน้ำมาสกัดเพื่อใช้ประโยชน์ได้ ทำกระดาษจากเปลือกส้มโอสีขาวสกัดน้ำมันผิวส้มโอจากเปลือกสีเขียวเป็นกระดาษที่ยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อแบคทีเรีย ซึ่งเป็นอีกทางหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้ทางการค้าขาย

2.2.2 ผักบุ้ง (Water Hyacinth, *Eichhorniacrassipes* (Mart.) Soloms) เป็นพืชน้ำซึ่งจัดเป็นพืชประเภทใบเลี้ยงเดี่ยวอยู่ในวงศ์ Pontederiaceae มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศไทย บรรจุล้วนเป็นรากใต้พับครั้งแรกในปี พ.ศ. 2367 โดย Karl Von Matius และมีการขยายพันธุ์ไปประเทศไทย ในเขตต้อนและกึ่งเขตต้อน โดยมีการนำเข้ามาจากประเทศไทยในปี พ.ศ. 2444 เป็นวัชพืชที่ร้ายแรงในแหล่งน้ำทั่วไป ก่อให้เกิดปัญหามากมายในด้านการกำจัดรวมถึงประเทศไทยด้วย

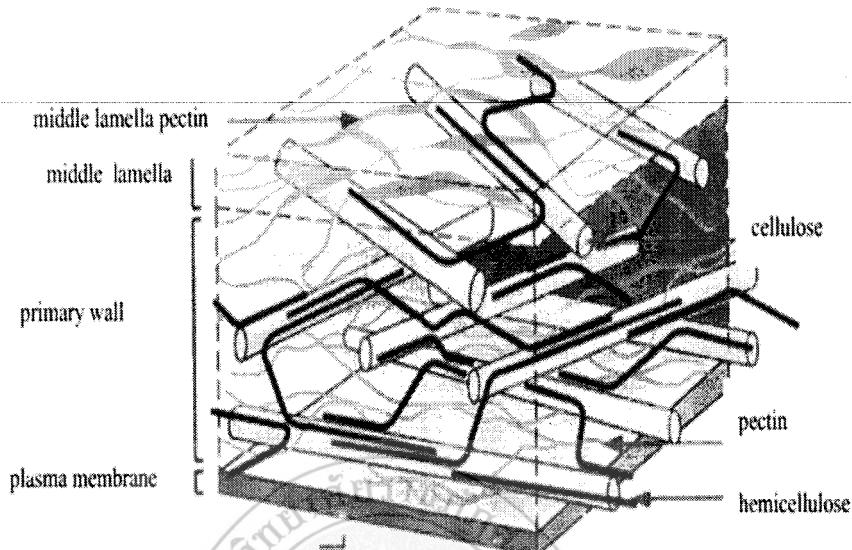
ลักษณะทางพฤกษาศาสตร์ผักตบชวา ผักตบชวาเป็นพืชน้ำล้มลุกประกอบด้วยลำต้นที่มีหัวราก (rhizomatous system) มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 5-6 เซนติเมตร และยาวประมาณ 30 เซนติเมตร ลำต้นมีสีม่วงแดง มีขนาดแตกต่างกัน ประกอบด้วยกลุ่มใบเรียงกันเป็นกลีบชั้น (rosettes) ก้านใบมีลักษณะกลมพองออกภายนอกเป็นอุปสรรคคล้ายฟองน้ำเป็นเครื่องพยุงให้ต้นลอยน้ำได้ผักตบชวามีระบบ根部เป็นรากฝอย โดยแตกออกจากข้อบนลำต้นมีความยาวตั้งแต่ 10-90 เซนติเมตร มีเหลาซึ่งเกิดตามซอกใบแล้วเจริญเป็นต้นอ่อนที่ปลายใบ ถ้าหากตัดจะหง่าลงดินและมีประสิทธิภาพสูงในการดูดซึมธาตุอาหารต่างๆ ที่ปะปนในน้ำส่วนดอกมีสีม่วงฟ้าลักษณะเป็นช่อดอกมีประมาณ 6-12 ดอก

ผักตบชวาจัดเป็นพืชน้ำที่เจริญเติบโตได้เร็วที่สุด โดยสามารถขยายพันธุ์ได้ทั้งแบบใช้เพศ (vegetative propagation) และแบบไม่ใช้เพศ (sexual reproduction) แต่โดยทั่วไปมักจะขยายพันธุ์โดยการแตกหน่อโดยสามารถเพิ่มการครอบคลุมพื้นที่ได้เป็น 2 เท่า ทุกระยะเวลา 62 วันหรือเพิ่มจำนวนจาก 10 ต้น เป็น 6 แสนต้น ภายในเวลา 8 เดือน สำหรับการขยายพันธุ์โดยใช้เพศจะผสมเกสรภายในตัวเอง (self pollination) แต่บางครั้งสามารถผสมข้ามต้นได้โดยจะเกิดเฉพาะในฤดูแห้งเท่านั้น

ผักตบช瓦สามารถอยู่ได้ทุกสภาพน้ำทั้งในน้ำ stagnant และน้ำ流動 สามารถเจริญเติบโตได้ดีที่ pH 4-10 และอุณหภูมิของน้ำไม่สูงกว่า 34 องศาเซลเซียสและในต้นพืชจะมีน้ำเฉลี่ยประมาณร้อยละ 95 ประกอบด้วยในบริโภค 89 และในก้านในบริโภค 96 (จินตนา จุลอุล, 2550) ซึ่งในปัจจุบันพบว่ามีการแพร่กระจายของผักตบชวาว่ายทั่วไปตามแหล่งน้ำต่างๆ ในหลายจังหวัดทั่วประเทศไทยผักตบชวาเป็นพืชสามารถใช้เป็นประโยชน์หลายด้าน ด้านเกษตรสามารถนำมาทำปุ๋ยหมักโดยแทนสารเคมีได้ ด้านการบริโภคดอกอ่อนและก้านใบอ่อนกินเป็นผักลวกจิ้มน้ำพริกหรือทำแกงส้ม ด้านอาหารใช้เป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ เช่น หมู ด้านสมุนไพร ใช้แก้พิษภัยในร่างกาย และขับลม ใช้ทาหรือพอกแก้แพลงอักเสบ ด้านเครื่องจักสานผักตบชวาใช้ในด้านกำจัดน้ำเสีย และยังสามารถใช้ทำกระดาษได้เป็นอย่างดี

2.3 องค์ประกอบของเปลือกส้มโอและผักตบชวา

เปลือกส้มโอจัดเป็นเปลือกมีสารสำคัญที่พบในเปลือกส้มโอทั้งส่วนสีเขียวและสีขาว ส่วนใหญ่จะเป็นสารกลุ่มของน้ำมันหอมระเหย และสารกลุ่ม flavonoids มีรายงานการวิจัยว่าสารสกัดเข็มและสารสกัดเอทานอลของเปลือกส้มโอส่วนที่เป็นสีขาวมีฤทธิ์ยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย ที่มีคุณสมบัติทางเส้นใยสามารถใช้ในการผลิตกระดาษสาได้ เนื่องจากบริเวณเปลือกสีขาวมีเยื่อบางชั้น มีสารเคมีที่เป็นองค์ประกอบที่มีลักษณะคล้ายวันและเป็นสารยึดติดเกา ทำหน้าที่เป็นโครงสร้างของเซลล์และเป็นสารที่สำคัญในบริเวณชั้น middle lamella ที่ยึดเหนี่ยวเซลล์เข้าด้วยกันดังภาพที่ 2.1



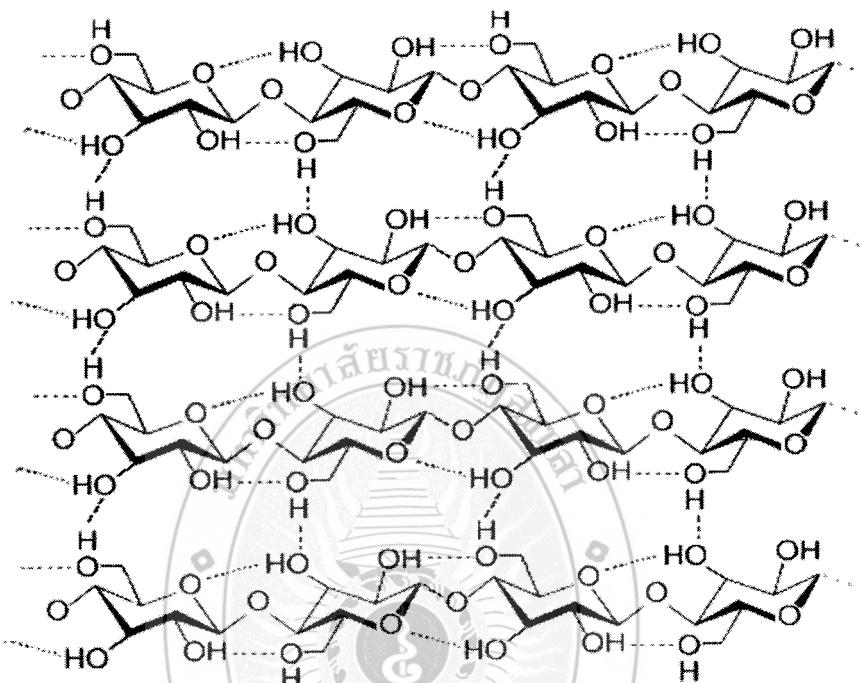
ภาพที่ 2.1 ชั้นของผนังเซลล์พีซและองค์ประกอบที่สำคัญในแต่ละชั้น

ที่มา: จินตนา จุลอุล, 2550 อ้างถึง International Pectin Producers Association. (2001)

โดยมิดเดิลามาเลลาจับกับเซลลูโลส เอมิเซลลูโลส และไกลโคโปรดีนของผนังเซลล์พีซ โดยเฉพาะบริเวณที่มีเนื้อเยื่ออ่อนนุ่ม ลงทะเบียด เมื่อนำมาผลิตเป็นกระดาษสาทำให้เส้นใยมีการยึดเกาะแน่น สามารถนำมาแปรสภาพโดยการบีบ ทุบ หรือตัดให้มีขนาดเล็ก เหมาะที่จะนำมาทำกระดาษสา (ธิติมน สันติชัยรัตน์, 2555) จากเรื่องผลการวิจัยอย่างเรื่องที่ 2 อ้างถึง (Christensen, 1986) ซึ่งจะทำหน้าที่คล้ายซีเมนต์ช่วยยึดเซลล์ให้ติดกัน สามารถทำให้เยื่อกระดาษยึดเกาะกันได้ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในทางอุตสาหกรรมได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งผู้ที่ตั้งขึ้นและริเริ่มศึกษากรรมวิธีการสกัด เพคติน คือ Braconnot ในปี ค.ศ. 1825 (Nussinovitch, 1997) เพคตินมาจากภาษากรีก แปลว่าตัวประสาน หรือตัวทำให้แข็ง (congeal or solidity) เพคติน (pectin) เป็นโพลิเมอร์ธรรมชาติชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นโครงสร้างของผนังเซลล์ของพืชชั้นสูงเกือบทุกชนิด โดยเฉพาะในเปลือกพืช ตระกูลส้มเพคตินเป็นตัวช่วยเสริมผนังเซลล์ให้มีความหนา แข็งแรง และยึดหยุ่นได้เล็กน้อย คำจำกัดความของเพคติน คือ กรดเพคตินิก (pectinic acid) ชนิดละลายน้ำได้ (ภาสุวนิ ศิริทองถาวร และสมิทธิ์ เวชสุวรรณรักษ์, 2557)

ผักตบชวามีเซลล์ลูโลไซด์เป็นองค์ประกอบหลักของเส้นใย ซึ่งเส้นใยผักตบชวาเป็นเส้นใยสั้น มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.80-1.20 มิลลิเมตร มีปริมาณเส้นใย 70% มีปริมาณเซลลูโลสมากที่สุดคือร้อยละ 44.71 ของน้ำหนักแห้ง และ 48.70 ของน้ำหนักเปียก รองลงมาคือส่วนที่ไม่ใช่เส้นใย

ปริมาณไฮมิเซลลูโลสและปริมาณลิกนินคือร้อยละ 37.39 14.85 และ 3.06 ของน้ำหนักแห้งตามลำดับ และร้อยละ 29.60 18.20 และ 3.50 ของน้ำหนักเปียกตามลำดับโดยมีโครงสร้างเซลล์ลูโลสทางเคมีดังภาพที่ 2.2



ภาพที่ 2.2 โครงสร้างทางเคมีของเส้นไฮเซลล์ลูโลส
ที่มา: บรร. อิศราราภ ณ อยุธยา และคณะ, (2555)

เซลลูโลสมีหมู่ไฮดรอกซิล ซึ่งสามารถเกิดการ absorption ที่พื้นผิวของชิลก้าได้ภายในได้สภาวะไฮดรอเร้มอล เกิดแรงยึดเกาะกันที่ไม่เลกุลของหมู่ไฮดรอกซิลกับชิลกอนจึงส่งผลให้เกิดการรับแรงอัดและแรงดึงของกระดาษได้ในระดับหนึ่งของการรับแรง จะพบว่ามีค่าไกล์เดียงกันเนื่องจากการยึดเกาะของหมู่ไฮดรอกซิลกับชิลกอน จะยึดเกาะกันเป็นชั้นๆคล้ายกับโครงสร้างของผลึกเทอร์เบอร์โนไรร์อยู่แล้ว จึงทำให้การรับแรงไกล์เดียงกัน (บรร. อิศราราภ ณ อยุธยา, บรีดา จันทวงศ์ และ โยธิน อังกุล, 2555) และมีความหนืดที่เป็นสมบัติที่สำคัญอย่างหนึ่งของเซลลูโลส ทำให้มีสมบัติทางกายภาพดีขึ้นการดูดซับความชื้น เซลลูโลสส่วนใหญ่ จะมีการดูดซับ หรือการดูดซับ หรือของเหลวอื่นๆในบรรยากาศรอบตัวของมันจนกระทั่งถึงจุดสมดุลโดยสมดุลของความชื้นของเซลลูโลสจะแปรเปลี่ยนไปตามความชื้นสัมพัทธ์ของบรรยากาศนั้น ปริมาณความชื้นของเซลลูโลสมีผลต่อคุณสมบัติทางกายภาพบางประการ เช่น เมื่อความชื้นสูงขึ้นค่าความแข็งแรงดึง (tensile strength) ก็จะมีค่าเพิ่มขึ้นสามารถทำการแปรรูปเป็นกระดาษสำหรับผลิตบรรจุภัณฑ์ เช่น กระดาษเหนียวชนิด

ที่ไม่ผ่านการฟอกขาวจะมีสีน้ำตาล มีความแข็งแรง ทนทานต่อแรงจีกข้าด แรงดึง และการหักพับได้ดี (กาญจนा สือพงและคณะ, 2554)

ลิกนิน (Lignin) เป็นโพลิเมอร์ของสารฟินิลโพเรนที่จับตัวกันเป็นโครงร่างตาข่ายสามารถติดมีสีน้ำตาลเข้ากันถึงสีดำลิกนินจะช่วยให้เส้นใยมีความแข็งและทำให้อ่อนตัวไว้ได้หากนอกจากนี้ลิกนินที่เกาะอยู่กับเส้นใยมีปริมาณมากเกินไปจะทำให้เส้นใยมีคุณภาพไม่ดี เชลลูโลส (Cellulose) เป็นโพลิเมอร์ของน้ำตาลประกอบด้วยกลูโคสเพียงชนิดเดียว เชลลูโลสจะพบได้เฉพาะในพืชเท่านั้น และจัดเป็นองค์ประกอบสำคัญของโครงสร้างของผนังเซลล์พักตะบчуา และเอมิเชลลูโลส เป็นโพลิเมอร์ของน้ำตาลหลายชนิดผสมกัน เช่น กลูโคส แมนโนส ไซโลสอะราบิโนส เอมิเชลลูโลสมีสมบัติพิเศษที่สามารถ omn้ำและพองตัวได้ ซึ่งเป็นสมบัติที่สำคัญและมีความจำเป็นต่อการทำกระดาษ ซึ่งการที่ปริมาณองค์ประกอบของเส้นใยของผักตะบчуาที่แตกต่างกันนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสภาพแวดล้อม ช่วงเวลาที่แตกต่างกัน และสถานที่เก็บตัวอย่างผักตะบчуา พิจฉะมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้นจึงทำให้ผักตะบчуาในแต่ละสถานที่มีองค์ประกอบทางเคมีที่แตกต่างกัน

2.4 คุณสมบัติที่ว่าไปของกระดาษสา

กระดาษเป็นแผ่นวัสดุซึ่งมีเดิมเนื้อดียกัน และมีความสม่ำเสมอของเนื้อกระดาษไม่เท่ากันตลอดทั้งแผ่น ทั้งนี้เพราะโครงสร้างของกระดาษประกอบขึ้นจากการสารานตัวของเส้นใยและมีสารเติมแต่งซึ่งระหว่างเส้นใยลักษณะทางโครงสร้างของกระดาษ จึงเป็นตัวบ่งชี้การจัดเรียงตัวขององค์ประกอบต่างๆ ภายในเนื้อกระดาษ การกระจายตัวของเส้นใย ทิศทางการเรียงตัวในแนวขวางเครื่องของเส้นใย ซึ่งจะมีผลต่อสมบัติอื่นๆ ของกระดาษด้วย เช่น

2.4.1 สมบัติทางโครงสร้างของกระดาษ

- 1) น้ำหนักมาตรฐาน หมายถึงน้ำหนักของกระดาษต่อหนึ่งหน่วยพื้นที่ที่เก็บในสภาพอุณหภูมิ และได้มีการควบคุมตามมาตรฐานกำหนดน้ำหนักมาตรฐานของกระดาษจะเป็นประโยชน์ในด้านการควบคุมการผลิตกระดาษ จะเป็นกรัมต่อตารางเมตร ตามระบบสากลที่นำไปในปัจจุบันมาตรฐาน ISO และ TAPPI ซึ่งเป็นมาตรฐานในการทดสอบกระดาษ ให้ใช้คำว่า แกรมเมจ (grammage) แทนน้ำหนักมาตรฐาน น้ำหนักมาตรฐานของกระดาษนักจากจะใช้เกณฑ์ในการซื้อขายกระดาษแล้ว ยังสามารถเปรียบเทียบสมบัติอื่นๆ ของกระดาษได้ด้วย เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกระดาษ ประเภทเดียวกันที่ผ่านกระบวนการผลิตด้วยสภาพต่างๆ เหมือนกัน กระดาษที่มีน้ำหนักมาตรฐานมากกว่าจะมีความแข็งแรง ความหนา และความทึบแสงมากกว่ากระดาษที่มีน้ำหนักมาตรฐานต่ำกว่า

2) ความหนา หมายถึง ระยะห่างที่ตั้งฉากระหว่างผิวด้านบนและผิวด้านล่างของกระดาษภายใต้สภาพวงทดสอบที่กำหนด หน่วยที่ใช้ในสหรัฐอเมริกาจะระบุเป็นนิ้ว (inches) หรือ มิล (mil) ในระบบ SI จะวัดเป็นหน่วยไมโครเมตร (micrometer) แต่ส่วนใหญ่จะวัดเป็นมิลลิเมตร (millimeter) ความหนาของกระดาษจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับน้ำหนักการตราชาน แรงกดของสูกชั่งจะเดินแผ่น การบดเยื่อและชนิดของเยื่อและชนิดของเยื่อที่ใช้ความหนาแน่นปกติได้จากความสัมพันธ์ระหว่างมวลต่อปริมาตร สำหรับในการกระดาษจะหาความสัมพันธ์ระหว่างความหนาและน้ำหนักมาตรฐานได้เป็นความหนาแน่นเสมือน (apparent density) ซึ่งจะเป็นการเทียบหาความหนาแน่นของกระดาษที่ระดับมาตรฐานเดียวกัน อาจมีความหนาไม่เท่ากัน ซึ่งสามารถหาได้ดังนี้

น้ำหนักมาตรฐาน	49	กรัมต่อตารางเมตร
ความหนา	0.085	มิลลิกรัม หรือ 8.5×10^5 เมตร
ความหนาแน่นเสมือนหรือเท่ากับ $49/(8.5 \times 10^5)$		กรัมต่อลูกบาศก์เมตร
หรือ 576,470.58		กรัมต่อลูกบาศก์เมตร

หน่วยความหนาแน่นเสมือนที่นิยมใช้ในระบบ SI เป็นกิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ดังนั้นความหนาแน่นเสมือนที่ได้ของกระดาษชนิดนี้จะเป็น 576 กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตรจะนับว่ากระดาษที่มีน้ำหนักเท่ากัน และมีความหนาของกระดาษต่างกัน กระดาษที่มีความหนามากจะให้ค่าความหนาแน่นเสมือนน้อย ความหนาของกระดาษที่ความสำคัญ เพราะเครื่องพิมพ์ในแต่ละระบบการพิมพ์ หรือเครื่องพิมพ์ในระบบการพิมพ์ได้มุ่งทุกความหนา การพิมพ์กระดาษที่มีความหนาต่างกัน ต้องมีการปรับตั้งส่วนต่างๆ ของเครื่องพิมพ์แตกต่างกัน เพื่อให้สภาวะการเดินกระดาษคล่องบัน เครื่องพิมพ์มากที่สุด

3) ความสม่ำเสมอของเนื้อกระดาษ หมายถึง ความแตกต่างของปริมาณสันใหญ่ที่เกี่ยวประสานหรือเกิดพันธ์เคลื่อนตัวกัน ในแต่ละบริเวณของกระดาษ นับว่าเป็นสมบัติที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับกระดาษพิมพ์ เมื่อนำกระดาษเนื้อไม่สม่ำเสมอ กัน (wild formation) ไปพิมพ์ที่มีคุณภาพไม่ดี ความไม่สม่ำเสมอ กันของเนื้อกระดาษเกิดขึ้นจากวัตถุติดที่ใช้ในการผลิตกระดาษ เช่น เส้นใย สารเติมแต่งต่างๆ ที่นำมาผสมกัน มีความแตกต่างกันในขนาด รูปร่าง ความหนาแน่น ดัชนีหักเหของแสงและองค์ประกอบทางเคมีนอกจากนี้ยังขึ้นกับขั้นตอนการผสมและการเดินแผ่น ซึ่งล้วนแต่มีผลต่อการกระจายตัวและจับตัวของสารผสมเหล่านี้ทั้งสิ้น

การตรวจสอบความสม่ำเสมอของเนื้อกระดาษสามารถทำได้ โดยการยกขึ้นส่องกับแสงสว่าง ถ้ากระดาษมีความสม่ำเสมอต่ำ (poor formation) จะเห็นการกระจายตัวของเนื้อกระดาษไม่สม่ำเสมอ ปรากฏภาพเป็นดวงๆ เป็นทางๆ เป็นฝ่านม หรือมองดูคล้ายก้อนเมฆ ความสม่ำเสมอของกระดาษมีผลต่อสมบัติของกระดาษทั้งทางเชิงกลและแสง ในเชิงปริมาณจะนิยามความสม่ำเสมอของ

เนื้อกระดาษว่าเป็นสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนของน้ำหนักมาตรฐานของกระดาษพื้นที่ขนาดจิ่ง (100 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน / น้ำหนักมาตรฐานเฉลี่ย) ปัจจุบันยังไม่มีวิธีวัดที่กำหนดเป็นมาตรฐาน การเพิ่มความสม่ำเสมอในการกระจายตัวของเส้นใยในกระดาษให้ดีขึ้นอาจทำได้หลายวิธี เช่น ใช้เยื่อไส้สัมมาผสานทำเป็นกระดาษในปริมาณมากขึ้น เพิ่มปริมาณการบดเยื่อให้มากขึ้น ลดความเร็วของรายพายต์แกรงแยกน้ำ เป็นต้น

4) ทิศทางของเส้นใย หมายถึง แนวหรือทิศทางการเรียงตัวของเส้นใยเซลลูโลสในกระดาษ โดยถ้าพิจารณาจากการเกิดเป็นแผ่นกระดาษของน้ำเยื่อบนกระดาษจะพบว่า เส้นใยเซลลูโลสส่วนมากมีการเรียงตัวเป็นทิศทางการไฟลและภาคเศื่อนที่ของตะแกรงบนเครื่องผลิตกระดาษ ดังนั้น แนวการเรียงตัวของเส้นใย หรือแนวเส้นใยของกระดาษจึงอยู่ใน แนวขานาเครื่อง (machine direction; MD) หรือแนวเกรน (grain direction) มากกว่าส่วนแนวของกระดาษที่ตั้งฉากกับแนวขานาเครื่องเรียก แนววางเครื่อง (Cross Direction) หรือแนววางเกรน (Cross grain Direction) เนื่องจากการเรียงตัวของเส้นใยในกระดาษทั้งสองแนวมีความแตกต่างกัน จึงมีผลสมบัติของกระดาษทั้งสองแนวแตกต่างกันด้วย

จากการที่ทิศทางของเส้นใยเรียงตัว ในแนวขานาเครื่องมากกว่าแนววางเครื่องทำให้สมบัติทางเชิงกลของกระดาษทั้งสองแนวแตกต่างกัน (paper anisotropy) การตรวจสอบแนวเกรนของกระดาษมีความสำคัญมากในขั้นตอนการนำกระดาษไปแปรรูป ยกตัวอย่าง เช่น การหักพับ เช่าร่อง สามารถทำได้ง่ายในแนวขานาเครื่อง และค่าความทรงรูปในแนวขานาเครื่องที่สูงกว่า มีประโยชน์ในการออกแบบเพิ่ม หรือบรรจุภัณฑ์ต่างๆ ในการตรวจสอบแนวเกรนของกระดาษ อาจทำได้โดยวิธีง่ายๆ ดังนี้

4.1) การตรวจสอบการโค้งงอ ตัดกระดาษเป็นแผ่นสี่เหลี่ยม ขนาด 2×2 ตารางนิ้ว แล้วใช้น้ำทาเพียงด้านเดียว กระดาษจะงอตามแนววางเครื่อง

4.2) การตรวจสอบโดยการฉีกกระดาษ ถ้าเป็นแนวขานาเครื่องจะฉีกได้ง่ายกว่า และแนววางกว่าการฉีกในแนววางเครื่อง

4.3) การตรวจสอบโดยการพับกระดาษ ถ้าเป็นในแนวขานาเครื่องร้อยพับจะเรียกว่าแนววางเครื่องสำหรับแนววางเครื่องนั้นเมื่อพับแล้วจะเป็นรอยแตกหักและไม่เรียง ถ้าเป็นกระดาษแข็งสามารถสังเกตเห็นรอยแตกหักได้ชัดเจน

4.4) การตรวจสอบโดยการดูความทรงรูป โดยการตัดกระดาษให้มีความกว้างและความยาวเท่ากันปล่อยให้กระดาษโค้งงอโดยน้ำหนักตัวเองหรือแรงจากภายนอกเท่ากันกระทำพบร่ว่าถ้าเป็นแนววางเครื่องจะโค้งงอได้มากกว่าแนวขานาเครื่อง

4.5) ความแตกต่างของผิวกระดาษสองด้านของผิวกระดาษที่กล่าวถึงด้านตะแกรง (wire side; WS) และด้านสักหลาด (felt side; FS) ด้านตะแกรนหมายถึง ด้านที่อยู่ตรงข้ามกับด้านตะแกรงหรือเป็นด้านสักหลาด (Felt side; FS) ด้านตะแกรง หมายถึง ด้านที่อยู่ตรงข้ามกับด้านตะแกรงหรือเป็นด้านบนเวลาทำการกระดาษ ที่จริงแล้วควร เรียกว่า ด้านบน (top side) มากกว่า ในส่วนตะแกรง漉漉เดินแผ่นจะมี การสั่นสะเทือนของเครื่องเพื่อไม่ให้เส้นใยจับกันและในส่วนตะแกรง漉漉เดินแผ่นนี้ น้ำเยื่อจะเริ่มก่อตัวเป็นแผ่นด้วยกระบวนการกรองและมีการแยกน้ำออก ซึ่ง ในการแยกน้ำออกจะมีอุปกรณ์ล้มดูดต่างๆ ซึ่งจะดูดเอาส่วนเยื่อละเอียด หรือสารเติมแต่งต่างๆ หลุดไปพร้อมกับน้ำด้วย เมื่อมองในทิศทางของ Z (Z-direction) หรือภาคตัดขวางของกระดาษทั้งแผ่น จะเห็นว่าผิวกระดาษทั้งสองด้านมีองค์ประกอบต่างๆ แตกต่างกัน คือ ด้านบนหรือด้านสักหลาดจะมีส่วนของเยื่อละเอียด (fine) และส่วนที่ไม่ใช่เส้นใยอยู่มากในขณะที่ด้านล่างหรือด้านตะแกรนจะมีส่วนที่เป็นเส้นใย และมีการจัดเรียงตัวตามแนวเกรนของเครื่องมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากด้านตะแกรนนั้น ส่วนของเยื่อละเอียดและอนุภาคของสารเติมแต่งต่างๆ สามารถลดผ่านตะแกรงไปได้ผิวกระดาษด้านตะแกรนจะหยาบกว่าด้านสักหลาดความแตกต่างของผิวกระดาษทั้งสองด้านจะมีผลต่อความเรียบ การดูดซึมน้ำและน้ำมันโดยเฉพาะในด้านการพิมพ์ ความแตกต่างของผิวกระดาษโดยมีการผลิตตะแกรงที่มีความผลิตกระดาษปั๊บจุบันจะพยายามปรับตัวความแตกต่างของผิวกระดาษโดยมีการผลิตตะแกรงที่มีเรียบสูงขึ้นวิธีตรวจสอบผิวกระดาษว่า เป็นด้านตะแกรงหรือด้านสักหลาด สามารถทำได้ 2 วิธี ดังนี้

ก. การสังเกตว่าด้านไหนใหญ่ที่แสดงรอยรุ้งจะเป็นด้านตะแกรง

ข. การตรวจสอบโดยการฉีกขาดที่มุ่ม และสังเกตรอยฉีกขาด โดยคำว่ากระดาษให้ด้านหนึ่งขนาดกับพื้นแล้วฉีกที่มุ่ม ถ้ารอยฉีกบริเวณมุ่มเป็นแนวว้างของการลอกออกของเส้นใยมาก แสดงว่าเป็นด้านตะแกรง เพื่อให้แน่ใจลองผลิกกระดาษในด้านตรงข้าม แล้วฉีกที่มุ่มเทียบรายฉีกที่ได้จากสมบัติของกระดาษตอนที่ 1 เราได้กล่าวถึง สมบัติทางโครงสร้างของกระดาษ (Structural Properties) จากนี้เราจะมากล่าวถึงสมบัติทางเชิงกลของกระดาษ (Mechanical Properties)

2.4.2. สมบัติทางเชิงกลของกระดาษ (Mechanical properties) สมบัติเชิงกลของกระดาษ เป็นตัวบ่งชี้ถึงศักยภาพในการใช้งานของกระดาษ หมายถึง การที่กระดาษมีความทนทานต่อการใช้งาน (durability) และความสามารถในการต้านทานแรงที่มากระทำในลักษณะต่างๆ เช่น แรงดึง แรงเฉือน แรงบิด และแรงที่ทำให้กระดาษโค้งงอ ซึ่งแรงเหล่านี้เกิดขึ้นในหลายขั้นตอนตั้งแต่การผลิตกระดาษ การแปรรูปจนถึงการใช้งาน กระดาษจะตอบสนองแรงที่มากระทำเหล่านี้ได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความแข็งแรงของกระดาษ ซึ่งสามารถวัดออกมาระดับในรูปของสมบัติเชิงกลได้ ดังนั้นในการเลือกกระดาษเพื่อนำไปใช้งานจะต้องคำนึงถึงสมบัติทางเชิงกลของกระดาษด้วย

1) ความแข็งแรงต่อแรงดึง (tensile strength) คือความแข็งแรงต่อแรงดึงเดันที่กระทำต่อกรددายในแนวยาว (tensile stress) ความแข็งแรงต่อแรงดึงของกรددายเป็นสมบัติที่สำคัญของกรددายในระบบการพิมพ์ป้อนม้วนมากกว่ากรددายในระบบการพิมพ์แบบป้อนแผ่นเนื่องจากการพิมพ์ในระบบป้อนม้วนกระดาษต้องได้รับแรงดึงตึงตลอดเวลา หากกระดาษที่ใช้มีความแข็งแรงต่อแรงดึงน้อยอาจทำให้เกิดการขาดของกรددายในระหว่างการพิมพ์ได้ก่อนจากนี้กระดาษที่ต้องนำไปขึ้นรูปเป็นบรรจุภัณฑ์ต่างๆ ก็จำเป็นต้องมีความแข็งแรงต่อแรงดึงด้วย เนื่องจากในกระบวนการขึ้นรูปอาจมีแรงดึงกระทำต่อกรددายไม่มากก็น้อยกระดาษในแนวทางเครื่องมีความแข็งแรงต่อแรงดึงมากกว่ากรددายในแนวทางเครื่อง

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อกลุ่มความแข็งแรงตึงของกรددายได้แก่ ชนิดของเยื่อ ปริมาณการบดเยื่อ ปริมาณการกดรีดน้ำหนักมาตรฐานของกรددาย ปริมาณของตัวเดิม และปริมาณความชื้นในกรددาย กรددายที่ทำจากเยื่อไผ่และผ่านการบดเยื่อมากกว่ามีความแข็งแรงตึงของกรددายมากกว่ากรددายที่ทำจากเยื่อที่มีเส้นใยสันกว่าและผ่านการบดเยื่อมาอยู่กว่า เพราะเยื่อไผ่และ การบดเยื่อมากทำให้เส้นใยเซลลูโลสเกิดพันธะเคมีต่อกันได้มากขึ้น จึงมีความแข็งแรงดึงเพิ่มขึ้น การกดรีดน้ำหนักมีส่วนทำให้ความแข็งแรงต่อแรงดึงเพิ่มขึ้น เช่นกัน ด้วยเหตุผลเดียวกับการใช้เยื่อไผ่และ การเพิ่มปริมาณการบดเยื่อ โดยทั่วไปกรددายมีความแข็งแรงต่อแรงดึงเพิ่มขึ้นตามน้ำหนักมาตรฐานที่เพิ่มขึ้นด้วย ความแข็งแรงต่อแรงดึงของกรددายมีน้อยลงเมื่อเพิ่มปริมาณตัวเติมให้กรددาย และปริมาณความชื้นในกรددายมาก เพราะตัวเติมที่เติมเข้าไปมีผลทำให้เส้นใยเซลลูโลสเกิดพันธะเคมีระหว่างกันได้น้อยลง ส่วนน้ำทำให้พันธะเคมีระหว่างเส้นใยมีความแข็งแรงน้อยลง ทั้งสองปัจจัย จึงมีผลทำให้ความแข็งแรงต่อแรงดึงของกรددายมีน้อยลง

2) ความแข็งแรงต่อแรงดันทะลุ (bursting strength) หมายถึงความต้านทานต่อแรงที่กระทำกับพื้นที่ หนึ่งตารางเมตรของกรددายในแนวตั้งจากก่อนที่กรددายจะเกิดการขาดทะลุ มีหน่วยเป็นกิโลปascals (kPa) หรือ กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตรหรือปอนด์ต่อตารางนิ้ว ความต้านแรงดันทะลุนี้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความต้านแรงดึงในแนวทางเครื่อง ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการกระจายตัวของแรงที่มากระทำต่อบนพื้นที่ทดสอบอิบยาได้ดังนี้

จากการที่พื้นที่ทดสอบมีลักษณะเป็นวงกลม ในการทดสอบเมื่อเครื่องทดสอบทำงานແน่นได้จะแพร่กระจายตัวเป็นวงกลมให้ไปยังจุดที่กระดาษแตกทะลุ ก่อนที่กระดาษจะแตกออกกระดาษจะเกิดการยืดตัวออกไปในทุกทิศทุกทางแต่เนื่องจากกระดาษมีความยืดในแต่ละทิศทางไม่เท่ากัน ดังนั้นความสามารถในการรับแรงที่มากระทำจึงไม่เท่ากันทุกทิศทาง แนวรอยแตกของชิ้นทดสอบที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะตั้งฉากกับแนวทางเครื่องของกระดาษ เพราะกระดาษมีการยืดตัวในแนวที่ต่ำกว่าแนวทางเครื่อง ด้วยเหตุนี้จึงสามารถบอกได้ว่าแนวรอยแตกเป็นแนวเดียวกันกับแนวทางเครื่องของกระดาษ ความแข็งแรงต่อแรงดันทะลุของกระดาษที่ผลิตจากเยื่อไผ่มากกว่า

กระดาษที่ผลิตจากเยื่อไผ่สัน การเพิ่มปริมาณการบดเยื่อและการเติมสารเพิ่มความแข็งแรงผิวทำให้กระดาษมีผลทำให้ความแข็งแรงต่อแรงดันทะลุของกระดาษเพิ่มขึ้นด้วย ในขณะที่ตัวเติมทำให้ความแข็งแรงต่อแรงดันทะลุของกระดาษลดลง ความแข็งแรงต่อแรงดันทะลุเป็นความแข็งแรงของกระดาษที่มีความสำคัญต่อการใช้งาน โดยเฉพาะสิ่งที่นำไปทำเป็นบรรจุภัณฑ์ประเภทต่างๆ

3) ความแข็งแรงต่อแรงฉีก (tearing strength) หมายถึง ความสามารถของกระดาษที่จะต้านแรงกระทำซึ่งจะทำให้ชิ้นทดสอบหนึ่งชิ้นขาดออกจากกันได้เดิม หน่วยที่วัดได้เป็น มิลลินิวตัน (mN) หรือ กรัม (gram) กระดาษที่จำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความต้านแรงฉีกขาด ได้แก่ กระดาษทำถุงกระดาษพิมพ์และเย็บหลักการในการตรวจสอบความแข็งแรงต่อแรงฉีกทำโดยใส่ชิ้นทดสอบที่มีขนาดตามมาตรฐานกำหนด ในระหว่างปากจับบนแทนเครื่องและบนลูกตุ้มซึ่งเคลื่อนที่ได้ใช้ใบมีดตัดชิ้นทดสอบเป็นการฉีกนำยาวประมาณ 2 เซนติเมตร ทำการทดสอบโดยปล่อยให้ลูกตุ้มเคลื่อนที่ ชิ้นทดสอบจะฉีกขาด ความแข็งแรงต่อแรงฉีกนี้ชี้ว่าความยาวของเส้นใยเซลลูโลสเป็นสำคัญ โดยเส้นใยยาวมีความแข็งแรงฉีกมากกว่าเส้นใยสั้น การเพิ่มปริมาณการบดเยื่อที่มีผลทำให้ความแข็งแรงต่อแรงฉีดของกระดาษเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกันอย่างไรก็ตามหากบดเยื่อมากเกินไปจนทำให้เส้นใยมีขนาดสั้นลงมาก ความแข็งแรงต่อแรงฉีกของกระดาษก็จะลดน้อยลง แม้ว่าเส้นใยเซลลูโลสจะเกิดพันธะกันได้กันก็ตามทั้งนี้กระดาษในแนวขานานเครื่องมีความแข็งแรงต่อแรงฉีกน้อยกว่ากระดาษในแนวขวางเครื่อง

4) ความแข็งตึง (riffness) หมายถึง ความตันทานของกระดาษต่อการโค้งที่เกิดจากน้ำหนักของตัวกระดาษเอง หรือแรงอื่นที่กระทำต่ำกระดาษนั้น ทั้งนี้กระดาษมีความแข็งแรงตึงมากกว่ากระดาษในแนวขวางเครื่อง ความแข็งตึงของกระดาษมีความสำคัญต่อการป้อนและรับกระดาษบนเครื่องพิมพ์ โดยปกติในการป้อนกระดาษเข้าพิมพ์มักป้อนกระดาษในแนวขานานเครื่องเข้าพิมพ์โดยให้มีทิศทางเดียวกับทิศทางการเดินแผ่นของเครื่องพิมพ์ เนื่องจากกระดาษในแนวขานานเรื่องมีความแข็งตึงมากกว่า ทำให้สภาพการเดินกระดาษคล่องติกว่ากระดาษในแนวขวางเครื่องการเพิ่มความแข็งตึงของกระดาษทำได้โดยเพิ่มปริมาณการบดเยื่อ แต่การบดเยื่อมากเกินไปมีผลทำให้ความแข็งตึงของกระดาษลดลงเนื่องจากทำให้เส้นใยมีความยาวน้อยลง ความแข็งตึงของกระดาษลดลงตามปริมาณของตัวเติมที่เติมให้กระดาษ ปริมาณความชื้นในกระดาษ และปริมาณการรีดกระดาษที่เพิ่มขึ้น

5) ความแข็งแรงต่อการพับ (fold strength) หมายถึงการพับไปพับมา (double folds) ของชิ้นทดสอบจนกระแท้ชิ้นทดสอบขาดออกจากกันภายใต้แรงที่กำหนด หน่วยที่ใช้เป็นจำนวนครั้ง หรือ log 10 ค่าความทนทานต่อการพับขาดในแนวขานานเครื่องสูงกว่าแนวขวางเครื่อง ความทนต่อการพับขาดจะเป็นการวัดที่รวมความตันแรงดึง การยึดตัว การแยกชิ้นของกระดาษ และ

ความตันท่านแรงกด ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงอายุการใช้งานของกระดาษหลักการในการตรวจสอบความทนต่อการพับขาดจะทำโดยปั๊บปลายข้างหนึ่งของชิ้นทดสอบด้วยแรงคงที่ส่วนปลายอีกข้างหนึ่งถูกจับด้วยปากจับแล้วพับไปมาด้วยความเร็วคงที่และองศาตามมาตรฐานกำหนด จนกระทั่งชิ้นทดสอบขาด

2.4.3 สมบัติด้านทัศนศาสตร์ของกระดาษ (Optical properties) สมบัติด้านทัศนศาสตร์หมายถึง สมบัติทางแสงของกระดาษที่ปรากฏแก่สายตา ได้แก่ ความขาวสว่าง (brightness) ความทึบแสง (opacity) ความมันวาว (gloss) สมบัติเหล่านี้ของกระดาษไม่สามารถวัดค่าออกมายโดยอาศัยหลักการทางฟิสิกส์อย่างเดียวได้แต่จะต้องประกอบด้วยหลักการทางจิตวิทยาร่วมด้วย ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการมองเห็นของสายตามนุษย์ ซึ่งต้องอาศัยดูงตาในการสังเกตและสมองตัดสินการรับรู้ในการมองเห็นอีกรั้ง ดังนั้นในการวัดค่าเกี่ยวกับสมบัติทางด้านทัศนศาสตร์จึงต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนในการพิจารณา คือ แหล่งกำเนิดแสง กระดาษที่ถูกส่องสว่าง และดวงตามนุษย์หรือเครื่องวัดแสงที่ทำหน้าที่สังเกตการณ์และแปลผลของการสะท้อนแสงหรือการส่องผ่านของแสงที่กระทบต่อกระดาษ

1) ความขาวสว่าง (brightness) ในวงการอุตสาหกรรมกระดาษจะหมายถึงค่าการสะท้อนแสงของแสงสีน้ำเงินที่ช่วงคลื่น 457 นาโนเมตรเท่านั้น จุดประสงค์เดิมของการวัดความขาวสว่าง เพื่อต้องการดูผลของการฟอกเยื่อเป็นสำคัญ เยื่อกระดาษที่ยังไม่ได้ฟอกส่วนมากจะมีสีน้ำตาลเข้มจนถึงเหลืองอ่อน อันเนื่องจากเนินจะดูดซับแสงสีน้ำเงินไว ทำให้ค่าการสะท้อนแสงที่ได้ในช่วงแสงสีน้ำเงินมีค่าต่ำ แต่เมื่อนำเยื่อไปฟอกโดยการขัดลิกนิน หรือ เปลี่ยนโครงสร้างแล้ว เยื่อฟอกขาวที่ได้จะให้ค่าการสะท้อนแสงสีน้ำเงินสูงขึ้นมาก

2) ความทึบแสง (opacity) ความทึบแสงของกระดาษ เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับกระดาษพิมพ์และเขียน กระดาษจะต้องทึบแสงพอที่จะบังภาพหรืออักษรที่อยู่ด้านหลังไม่ให้ปรากฏจนเกิดปัญหาในการอ่านและความชัดเจนของสิ่งที่พิมพ์ ความทึบแสงสามารถวัดได้โดยเปรียบเทียบค่าการสะท้อนแสงสีเขียวที่ช่วงคลื่น 557 นาโนเมตร ระหว่างกระดาษแผ่นเดียวกันที่รองหลังด้วยพื้นดำสนิท กับกระดาษที่วางซ้อนกันหนาจนแสงไม่ผ่านทะลุความทึบแสงและความสว่างต่างกันกับปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ การกระเจิงแสงและการดูดซับแสงกระดาษที่ใช้เยื่อที่มีความขาวสว่างสูงมาก อาจมีปัญหาด้านความทึบแสง เพราะเยื่อจะมีความทึบแสงน้อยลง การใช้ตัวเติมช่วยเพิ่มมากกระเจิงแสงในเนื้อกระดาษจะช่วยปรับปรุงความทึบแสงให้ดีขึ้นได้

3) ความมันวาว (gloss) เป็นสมบัติด้านทัศนศาสตร์อย่างหนึ่งของกระดาษเคลือบผิว โดยมุ่งสะท้อนเท่ากับมุ่งตกกระทบ สำหรับกระดาษนิยมให้เชิงมุ่ง 75 องศากับเส้นปกติ ถ้าแสงที่สะท้อนในเชิงมุ่ง (specular) ดังกล่าวมีมากกว่าแสงที่สะท้อนแบบทั่วไป (diffuse) ผิวกระดาษจะดูมันวาวมาก อย่างไรก็ตามกระดาษบางประเภทที่มีความมันวาวมาก เช่น กระดาษซุกไข่

(waxed paper) อาจใช้ชั้นมุ่งในการวัด เช่น 20 องศาความมันวาวของกระดาษกับความเรียบของผิวกระดาษ มิได้มีความสัมพันธ์กันเสมอไปความมันวาวเป็นความพอใจของผู้ใช้แต่ความจำเป็นต่อการใช้งานมากกว่า กระดาษอาร์ตด้าน (matt art) ซึ่งมีความมันวาวต่ำกว่าสามารถให้ผลงานพิมพ์คุณภาพสูงได้

4) ความขาว (whiteness) เป็นสมบัติที่แตกต่างจากความขาวสว่าง คนจะรู้สึกว่ากระดาษหรือวัสดุใดมีสีขาวกว่าอีกสิ่งหนึ่ง ถ้ากระดาษนั้นสะท้อนแสงในช่วงคลื่นที่ตามองเห็นออกมาก็จะแสดงว่าการย้อม (tinting) กระดาษขาวด้วยสีม่วงหรือสีน้ำเงินให้ดูขาวขึ้นก็เพราะแสงสีเหลืองและแสงสีแดงถูกดูดซับไว้มากขึ้น จึงถูกสะท้อนออกมาน้อยลง หากวัดค่าความขาวสว่างจะพบว่าลดลงเล็กน้อย เนื่องจากสีที่ใส่ลงไปในการกระดาษจะถูกดูดกลืนแสงไว้ แต่สีน้ำเงินจะมีผลกระทบต่อค่าความขาวสว่างน้อยกว่าสีอื่นๆ การใช้สารฟอกขาวในกระดาษ เป็นการช่วยให้กระดาษมีการสะท้อนแสงในช่วงคลื่นสีม่วงและสีน้ำเงินมากขึ้น กระดาษจึงดูขาวขึ้นเมื่อดูด้วยแสงแดด หรือแสงที่มีปริมาณรังสีอุลตราไวโอเลตใกล้เคียงกับแสงธรรมชาติในเวลากลางวัน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฤษณา ลือพงษ์, นงนุช ศศิธร, เกษม มาณะรุ่งวิทย์ (2555) การเสริมแรงยานธรรมชาติด้วยเส้นใยพักตะบوا กระทำโดยการบดผสานยาธรรมชาติ (ทีทีอาร์ 20) ให้เข้ากับเส้นใยพักตะบัวซึ่งผ่านการบดละเอียดแล้ว พร้อมกับสารเคมีต่างๆ ที่จำเป็นในการทำสารประกอบยางโดยทำการศึกษาอิพอลของปริมาณ (5 และ 10 phr) และขนาดของเส้นใยพักตะบัว (ละเอียด ปาน กลาง และหยอด) ต่อสมบัติเชิงกล ความแข็งของชิ้นงานที่ใส่เส้นใย จะสูงกว่าชิ้นงานที่ไม่ได้ใส่เส้นใยพักตะบัว ซึ่งความแข็งจะเพิ่มขึ้นเมื่อปริมาณและขนาดของเส้นใยเพิ่มขึ้น แต่ค่าความต้านทานต่อแรงดึงจะต่ำลงเมื่อปริมาณและขนาดของเส้นใยเพิ่มขึ้น สำหรับ โมดูลัส (500) จะสูงขึ้น เมื่อปริมาณของขนาดเส้นใยเพิ่มขึ้น ส่วนค่าความต้านทานต่อการสึกหรอของชิ้นงานนั้นจะต่ำกว่าชิ้นงานที่ไม่ได้ใส่เส้นใยพักตะบัว ยิ่งปริมาณและขนาดของเส้นใยเพิ่มขึ้นค่าความต้านทานสึกหรอจะน้อยลง การใช้สารเชื้อประสรเพื่อเพิ่มแรงยืดเกราะระหว่างเส้นใยกับยางธรรมชาติจะช่วยเพิ่มสมบัติเชิงกลต่างๆ ของผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น

ธิติมน สนติชัยรัตน์ และคณะ (2012) จากการศึกษาคุณภาพของกระดาษจากเปลือกส้มโอ พบร้ากระดาษจากเปลือกส้มโอที่เคยมีผู้ผลิตมาแล้วนั้นเนื้อกระดาษไม่เรียบ จึงทำการทดลองโดยต้มเปลือกส้มโอ กับโซดาไฟในเวลาต่างกันเพื่อเป็นการศึกษาความเรียบของกระดาษจากเปลือกส้มโอ ตั้งน้ำคือ 120 นาที 150 นาที และ 180 นาที เพื่อนำมาเปรียบเทียบความเรียบของของกระดาษผลที่ได้คือกระดาษที่ได้จากการต้ม 120 นาที มีรูพรุนขนาดเล็กจำนวนมากจากการต้ม 150 นาทีมีรูพรุนทั้งขนาดใหญ่และเล็กจำนวนไม่นักและกระดาษที่ได้จากการต้ม 180 นาทีกระดาษมีรู

พรุนขนาดใหญ่เล็กน้อยและกระดาษที่ได้จากการต้มทั้ง 3 ช่วงเวลาไมลักษณะที่เหมือนกันคือ เนื้อกระดาษแข็งประจำง่ายไม่สามารถนำไปใช้งาน

วุฒินันท์ คงทัด, ชัยพร สามพุ่มพวง และสารินา สุนทรารชุน (2555) จากการศึกษาคุณสมบัติทางเชิงกลของกระดาษผักตบชวาผสานเยื่อสาที่ทำด้วยมือแบบไทยเพื่องานหัตถกรรม เยื่อผักตบชวาต่อเยื่อปอสาในอัตราส่วน 100:0 90:10 80:20 70:30 และ 0:100 ใช้กระดาษผักตบชวาจะมีความต้านแรงดึงที่ดีกว่ากระดาษฟางข้าว ถ้าผสานเยื่อปอสาที่เท่ากัน ความต้านทานแรงดันทะลุของกระดาษผักตบชวาที่มีส่วนผสมของเยื่อผักตบชวาต่อเยื่อปอสาในอัตราส่วน 70:30 จะมีความต้านแรงดันทะลุสูงสุดและมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติกับกระดาษในอัตราส่วนอื่นๆ กระดาษที่ไม่ผสานเยื่อปอสาอยกว่าร้อยละ 10 จะมีความต้านแรงทะลุที่ต่ำ ดังนั้น การทำแผ่นกระดาษคราฟฟ์เยื่อปอสาให้มากกว่าร้อยละ 10 จะได้กระดาษที่มีความต้านทานแรงดันทะลุที่ดีขึ้น ความต้านทานการหักพับของกระดาษที่มีส่วนผสมเยื่อผักตบชวาจะไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติและมีความต้านทานการหักพับดีกว่ากระดาษสา โดยเฉพาะกระดาษที่มีส่วนผสมของเยื่อผักตบชวาต่อเยื่อปอสาในอัตราส่วน 70:30 วัดความต้านการหักพับได้ 118.44 ครั้ง ใกล้เคียงกับกระดาษที่มีส่วนผสมของเยื่อฟางข้าวต่อเยื่อปอสาในอัตราส่วน 30:70 ที่วัดได้ 122.27 ครั้ง แสดงว่าเยื่อไส้ที่ผสานกับเยื่อไชยาจะช่วยในการยึดเกาะกันระหว่างเส้นไส้ดีกว่ากระดาษที่มีแต่เส้นไชยาอย่างเดียว ผลการทดสอบคุณสมบัติทางเชิงกลของกระดาษผักตบชวาที่ผสานตัวเยื่อปอสาในอัตราส่วนต่างๆ เมื่อพิจารณาในปัจจัยที่สำคัญของกระดาษที่จะต้องนำไปใช้งานหัตถกรรมซึ่งประกอบด้วยความต้านทานแรงดึงนิ่กขาด ความต้านทานแรงดึง ความต้านทานแรงดันทะลุ และความต้านทานแรงหักพับ เมื่อเปรียบเทียบกับกระดาษสาพบว่ากระดาษที่มีส่วนผสมของเยื่อผักตบชวาต่อเยื่อปอสาในอัตราส่วน 70:30 จะมีคุณสมบัติที่ดีกว่ากระดาษสาเมื่อเทียบคุณสมบัติความต้านทานแรงดึงขาดเพียงปัจจัยเดียวที่ต่ำกว่ากระดาษสาเล็กน้อย ดังนั้นการผลิตกระดาษผักตบชvacaru ใช้วิธีการผสานเยื่อไชยาปอสาในอัตราส่วน夷อผักตบชวาต่อเยื่อปอสาในอัตราส่วน 70:30 จะได้กระดาษที่มีคุณสมบัติทางเชิงกลที่เหมาะสมต่อการใช้งานหัตถกรรม

จากการศึกษาคุณสมบัติทางเชิงกลของกระดาษผักตบชวาผสานเยื่อปอสาที่ทำด้วยมือแบบไทยในอัตราส่วน 100:0 90:10 80:20 70:30 และ 0:100 โดยเตรียมตัวอย่างและทดสอบคุณสมบัติของกระดาษตามวิธีมาตรฐานของ TAPPI ผลการศึกษากระดาษที่ผสานเยื่อผักตบชวาต่อเยื่อปอสาในอัตราส่วน 70:30 มีคุณสมบัติทางเชิงกลที่ดีสามารถใช้งานหัตถกรรมแทนกระดาษสาได้คุณสมบัติทางเชิงกล ประกอบด้วย น้ำหนักมาตรฐาน $65 \pm 5 \text{ g/m}^2$ ความขาวสว่างร้อยละ 64.35 ความเรียบ 5.75 วินาทีความต้านทานแรงนิ่กขาด 32.83 $\text{mN.m}^2/\text{g}$ ความต้านทานแรงดึง 23.91 N.m/g ความต้านทานแรงดันทะลุ $2.46 \text{ kPa.m}^2/\text{g}$ และความต้านทานแรงหักพับ 118.44 ครั้ง

สมชาย บุญพิทักษ์, วรหัศน์ ศรีวิชัย (2551) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการทำโครงการวิจัยไว้ 2 ข้อ คือ 1. เพื่อศึกษาและพัฒนาผักตบชวา สำหรับผลิตเป็นเฟอร์นิเจอร์ 2 เพื่อศึกษาและพัฒนาผักตบชวา สำหรับผลิตเป็นเฟอร์นิเจอร์ประเภทเก้าอี้พักผ่อน จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดแบ่งกระบวนการในการวิจัยไว้ 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 การนำผักตบชวามาหาคุณสมบัติทางกายภาพและเชิงกล ตอนที่ 2 กระบวนการผลิตหรือสถานีรูปเฟอร์นิเจอร์ และตอนที่ 3 คือการนำเฟอร์นิเจอร์ที่ทำการถักสถานีรูปแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินผล ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มพช.๓๙/๒๕๔๖) ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ดังนี้ 1) การวิเคราะห์คุณสมบัติทางกายภาพและเชิงกลของผักตบชวา ผลการวิเคราะห์พบว่า การทดสอบหาคุณสมบัติทางกายภาพและเชิงกลของผักตบชวา ที่มีขนาดความยาวที่ใช้ในการทดสอบ 0.80 - 1.20 mm. จะได้ปริมาณความชื้น 8.44 % ได้การลดซึ่งน้ำ 388 % ได้กำลังดึงประสัย 100 MPa ได้การยึดตัว 24.36 % ได้ค่าโมดูลล์ความยืดหยุ่น 255 MPa และได้กำลังในการยึดเหนี่ยว 0.22 MPa จากผลการทดสอบตั้งกล่าวจะเห็นได้ว่า คุณสมบัติของผักตบช瓦สามารถที่จะนำมาผลิตเป็นเฟอร์นิเจอร์ได้ เนื่องจากเป็นพืชที่มีกำลังดึงกำลังการยึดเหนี่ยวและมีค่าโมดูลล์ความยืดหยุ่นสูง ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ดีในการทำเฟอร์นิเจอร์ประเภทถักสถาน 2) การวิเคราะห์แบบประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มพช.๓๙/๒๕๔๖) ผลการประเมินพบว่า 2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของเฟอร์นิเจอร์ที่ผลิตจากผักตบชวา พบร้าด้านความสวยงามของรูปร่าง รูปทรงสมมาตรกัน ได้ค่าเฉลี่ย 3.73 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.799 ระดับความคิดเห็นมากที่สุด และในส่วนของร้าไม่มีปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด ได้ค่าเฉลี่ย 3.53 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.516 มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด แต่ในส่วนของร้าไม่มีปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด ได้ค่าเฉลี่ย 3.53 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.488 มีระดับความคิดเห็นมาก 2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการถักสถานเฟอร์นิเจอร์ พบร้าด้านต้องคงทนเหมาะสมกับสภาพการใช้งาน ได้ค่าเฉลี่ย 3.33 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.674 มีระดับความคิดเห็นมาก 2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะสีเฟอร์นิเจอร์ พบร้าด้านสีธรรมชาติ กรณีที่มีการย้อมสี เมื่อลูบผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาแล้วสีไม่ติดมือ ได้ค่าเฉลี่ย 3.53 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.516 มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด 2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบด้วยวัสดุอื่น พบร้าด้านต้องมีความทนทานและเหมาะสมกับชิ้นงาน ได้ค่าเฉลี่ย 3.60 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 มีระดับความคิดเห็นมาก 2.7 ข้อมูลเกี่ยวกับการเคลือบเงา พบร้าด้านความเจ้าต้องเรียบ มีความเจางามมาก ไม่เป็นเม็ด ไม่แข็งกระด้าง หรือหนาเกินไป ทำให้

ขาดความงามตามธรรมชาติ หรือทำให้เส้นผักตบชวา กรอบแตก และสีหลุดออก ได้ค่าเฉลี่ย 3.3 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.799 ระดับความคิดเห็นมาก

เจษฎา สุวรรณ (2536) อ้างถึง ฉลอง เอี่ยมอาทัย (2533 ข : 56-60) จากการศึกษา งานวิจัยการทำกระดาษจากผักตบชวาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือชนิดเดียวกันที่ใช้ทำกระดาษสาด้วย มือทุกประการ พบร่วมกันว่าผักตบชวาเป็นเยื่อชนิดเส้นใยสั้นเล็ก และละเอียด กระดาษที่ได้มี ลักษณะเนื้อแน่นกว่ากระดาษสาเล็กน้อยมีความเหนียวแน่นอยกว่ากระดาษสา สามารถนำไปใช้งานได้ กว้างขวางพอๆ กับกระดาษสาแต่ปริมาณของเยื่อที่ได้จากผักตบชวาต่ำมากเพียงร้อยละ 10-20 เท่านั้น และได้เสนอแนวคิดว่าควรนำเอาเยื่อของผักตบชวาไปผสมกับเยื่อของสา โดยใช้อัตราส่วนเยื่อ สา ต่อเยื่อผักตบชวาก็เป็น 80 ต่อ 20 จะได้ชนิดกระดาษบางพิเศษ เพราะเยื่อของผักตบช瓦จะเข้า ไปทำงานที่อุต্তารูปุนต่างๆ ของเยื่อเส้นใยยาว เช่น เยื่อสาจึงทำให้กระดาษมีเนื้อแน่น คุณภาพดีราคา แพง และเป็นการลดการใช้เยื่อสาลง หรือเป็นทางเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ของกระดาษจากเส้นใยธรรมชาติ ชนิดใหม่แก่นักออกแบบทั้งหลาย เพื่อนำไปประดิษฐ์เป็นสินค้าต่างๆ ได้อย่างน่าสนใจ

จากที่ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการผลิตกระดาษสาข้างต้นพบว่า กระดาษสา เป็นกระดาษที่ได้มาจากการเส้นใยจากธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ โดยมุ่งเน้นหาอัตราส่วนที่เหมาะสมต่อ การผลิตกระดาษสา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดอัตราส่วนผลิตภัณฑ์จากเส้นใยธรรมชาติ ที่ ประกอบด้วย การศึกษาและค้นหาข้อมูลด้วยวัตถุดิบ และการสำรวจกรรมวิธีการผลิต จากเส้นใย ธรรมชาติที่สามารถผลิตกระดาษสาพบว่า เส้นใยเปลือกส้มโอลีฟ เส้นใยผักตบชวา ได้รับความสนใจใน การนำเส้นใยมาผลิตกระดาษสา เนื่องจากเส้นใยเปลือกส้มโอลีฟมีสารเพคติน และในส่วนของเส้นใย ผักตบชวามีเส้นใยมากถึง 70 เปอร์เซ็น มีเซลลูโลสมากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้เลือกเห็นถึงความสำคัญของ คุณสมบัติของเส้นใยและรวมถึงผลกระดาษทางด้านสี แวดล้อม ดังนั้นผู้วิจัยได้เลือกเส้นใยเปลือกส้มโอลีฟ กับเส้นใยผักตบชวานำมาผลิตกระดาษสาเพื่อลดผลกระทบให้เกิดขึ้นน้อยลง ซึ่งเป็นเส้นใยสามารถ ทดแทนที่น่าสนใจเป็นอย่างมากในการพัฒนาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษสาได้

บทที่3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การทดลองครั้งนี้ทำการศึกษาอัตราส่วนที่เหมาะสมและคุณสมบัติของกระดาษเส้นไปเปลือกส้มໂอกับเส้นใยผักตบชวาในการกระจายเส้นไปต่อลักษณะทางกายภาพของกระดาษ เพื่อหาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการขึ้นรูปกระดาษ

3.1 ขอบเขตการวิจัย

การทดลองการพัฒนาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษจากเส้นไปเปลือกส้มໂอกับเส้นใยผักตบชวา เป็นงานวิจัยเชิงทดลองในห้องปฏิบัติการโดยการนำเปลือกส้มโอ ณ ตำบลแม่มาวี อำเภอระง จังหวัดปัตตานี ใช้ในส่วนของเปลือกสีขาว และผักตบชวา ณ ตำบลเขารูปปัช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ใช้ในส่วนของก้านมาผลิตเป็นกระดาษสา โดยกระบวนการผลิตใช้วิธีทางเคมีสารที่ใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา คือ สารโซเดียมไฮดรอกไซด์ และสารตัวช่วย คือ น้ำ กับไฮโดรเจนperอร์ออกไซด์ และทำการทดสอบคุณสมบัติเบื้องต้น ซึ่งทำการทดลองมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

3.1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

- 1) เส้นไปเปลือกส้มโอโดยนำส่วนเปลือกสีขาว แล้วหันเป็นชิ้นเล็กๆ
- 2) เส้นใยผักตบชวาโดยการนำส่วนของก้านผักตบชวา แล้วหันยาวประมาณ 2 เซนติเมตร

3.1.2 พื้นที่ศึกษา

- 1) พื้นที่เก็บตัวอย่างเส้นไปเปลือกตบชวาได้เก็บตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และเส้นไปเปลือกส้มโอได้รับความอนุเคราะห์จากชาวบ้านแม่มาวี อำเภอระง จังหวัดปัตตานี
- 2) พื้นที่วิจัยและทดสอบคุณสมบัติ ณ ศูนย์วิทยาศาสตร์ และศูนย์เทคโนโลยีทางและพอลิเมอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

3.2 วัสดุ อุปกรณ์ และสารเคมี

3.2.1 วัสดุ

- 1) บีกเกอร์ขนาด (2,000 ml)
- 2) ตะแกรงมุ้งลวด
- 3) กระломังอลูมิเนียม
- 4) แท่งแก้วคน

3.2.2 อุปกรณ์

- 1) ตู้อบความร้อน (Hot air oven) ยี่ห้อ Memmert รุ่น D-91126 Schwabach
- 2) เครื่องให้ความร้อน (Hot plate)
- 3) เครื่องปั๊บผลไม้

3.2.3 สารเคมี

- 1) โซเดียมไฮดรอกไซด์
- 2) น้ำ

3.2.4 วัตถุที่ใช้

- 1) เปลือกส้มโอ (เปลือกส้มโอสีขาว)
- 2) ผักกาดขาว (ก้านผักกาดขาว)

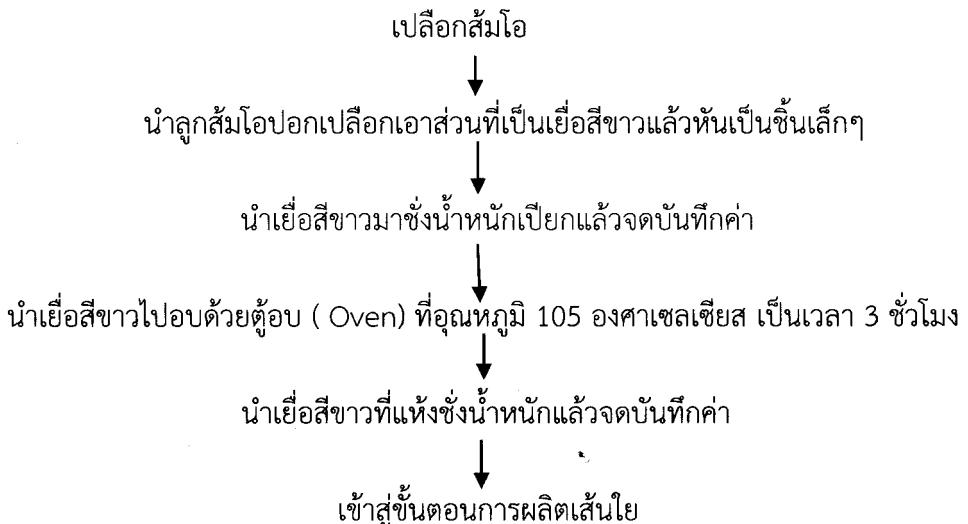
3.2.5 เครื่องวัดผลการทดลอง

- 1) เครื่องซั่งแบบละเอียด (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)
- 2) เครื่อง Tensile Machine
- 3) โภตดความชื้น
- 4) เวอร์เนียร์

3.3 วิธีดำเนินการทดลอง

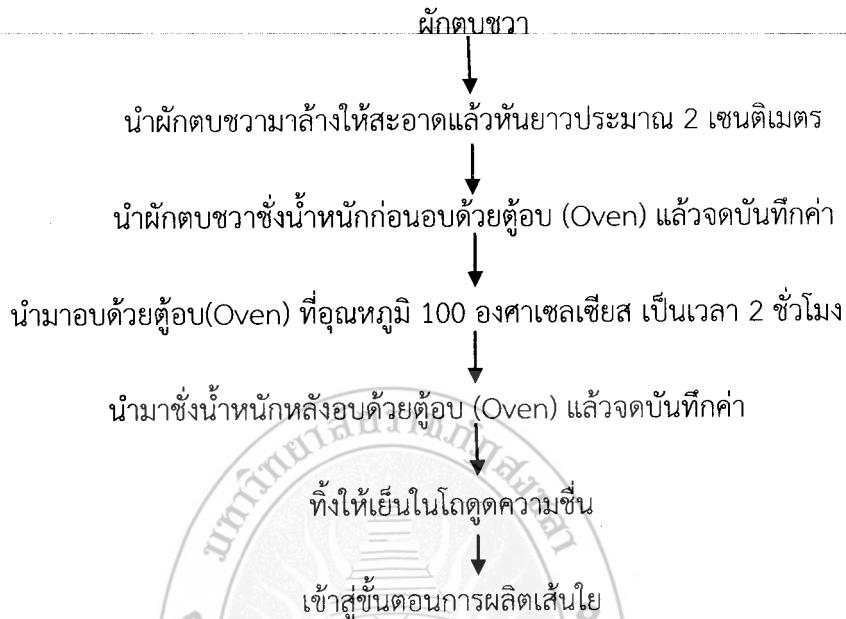
3.3.1 การเตรียมวัตถุที่ใช้

1) เตรียมวัตถุที่ใช้ เช่น เปลือกส้มโอ ก่อนนำไปทดลองทำเป็นเส้นใยในการทำกระดาษสา สำหรับรายละเอียดแสดงไว้ดังภาพที่ 3.1



ภาพที่ 3.1 แผนผังขั้นตอนเตรียมวัตถุที่ใช้

2) เตรียมวัตถุดิบผักตบชวา ก่อนนำไปทดลองทำเป็นเส้นใยในการทำกระดาษสา สำหรับรายละเอียดแสดงไว้ดังภาพที่ 3.2



ภาพที่ 3.2 แผนผังขั้นตอนเตรียมวัตถุดิบผักตบชวาของ การวิจัย

3.3.2 การเตรียมเส้นใยเปลือกส้มโอและเส้นใยผักตบชวา

- 1) นำเส้นใยเปลือกส้มโอหันเป็นขี้นเล็กๆ แล้วนำไปอบที่อุณหภูมิ 105 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 3 ชั่วโมง เพื่อให้ความชื้นออก จากนั้นทำการต้มเยื่อ
- 2) นำเส้นใยผักตบชวาหันยาวประมาณ 2 เซนติเมตร แล้วนำไปอบที่อุณหภูมิ 105 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 3 ชั่วโมง เพื่อให้ความชื้นออก จากนั้นทำการต้มเยื่อ

3.3.3 การกำหนดอัตราส่วนที่เหมาะสมของส่วนผสมในการผลิตกระดาษจากเส้นใยเปลือกส้มโอและเส้นใยผักตบชวา

การศึกษาเพื่อหาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษจากเส้นใยเปลือกส้มโอและเส้นใยผักตบชวานอกในอัตราส่วน 90:10 80:20 70:30 60:40 50:50 40:60 30:70 20:80 และ 10:90 ในการผลิตกระดาษด้วยเส้นใยเปลือกส้มโอผสมเส้นใยผักตบชวา ด้วยความเข้มข้นของโซเดียมไฮดรอกไซด์ร้อยละ 10 กรัมต่อน้ำหนักแห้งและปริมาณน้ำ 1,000 มิลลิลิตร โดยจะใช้เวลาในการต้ม 3 ชั่วโมง อยู่ที่อุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส เพื่อต้องการหาอัตราส่วนที่เหมาะสมแล้วนำไปทดสอบหาคุณสมบัติ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 อัตราส่วนโดยเส้นไยเปลือกส้มໂອกับเส้นไยผักตบชวาต่อตัวทำละลาย

ลำดับที่	เส้นไยน้ำหนัก (กรัม)		ตัวทำละลาย	
	เปลือกส้มໂອ	ผักตบชวา	น้ำ(มิลลิลิตร)	โซเดียมไฮดรอกไซด์ (กรัม)
1	10	90	1000	10
2	20	80	1000	10
3	30	70	1000	10
4	40	60	1000	10
5	50	50	1000	10
6	60	40	1000	10
7	70	30	1000	10
8	80	20	1000	10

3.3.4 ขั้นตอนการผลิตกระดาษสาจากเส้นไยเปลือกส้มໂອกับเส้นไยผักตบชวา

- 1) นำเปลือกส้มໂອและผักตบชวามาหั่นให้เป็นชิ้นเล็กๆแล้วนำไปต้มกับสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ร้อยละ 10 กรัมโดยใช้บีกเกอร์ ขนาด 4,000 มิลลิลิตร ต้มด้วยเครื่อง Hot peat ปรับอุณหภูมิที่ 105 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 3 ชั่วโมง
- 2) นำเส้นไยเปลือกส้มและเส้นไยผักตบชวาที่ปีออยมาล้างน้ำให้สะอาดจนหมดเมือกลืนๆ จากโซเดียมไฮดรอกไซด์แล้วนำไปป่นให้ละเอียดแล้วพักไว้เตรียมน้ำสะอาดในภาชนะ
- 3) วางตะแกรงเหนือผิวน้ำพอประมาณ นำเยื่อกระดาษที่ได้มาร่อนในตะแกรงมุ้ง漉ดให้สมำเสมอแล้วนำตะแกรงมุ้ง漉ดที่มีเยื่อกระดาษมาผึงให้แห้งในตู้อบปรับอุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 2 ชั่วโมง
- 4) เมื่อแห้งนำมาลอกออกจากตะแกรงมุ้ง漉ด
- 5) เมื่อได้กระดาษจากเส้นไยเปลือกส้มໂອกับเส้นไยผักตบชวาแล้ว นำมาตรวจสอบหาคุณสมบัติของกระดาษสา โดยจะทดสอบลักษณะทางกายภาพ

3.3.5 การทดสอบหาคุณสมบัติของกระดาษจากเส้นใยเปลือกสัมโภกับเส้นใย

ผักตบชวา

สำหรับการทดสอบหาคุณสมบัติของกระดาษสา โดยจะทดสอบลักษณะทางกายภาพของกระดาษสา เช่น น้ำหนักมาตรฐาน ความหนา ความหนาแน่น ความชื้น ปริมาตรจำเพาะความต้านทานแรงดึง และความต้านทานแรงฉีกขาด

1) สอบและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ประสิทธิภาพของกระดาษสาจากเส้นใยเปลือกสัมโภกับเส้นใยผักตบชวา

การเตรียมและทดสอบคุณสมบัติของกระดาษสาจากเส้นใยเปลือกสัมโภกับเส้นใยผักตบชوانำແຜ່ງกระดาษสาที่ผ่านการทดสอบตามอัตราส่วนที่ได้กำหนด มาทดสอบหาคุณสมบัติของกระดาษสาตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์กระดาษชุมชน โดยนำແຜ່ງกระดาษสาที่ได้ไม่น้อยกว่า 10 ແຜ່ນก่อนการหาค่าคุณสมบัติทางกายภาพและคุณสมบัติความแข็งตัวกระดาษสาของແຜ່ນทดสอบจะต้องนำมาเก็บไว้ในห้องควบคุมซึ่งມີອຸນຫຼາມ 23 ອົງศาເລເຊີຍສ ເປັນເວລາ 24 ຊົ່ວໂມງ จากนັ້ນນຳມາทดสอบหาคุณสมบัติของແຜ່ງกระดาษสา (น้ำหนักมาตรฐาน ความหนา ความหนาแน่น ความชื้น ปริมาตรจำเพาะแรงดึง และแรงฉีกขาด)

2) การศึกษาต้นทุนการผลิตกระดาษสาจากเส้นใยเปลือกสัมโภกับเส้นใยผักตบชวาเบื้องต้น

การศึกษาต้นทุนในการผลิตกระดาษสาจากเส้นใยเปลือกสัมโภกับเส้นใยผักตบชวาเบื้องต้นโดยจะพิจารณาจากค่าสารเคมี วัสดุ พลังงาน และต้นทุนรวม

3.4 วิธีการวิเคราะห์

1) นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบคุณสมบัติทางกายภาพ ได้แก่ น้ำหนักมาตรฐาน ความชื้น ความหนา ความหนาแน่น ปริมาตรจำเพาะ ความต้านทานแรงดึง และความต้านทานฉีกขาด โดยใช้สูตร

2) นำข้อมูลมาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานผลิตภัณฑ์กระดาษชุมชน โดยการวิเคราะห์แบบ Univariate Analysis และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยวิธี One sample T-Test ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows version 11.5

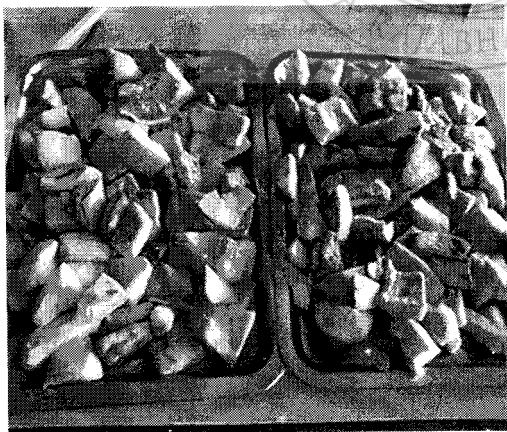
บทที่ 4

ผลและการอภิปรายผลการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยการพัฒนาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษจากเส้นใยเปลือกส้มໂອกับเส้นใยผักตบชวา ในการพัฒนาอัตราส่วนที่ดีที่สุด คือ เส้นใยเปลือกส้มໂອ:เส้นใยผักตบชวา 10:90 20:80 30:70 40:60 50:50 60:40 70:30 และ 80:20 โดยเปรียบเทียบคุณสมบัติลักษณะทางกายภาพของกระดาษ ได้แก่ น้ำหนักมาตรฐาน (Basis weight) ความหนา (Single sheet thickness) ความหนาแน่น (Apparent density) ปริมาตรจำเพาะ (Specific volume) ความซึ้ง ความต้านแรงฉีกขาด (Tearing resistance) และความต้านแรงดึง (Tensile break load) กับตัวอย่างที่ผลิตจากเส้นใยของพืช ซึ่งใช้ประเภทและอัตราส่วนที่ใช้ในการผลิตกระดาษ นำข้อมูลวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS โดยใช้สถิติ One samples t-test ผลการศึกษาในแต่ละกลุ่มการทดลองมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ลักษณะของเส้นใยเปลือกส้มໂອกับเส้นใยผักตบชวา

โดยการนำเส้นใยเปลือกส้มໂອกับเส้นใยผักตบชوانำรับสภาพผิวด้วยโซเดียมไฮดรอกไซด์ ในอัตราส่วนของเส้นใยกับโซเดียมไฮดรอกไซด์ที่กำหนดดังตารางที่ 4.1 โดยใช้ที่อุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 3 ชั่วโมง หลังจากนั้นนำเส้นใยที่ปรับสภาพผิวได้มาล้างทำความสะอาด ทำให้สภาพผิวเส้นใยเปลือกส้มໂອกับเส้นใยผักตบชวาเปลี่ยนแปลงไปดังแสดงในภาพที่ 4.1 และ 4.2



(ก) เส้นใยเปลือกส้มໂອที่ไม่ปรับสภาพผิว

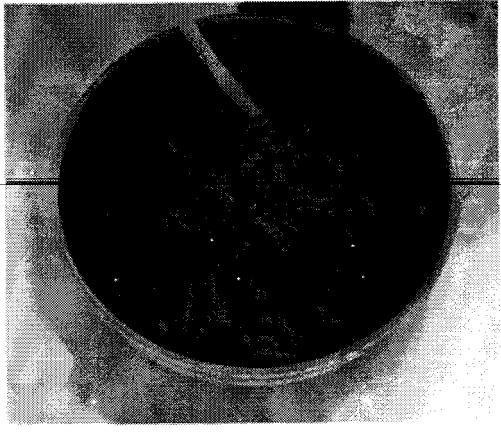


(ข) เส้นใยเปลือกส้มໂອที่ปรับสภาพผิวด้วยโซเดียมไฮดรอกไซด์

ภาพที่ 4.1 ลักษณะของเส้นใยเปลือกส้มໂອ



(ก) เส้นใยผ้าตบชวาที่ไม่ปรับสภาพผิว



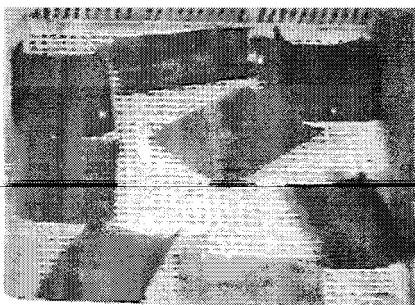
(ข) เส้นใยผ้าตบชวาที่ปรับสภาพผิวด้วยโซเดียมไฮดรอกไซด์

ภาพที่ 4.2 ลักษณะของเส้นใยผ้าตบชวา

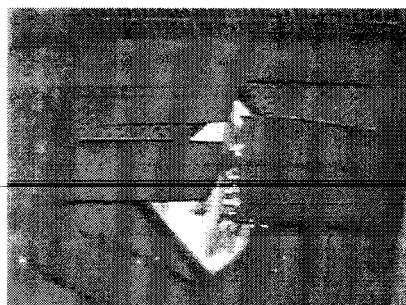
ผลจากการปรับสภาพผิวเส้นใยเปลือกส้มໂอกับเส้นใยผ้าตบชวาด้วยโซเดียมไฮดรอกไซด์ จะเห็นได้ชัดเจนว่าเส้นใยเปลือกส้มโอที่ผ่านการปรับสภาพผิวด้วยโซเดียมไฮดรอกไซด์จะมีลักษณะเยื่อบาง มีความละเอียดคล้ายวุ้น และสีเป็นสีส้มปันน้ำตาล มีความละเอียดคล้ายวุ้น เส้นใยจากเปลือกส้มโอ มีสารเพคตินเป็นองค์ประกอบที่มีลักษณะคล้ายวุ้นซึ่งเป็นสารยึดติดเกาะ ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของธิติมน สันติชัยรัตน์ (2555) และในส่วนของเส้นใยผ้าตบชวาจากการปรับสภาพผิวเส้นใยผ้าตบชวา จะเห็นชัดเจนว่าเส้นใยผ้าตบชวาที่ผ่านการปรับสภาพผิวด้วยโซเดียมไฮดรอกไซด์ จะมีลักษณะเส้นใยยาวแข็งแรงมีการแตกตัวเป็นเส้นใยเดี่ยวๆ ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของปราิชาติ วีระพันธุ์ (2551) ดังนั้นเส้นใยที่ปรับสภาพผิวโซเดียมไฮดรอกไซด์ได้ดีกว่าเส้นใยที่ไม่ผ่านการปรับสภาพผิวโซเดียมไฮดรอกไซด์

4.2 ลักษณะของกระดาษสาจากเปลือกส้มโอ กับผ้าตบชวา

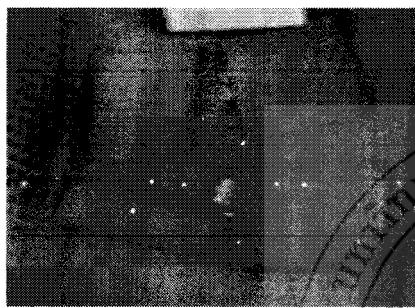
จากการขึ้นรูปแผ่นกระดาษสาจากเปลือกส้มโอ กับผ้าตบชวาตามสภาพเส้นใย โดยได้ปรับสัดส่วนของเส้นใยเปลือกส้มโอ กับเส้นใยผ้าตบชวาในการพัฒนาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษสา ที่สัดส่วนต่างๆ คือ 10:90 20:80 30:70 40:60 50:50 60:40 70:30 และ 20:80 โดยมีลักษณะชั้นงานดังภาพที่ 4.3



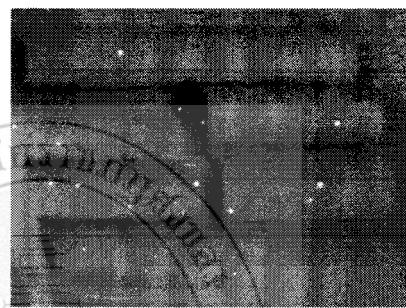
ก. อัตราส่วนเส้นไขเปลือกส้มໂອກับเส้นไข
ผักตบชวา 10:90



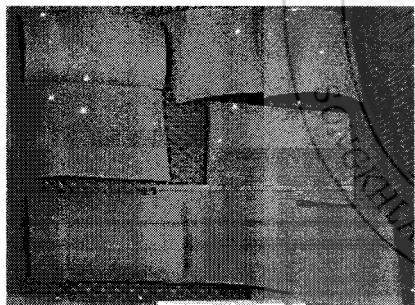
ข. อัตราส่วนเส้นไขเปลือกส้มໂອກับเส้นไข
ผักตบชวา 20:80



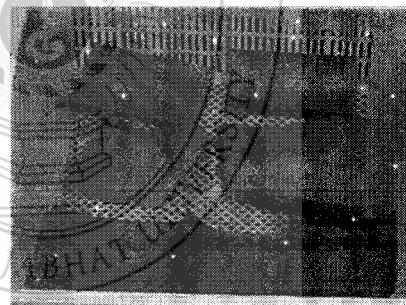
ค. อัตราส่วนเส้นไขเปลือกส้มໂອກับเส้นไข
ผักตบชวา 30:70



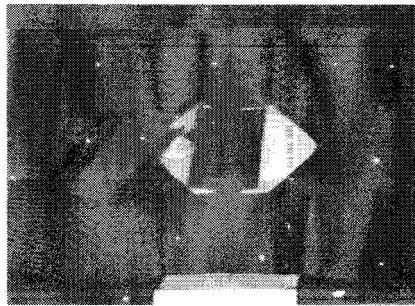
ง. อัตราส่วนเส้นไขเปลือกส้มໂອກับเส้นไข
ผักตบชวา 40:60



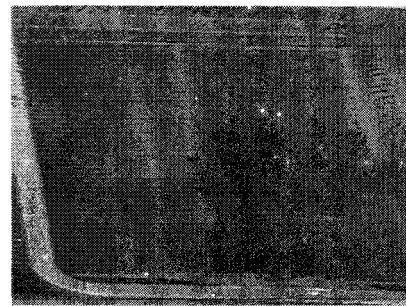
จ. อัตราส่วนเส้นไขเปลือกส้มໂອກับเส้นไข
ผักตบชวา 50:50



ฉ. อัตราส่วนเส้นไขเปลือกส้มໂອກับเส้นไข
ผักตบชวา 60:40



ช. อัตราส่วนเส้นไขเปลือกส้มໂອກับเส้นไข
ผักตบชวา 70:30



ฉ. อัตราส่วนเส้นไขเปลือกส้มໂອກับเส้นไข
ผักตบชวา 80:20

ภาพที่ 4.3 ลักษณะของแผ่นกระดาษสา

จากการขึ้นรูปแผ่นกระดาษจากเปลือกส้มโอกับผักตบชวาตามสภาพของเส้นใย จะได้ลักษณะชิ้นทดสอบนี้ ในอัตราส่วนเส้นใยเปลือกส้มโอกับเส้นใยผักตบชวา 10:90 และ 20: 80 จากภาพที่ 4.3 (ก. ช.) ชิ้นงานที่ได้มีลักษณะเป็นแผ่นสีน้ำตาลเข้ม เยื่อกระดาษเนื้อละเอียด แผ่นยึดติดกันดี ไม่มีรอยฉีกขาดและผิวเรียบสม่ำเสมอ แต่แผ่นกระดาษหนา เนื่องจากเส้นใยเปลือกส้มโอมีน้อยกว่าเส้นใยผักตบชาถึง 10 และ 20 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ในแผ่นกระดาษทำให้การจับตัวและประสานยึดแน่นเป็นเนื้อเดียวกันระหว่างสันใยเปลือกส้มโอต่อเส้นใยผักตบชวา อัตราส่วนเส้นใยเปลือกส้มโอกับเส้นใยผักตบชวา 70:30 60: 40 และ 50:50 จากภาพที่ 4.3 (ค. ง. จ.) ชิ้นงานที่ได้มีลักษณะเป็นแผ่นสีน้ำตาลอ่อน เยื่อกระดาษเนื้อละเอียด แผ่นยึดติดกันได้ดี ไม่มีรอยฉีกขาด ผิวน้ำเรียบสม่ำเสมอ เนื่องจากเส้นใยเปลือกส้มโอมีน้อยกว่าผักตบชาประมาณ 30 40 และ 50 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ในแผ่นกระดาษทำให้การจับตัวและประสานยึดแน่นเป็นเนื้อเดียวกันระหว่างเส้นใยเปลือกส้มโอต่อเส้นใยผักตบชวา และ อัตราส่วนเส้นใยเปลือกส้มโอกับเส้นใยผักตบชวา 60:40 70:30 และ 80:20 จากภาพที่ 4.3 (ฉ. ช. ช.) ชิ้นงานที่ได้มีลักษณะเป็นแผ่นสีน้ำตาลอ่อนมาก เยื่อกระดาษเนื้อไม่ละเอียด แผ่นยึดติดกันไม่ดี ขาดง่าย ผิวไม่เรียบ ไม่สม่ำเสมอ เนื้อกระดาษบางมากไม่แน่นมีรูพรุนและเป็นจุดสีดำเล็กๆ แข็งๆ ของเปลือกส้มโອ เนื่องจากเส้นใยเปลือกส้มโอมากกว่าเส้นใยผักตบชาถึง 60 70 และ 80 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ในแผ่นกระดาษทำให้การกระจายตัวและการยึดติดของเส้นใยเปลือกส้มโอต่อเส้นใยผักตบช瓦ประสานได้ไม่ดี

4.3 การทดสอบคุณสมบัติทางกายภาพ

จากการศึกษาแปรปริมาณสัดส่วนวัสดุเส้นใยเปลือกส้มโอต่อวัสดุเส้นใยผักตบชาที่อัตราส่วน 10:90 20:80 30:70 40:60 50:50 60:40 70:30 และ 80:20 โดยน้ำหนักของเส้นใยเปลือกส้มโอกับเส้นใยผักตบชวา ตามลำดับ โดยการพิจารณาผลการทดสอบคุณสมบัติด้านกายภาพของแผ่นกระดาษสาเพื่อศึกษาว่าอัตราส่วนเส้นใยเปลือกส้มโอกับเส้นใยผักตบชวาว่าอัตราส่วนใดที่มีประสิทธิภาพในการดูดซับได้ดีที่สุด

4.3.1 ผลการทดสอบคุณสมบัติด้านกายภาพ

แผ่นตัวอย่าง (Handsheet) ของกระดาษสาที่ผลิตจากเส้นใยเปลือกส้มโอกับเส้นใยผักตบชวานในอัตราส่วนที่ 10:90 20:80 30:70 40:60 50:50 60:40 70:30 และ 80:20 โดยทำการทดลอง 10 ชั้น โดยการพิจารณาผลจากคุณสมบัติด้านกายภาพในตารางที่ 4.1 เพื่อศึกษาว่าอัตราส่วนเส้นใยเปลือกส้มโอกับเส้นใยผักตบชวา อัตราส่วนใดที่มีประสิทธิภาพในการผลิกกระดาษสาได้ดีที่สุด

ตารางที่ 4.1 จะได้ผลการทดสอบที่แสดงคุณสมบัติด้านกายภาพของตัวอย่างที่ผลิตจากเส้นใยเปลือกส้มໂอกับเส้นใยผักตบชาโดยจะใช้เป็นกลุ่ม เปรียบเทียบต่อไป

ร้อยละ อัตราส่วน เส้นใย เปลือกส้มໂอ กับเส้นใย ผักตบชา	คุณสมบัติด้านกายภาพกระดาษสาเปลือกส้มໂอกับเส้นใยผักตบชา						
	น้ำหนัก มาตรฐาน (g/m ²)	ความชื้น (%)	ความหนา (mm)	ความ หนาแน่น (g/cm ²)	ปริมาตร จำเพาะ (cm ² /g)	ความ ต้านทาน แรงดึง (N.m/g)	ความต้าน แรงฉีกขาด (m.Nm ² /g)
10:90	91.14	8	0.21	0.43	2.33	31	9
20:80	86.49	8	0.20	0.44	2.27	31	9
30:70	75.33	7	0.19	0.42	2.37	32	9
40:60	63.03	6	0.17	0.37	2.68	36	11
50:50	66.00	5	0.16	0.41	2.41	33	11
60:40	71.85	6	0.15	0.48	2.09	21	8
70:30	80.80	7	0.14	0.59	1.71	14	6
80:20	84.14	7	0.12	0.71	1.40	10	5

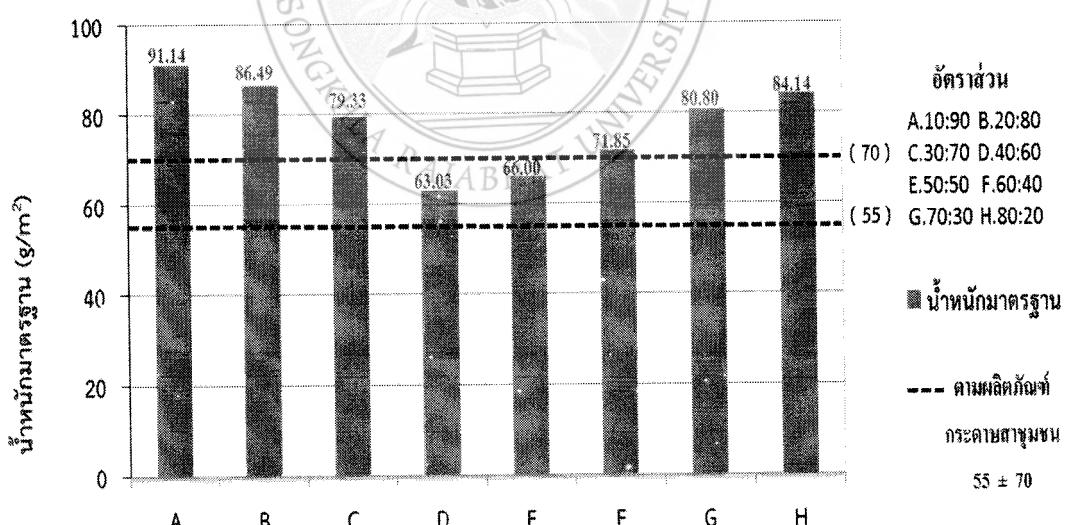
4.3.1.1 ผลการทดสอบคุณสมบัติน้ำหนักมาตรฐาน

จากการทดสอบน้ำหนักมาตรฐานของแผ่นกระดาษสาจากเปลือกส้มໂอกับผักตบชา ตามผลิตภัณฑ์กระดาษสา โดยการนำชิ้นทดสอบซึ่งน้ำหนัก ด้วยเครื่องซึ่งละเอียด 4 ตำแหน่ง ตัวอย่างละ 10 ชิ้น ได้ข้อมูลดังภาพที่ 4.4 จากการน้ำหนักทดสอบซึ่งน้ำหนัก 10 ชิ้น ปรากฏว่าอัตราส่วนจากเส้นใยเปลือกส้มໂอกับเส้นใยผักตบชาที่ 10:90 20:80 และ 30:70 เกินเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชนและอัตราส่วนจากเส้นใยเปลือกส้มໂอกับเส้นใยผักตบชาที่ 40:60 และ 50:50 ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชนจะเห็นได้ว่าน้ำหนักมาตรฐานมีความสัมพันธ์โดยตรงกับอัตราส่วนของเส้นใยเปลือกส้มໂอและเส้นใยผักตบชาโดยที่อัตราส่วนของเปลือกส้มໂอเพิ่มขึ้นและผักตบชาที่ลดลง ส่งผลทำให้น้ำหนักมาตรฐานมีแนวโน้มลดลง ซึ่งคาดว่าอาจเกิดจากชิ้นทดสอบมีปริมาณเปลือกส้มໂอที่น้อยลงตามลำดับ ทำให้เส้นใยผักตบชาเข้าไปเคลือบที่ผิวของเส้นใยเปลือกส้มໂอได้อย่างทั่วถึง และก่อให้เกิดซ่องว่างภายในของแผ่นกระดาษเพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้อุนภูมิของน้ำหนักสามารถเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่อัตราส่วนเส้นใยเปลือกส้มໂอกับเส้นใยผักตบชา 60:40

70:30 และ 20:80 ไม่ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชนจะเห็นได้ว่า น้ำหนักมาตรฐานมีความสัมพันธ์โดยตรงกับอัตราส่วนของเส้นใยเปลือกส้มโอที่เพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้น้ำหนักมาตรฐานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เกิดจากปัจจัยการแยกเส้นใยขณะทำการทดลอง ซึ่งเส้นใยเปลือกส้มโอมีความละเอียดมาก บางส่วนเส้นใยมีลักษณะเป็นก้อนแข็งเกิดจากบดไม่ทั่วถึง ส่งผลทำให้เส้นใยที่มีขนาดเล็กละเอียดจึงรอผ่านรูตะแกรงไปกับน้ำ ส่วนเส้นใยที่เป็นก้อนแข็งจะติดกับตะแกรง จึงส่งผลให้น้ำหนักมาตรฐานของแผ่นตัวอย่างหลังขึ้นรูปเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบร้อยละน้ำหนักมาตรฐานของแผ่นกระดาษสาของชิ้นทดสอบกับผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชนจากการนำชิ้นทดสอบซึ่งน้ำหนักมาตรฐานด้วยเครื่องชั่งละเอียด 4 ตำแหน่ง ซึ่ง 10 ช้า พบร่วมกับอัตราส่วนเส้นใยเปลือกส้มโอต่อเส้นใยผักตบชาที่ 10:90 20:80 และ 30:70 เกินเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชน ส่วนอัตราส่วนที่ 40:60 และ 50:50 ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชน และอัตราส่วนที่ 60:40 70:30 และ 20:80 ไม่ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชน ซึ่งร้อยละน้ำหนักมาตรฐานที่ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชนไม่เกินร้อยละ 55 ± 5 กรัมต่อตารางเมตร

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ One sample t-test พบร่วมกับการทดสอบร้อยละน้ำหนักมาตรฐาน ทุกอัตราส่วนไม่มีความแตกต่างอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95



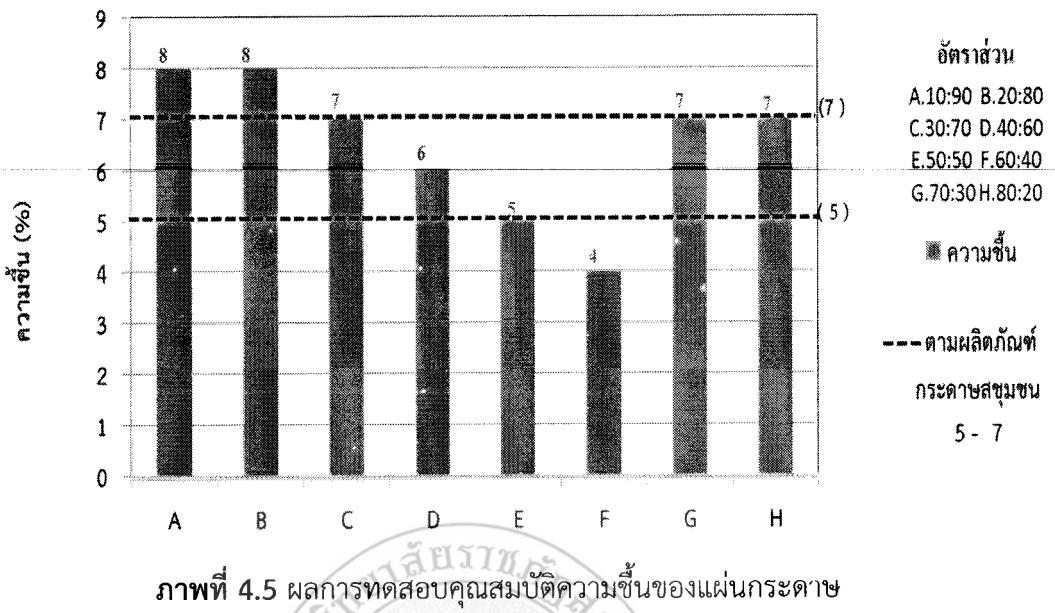
ภาพที่ 4.4 ผลการทดสอบน้ำหนักมาตรฐานของแผ่นกระดาษสา

4.3.1.2 ผลการทดสอบคุณสมบัติความชื้น

จากผลการทดสอบความชื้น ตามผลิตภัณฑ์กระดาษจากชุมชน ได้ข้อมูลดังภาพที่ 4.5 ผลจากการทดสอบความชื้นของกระดาษที่ได้จากการซึ่งด้วยเครื่องซึ่งละเอียด 4 ตำแหน่ง โดยซึ่งก่อนอบ และหลังอบ ตัวอย่างละ 10 ชิ้น ปรากฏว่าอัตราส่วนจากเส้นใยเปลือกส้มโอลีกับเส้นไยผักตบชวาที่ 10:90 และ 20:80 เกินเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชนและอัตราส่วนจากเส้นใยเปลือกส้มโอลีกับเส้นไยผักตบชวาที่ 30:70 40:60 และ 50:50 ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชน จะเห็นได้ว่าเมื่อลดปริมาณเส้นไยผักตบชوان้อยลง ทำให้ความชื้นมีแนวโน้มลดลงตามไปด้วย ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าเมื่อเส้นไยผักตบชوان้อยลง ทำให้เส้นไยผักตบชวามีความสามารถเข้าไปเคลือบที่ผิวของเส้นใยได้อย่างทั่วถึงและไม่สามารถเข้าไปแทรกซึมภายในช่องว่างของแผ่นกระดาษ ส่งผลให้ความชื้นจึงซึมผ่านเข้าไปได้น้อยลง โดยที่อัตราส่วนร้อยละ 60:40 ไม่ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชน ขณะอัตราส่วนที่ 70:30 และ 80:20 ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชน ซึ่งเห็นแนวโน้มของความชื้นจะเพิ่มขึ้น เมื่อใช้อัตราส่วนจากเส้นใยเปลือกส้มโอลีที่เพิ่มขึ้นและเส้นไยผักตบชวาที่น้อยลง เนื่องจากเปลือกส้มโอลีมีความละเอียดมากกว่าผักตบชวาที่มีลักษณะทางกายภาพที่มีรูพรุนสูง และมีรูปร่างที่ไม่แน่นอน ดังนั้นเมื่อเพิ่มอัตราส่วนของเปลือกส้มโอลีมากเกินไปและผักตบชوان้อยเกินไปทำให้ช่องว่างอากาศภายในกระดาษมากขึ้น จึงเก็บความชื้นได้มากขึ้นตามไปด้วย

เมื่อเปรียบเทียบค่าความชื้น ตามผลิตภัณฑ์กระดาษจากชุมชน จากการนำแผ่นกระดาษทดสอบด้วยเครื่องซึ่งละเอียด 4 ตำแหน่ง โดยซึ่งน้ำหนักก่อนอบและหลังอบ อัตราส่วนที่ 10:90 และ 20:80 ของร้อยละความชื้น มีค่าเกินเกณฑ์กระดาษสาชุมชน ส่วนอัตราส่วนที่ 30:70 40:60 50:50 70:30 และ 80:20 ผ่านเกณฑ์กระดาษสาชุมชน และอัตราส่วนที่ 60:40 ไม่ผ่านเกินเกณฑ์กระดาษสาชุมชน ซึ่งร้อยละความชื้นเฉลี่ยที่ผ่านเกณฑ์กระดาษจากชุมชนต้องไม่เกินร้อยละ 5-7 เปอร์เซ็นต์

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ One sample t-test พบร่วมกันทดสอบคุณสมบัติความชื้นทุกอัตราส่วนไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95



ภาพที่ 4.5 ผลการทดสอบคุณสมบัติความชื้นของแผ่นกระดาษ

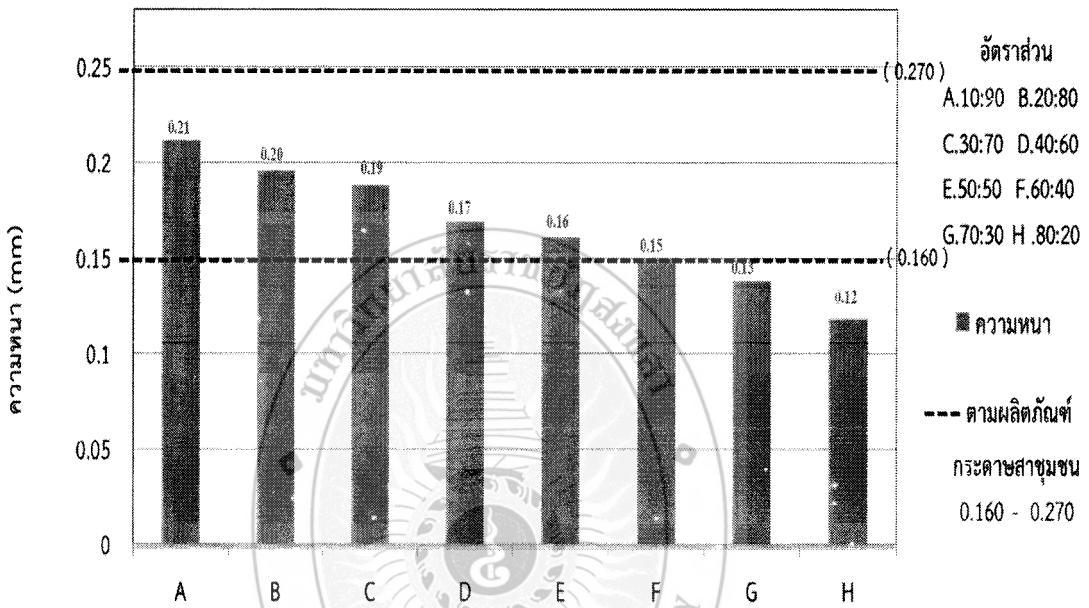
4.3.1.3 ผลการทดสอบคุณสมบัติความหนา

จากการทดสอบความหนา ตามผลิตภัณฑ์กระดาษจากชุมชนได้ข้อมูลดังภาพที่ 4.6 ผลจากการทดสอบความหนาของกระดาษที่ได้จากการวัดด้วยเวอร์เนีย โดยสุ่มเป็นจำนวน 10 จุดแต่ละจุดจะต้องไม่มีความแตกต่างกันเกินกว่า 0.002 มิลลิเมตร ปรากฏว่า อัตราส่วนจากเส้นไปเปลือกสัมโภกับเส้นไปผักตบชาวะที่ 10:90 20:80 30:70 40:60 และ 50:50 ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชน โดยอัตราส่วนจากเส้นไปเปลือกสัมโภกับเส้นไปผักตบชาวะ 60:40 70:30 และ 80:20 ไม่ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชนจะเห็นได้ว่าทุกอัตราส่วนมีแนวโน้มลดลงตามลำดับ ปัจจัยที่ทำให้ความหนาลดลงสืบเนื่องมาจากผลของเส้นไปเปลือกสัมโภกับเส้นไปผักตบชาวดูสมลงไป จึงทำให้ความหนาลดลงเมื่อร้อยละอัตราส่วนของเส้นไปเปลือกสัมโภกเพิ่มขึ้น และเส้นไปผักตบชาวดูลดลง สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อเพิ่มปริมาณอัตราส่วนของเส้นไปเปลือกสัมโภกให้ความหนาเพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากเพคตินเป็นตัวช่วยเสริมผนังเซลล์ให้มีความหนาและยึดหยุ่น ทำการศึกษาจากภาสุณิ ศิริทองถาวร และสมิทธิ์ เวชสุวรรณรักษ์ (2557) เมื่อลดเส้นไปผักตบชาวน้อยลง ทำให้เส้นไปผักตบชาวน้ำข้าไปเคลือบที่ผิวได้น้อยลง เนื่องเกิดจากความยาวของเส้นไปเมื่อขึ้นรูปแผ่นตัวอย่าง ยิ่งเส้นไปผักตบชาวดูลดลงการเรียงตัวบนแผ่นก็จะไม่แน่น เมื่อไม่แน่นมากเวลาทำการตรวจสอบความหนาโดยเครื่องมือวัดจะกดตื้มน้ำหนักมาตรฐานลงบนตัวอย่าง ยิ่งเมื่อตัวอย่างไม่แน่น การยุบตัวก็จะน้อยลงทำให้ความหนาน้อยลงตามไปด้วย

เมื่อเปรียบเทียบค่าความหนา ตามผลิตภัณฑ์กระดาษจากชุมชน จากการนำแผ่นกระดาษทดสอบด้วยเวอร์เนีย โดยที่อัตราส่วน 10:90 20:80 30:70 40:60 และ 50:50 ผ่าน

เกณฑ์กระดาษชุมชน และอัตราส่วนที่ 60:40 70:30 และ 80:20 ไม่ผ่านเกณฑ์กระดาษชุมชน ซึ่งร้อยละความหนาที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานกระดาษจากชุมชนไม่เกิน 0.27- 0.16 มิลลิเมตร

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ One sample t-test พบร่วมกับทดสอบคุณสมบัติความหนาทุกอัตราส่วนไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95



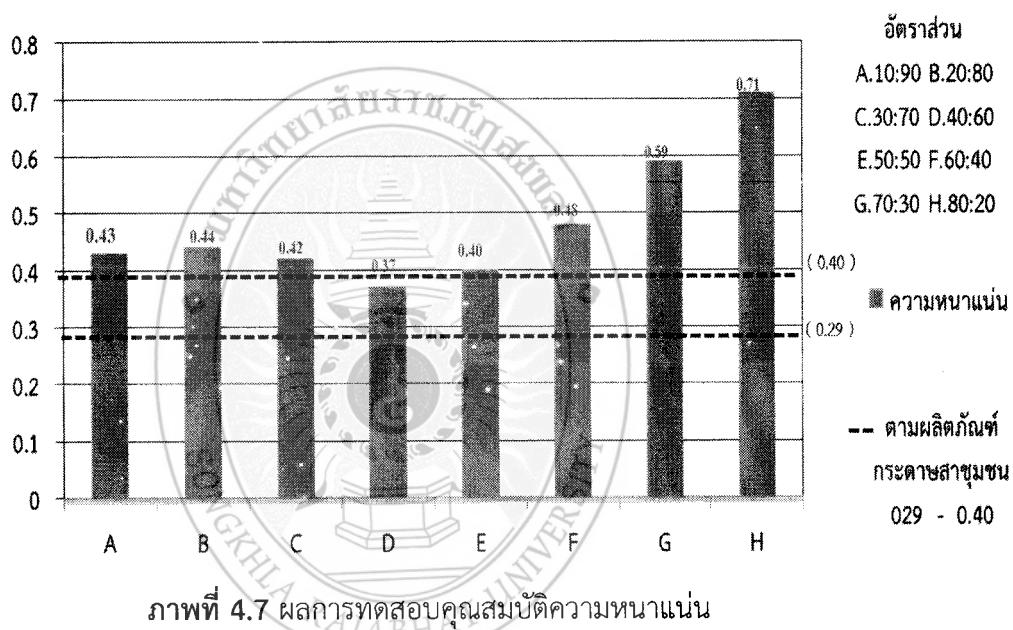
ภาพที่ 4.6 ผลการทดสอบคุณสมบัติความหนา

4.3.1.4 ผลการทดสอบคุณสมบัติความหนาแน่น

จากการทดสอบ คุณสมบัติความหนาแน่นตามผลิตภัณฑ์กระดาษจากชุมชน ได้ข้อมูลดังภาพที่ 4.7 ผลคุณสมบัติความหนาแน่นของกระดาษที่ได้จากการหาด้วยสูตร โดยนำค่า น้ำหนักมาตรฐานกับความหนาแน่นในสูตร ปรากฏว่าอัตราส่วนเส้นใยเปลือกสัมโอกับเส้นใย ผักตบชวาที่ 10:90 20:80 30:70 60:40 70:30 และ 80:20 เกินเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชน โดยอัตราส่วนเส้นใยเปลือกสัมโอกับเส้นใยผักตบชวาที่ 40:60 และ 50:50 ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชน จะเห็นได้ว่าอัตราส่วนที่ 10:90 20:80 และ 30:70 มีค่าที่ใกล้เคียงกัน และ อัตราส่วนที่ 40:60 และ 50:50 มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่อัตราส่วนที่ 60:40 70:30 และ 80:20 เพิ่มขึ้น ซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักมาตรฐานกับความหนา ฉะนั้นกระดาษที่มีน้ำหนัก มาตรฐานน้อยกว่า ทำให้ความหนาของกระดาษน้อยลงตามไปด้วย กระดาษที่มีน้ำหนักมาตรฐานน้อย และความหนาน้อย ส่งผลให้ความหนาแน่นเสื่อมมากขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบค่าความหนาแน่น ตามผลิตภัณฑ์กระดาษจากชุมชน จากการนำค่าน้ำหนักมาตรฐานกับความหนาแน่นในสูตรโดยที่อัตราส่วน 10:90 20:80 30:70 60:40 70:30 และ 80:20 เกินเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษชุมชน และอัตราส่วน 40:60 และ 50:50 ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสา ซึ่งร้อยละความหนาที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานกระดาษสาจากชุมชนไม่เกิน 0.29- 0.40 กรัมต่อสูตรบาร์เซนติเมตร

จากการวิเคราะห์ทางสถิต One sample t-test พบร่วมคุณสมบัติความหนาแน่นทุกอัตราส่วน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95



ภาพที่ 4.7 ผลการทดสอบคุณสมบัติความหนาแน่น

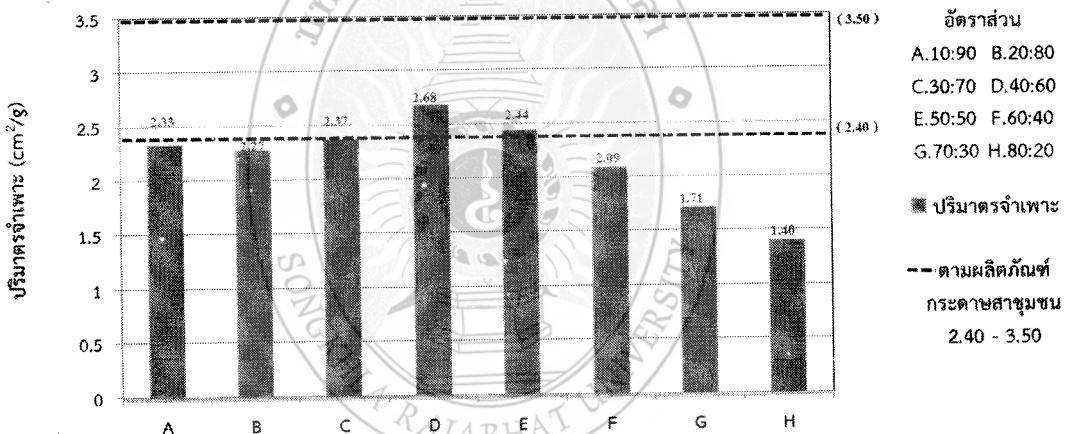
4.3.1.5 ผลการทดสอบคุณสมบัติปริมาตรจำเพาะ

จากการทดสอบ คุณสมบัติคุณสมบัติปริมาตรจำเพาะตามผลิตภัณฑ์กระดาษจากชุมชน ได้ข้อมูลดังภาพที่ 4.7 ผลคุณสมบัติปริมาตรจำเพาะของกระดาษที่ได้จากการหาด้วยสูตร โดยนำน้ำหนักมาตรฐานกับความหนาแน่นในสูตร ปรากฏว่าอัตราส่วนเส้นใยเปลือกสัมโภกับเส้นใยผักตบชวาที่ 10:90 20:80 30:70 60:40 70:30 และ 80:20 ไม่ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชน และอัตราส่วนเส้นใยเปลือกสัมโภกับเส้นใยผักตบชวาที่ 40:60 และ 50:50 ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชน จะเห็นได้ว่าอัตรา 10:90 20:80 และ 30:70 มีค่าใกล้เคียงกัน และอัตราส่วนที่ 40:60 และ 50:50 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่อัตราส่วนเส้นใยเปลือกสัมโภกับเส้นใยผักตบชวาที่ 60:40 70:30 และ 80:20 ลดลง ซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักมาตรฐานกับความหนาและความหนาแน่น ฉะนั้นกระดาษที่มีน้ำหนักน้อยกว่า ทำให้ความหนาของกระดาษน้อยลง

ตามไปด้วย กระดาษที่มีน้ำหนักมาตรฐานมากและความหนาแน่น จึงให้ค่าความหนาแน่นเฉลี่ยมากขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นความหนาแน่นจะเป็นจำนวนผกผันกับปริมาตรจำเพาะ

เมื่อเปรียบเทียบค่าปริมาตรจำเพาะ ตามผลิตภัณฑ์กระดาษจากชุมชน จากการนำค่าน้ำหนักมาตรฐานกับความหนามาแทนในสูตร โดยที่อัตราส่วน 10:90 20:80 30:70 60:40 70:30 และ 80:20 ไม่ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษชุมชน และอัตราส่วน 40:60 และ 50:50 ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสา ซึ่งร้อยละปริมาตรจำเพาะที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานกระดาษจากชุมชนไม่เกิน 2.40-3.50 ลูกบาศก์เซนติเมตรต่อกรัม

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ One sample t-test พบร่วมคุณสมบัติปริมาตรจำเพาะที่อัตราส่วน 10:90 20:80 30:70 40:60 50:50 60:40 70:30 และ 80:20 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95



ภาพที่ 4.8 ผลการทดสอบคุณสมบัติปริมาตรจำเพาะ

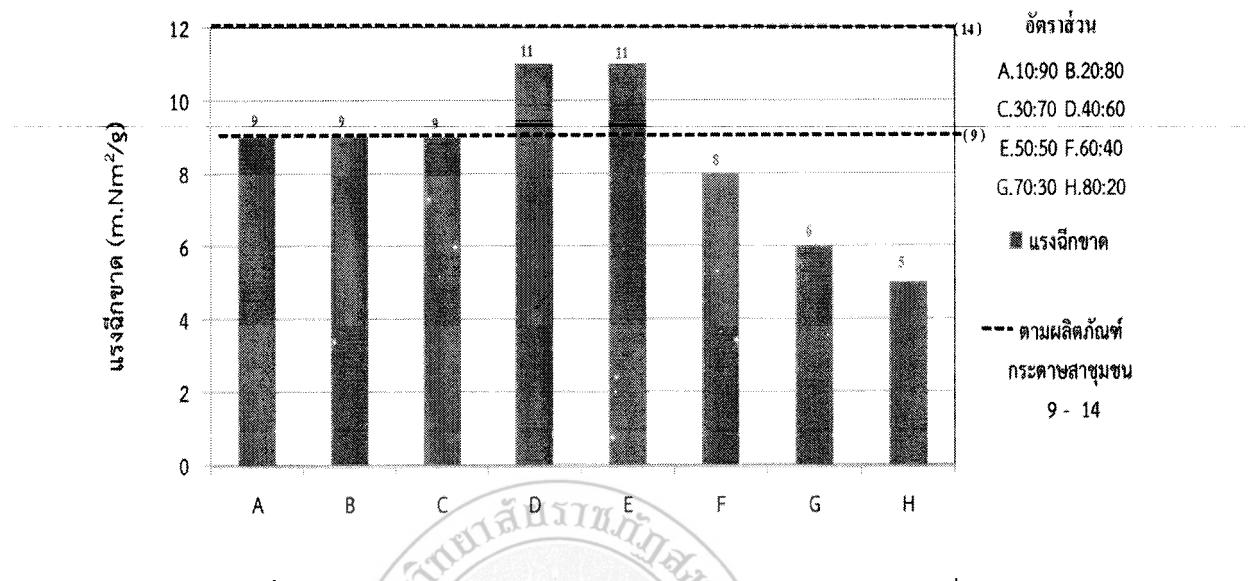
4.3.1.6 ผลการทดสอบคุณสมบัติความต้านทานต่อแรงฉีกขาด

จากการทดสอบ คุณสมบัติความต้านทานต่อแรงฉีกขาดตามผลิตภัณฑ์กระดาษจากชุมชน ได้ข้อมูลดังภาพที่ 4.9 ผลคุณสมบัติความต้านทานต่อแรงฉีกขาดของกระดาษที่ได้จากการวัดด้วยเครื่อง Tensile Machine โดยตัดกระดาษที่มีความกว้าง 3.5 เซนติเมตร จำนวน 5 แผ่นย่อย วัด 10 ครั้ง ปรากฏว่าอัตราส่วนเส้นใยเปลือกส้มโถกับเส้นใยผักตบชาวะที่ 10:90 20:80 30:70 40:60 และ 50:50 ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชน โดยที่อัตราส่วนเส้นใยเปลือกส้มโถกับเส้นใยผักตบชาวะที่ 60:40 70:30 และ 80:20 ไม่ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชน จะเห็นได้ว่า อัตราส่วนที่ 10:90 20:80 และ 30:70 มีแนวโน้มเท่ากัน ในขณะที่เพิ่มเปลือกส้มโถกและลดปริมาณผักตบชาวน้อยลง เนื่องจากแรงมาตรฐานที่ใช้ในการทดสอบกระดาษนั้นสูงตัวอย่างที่ได้ 843.296

802.466 และ 727.912 นิวตันเมื่อเทียบกับแรงที่อยู่ในพันธะของเส้นใยและน้ำหนักของตัวอย่างที่ได้ 91.14 86.49 และ 79.33 กรัมต่อตารางเซนติเมตร ตามลำดับ ก็ไม่ส่งผลให้เห็นความแตกต่างของแรงต้านการดึงและฉีกขาดของแผ่นตัวอย่าง ทำให้แนวโน้มจึงไม่แตกต่างกันเมื่อร้อยละของเส้นใยจากเปลือกส้มโอมีเพิ่มขึ้นและผักตบชวาลดลง ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของนุชศรำ นงนุช (2553) โดยอัตราส่วนที่ 40:60 และ 50:50 มีแนวโน้มที่สูงกว่าอัตราส่วนที่ 10:90 20:80 และ 30:70 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เนื่องด้วยเส้นใยเปลือกส้มโอมีน้ำหนักมาตรฐานในปริมาณที่เหมาะสม ในการทำปฏิกิริยากันซึ่งเปลือกส้มโอมีเป็นเส้นใยบาง และมีความละเอียด เส้นใยจากเปลือกส้มโอมีสารเพคตินเป็นองค์ประกอบที่มีลักษณะคล้ายวุ้นและเป็นสารยึดติด garage ทำการศึกษาจากธิติมน สันติชัยรัตน์ (2555) ซึ่งกระดาษที่ได้จากเส้นใยเปลือกส้มโอมีความต้านแรงฉีกขาดที่ต่ำแต่เมื่อมีการผสมเส้นใยผักตบชวาลงไป ซึ่งเส้นใยมีลักษณะเส้นใยยาวแข็งแรง มีการแตกตัวเป็นเส้นใยเดียวๆ ทำการศึกษาจากประชานติ วีระพันธุ์ (2551) จะช่วยทำให้การยึดเกาะกันระหว่างเส้นใยได้ดีขึ้น จึงทำให้เส้นใยหั้งสองสามารถต้านแรงฉีกขาดเฉลี่ยได้สูงขึ้นตามไปด้วยในขณะที่อัตราส่วนที่ 60:40 70:30 และ 80:20 ปรากฏว่ามีแนวโน้มที่ต่ำ เนื่องจากอัตราส่วนที่กำหนดมีเส้นใยเปลือกส้มโอน้อยกว่าเส้นใยผักตบชวา ถึงแม้ว่าน้ำหนักมาตรฐานเฉลี่ยจะสูง แต่ไม่ส่งผลให้ความต้านทานแรงฉีกขาดสูงตามไปด้วย ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เส้นใยเปลือกส้มโอมีเป็นเส้นใยบางและละเอียดมากกว่าเส้นใยผักตบชวา เมื่ออัตราส่วนจากเส้นใยเปลือกส้มโอมีมากกว่าเส้นใยผักตบชวา แรงทำให้กระดาษมีความต้านทานแรงฉีกขาดต่ำลงตามไปด้วย

เมื่อเปรียบเทียบค่าความต้านทานต่อแรงฉีกขาด ตามผลิตภัณฑ์กระดาษจากชุมชนจากการนำแผ่นกระดาษทดสอบด้วยเครื่อง Tensile Machine โดยตัดกระดาษมีความกว้าง 3.5 เซนติเมตร จำนวน 5 แผ่นย่อย วัด 10 ครั้ง ท่ออัตราส่วนเส้นใยเปลือกส้มโอมีกับเส้นใยผักตบชวา 10:90 20:80 30:70 40:60 และ 50:50 ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษจากชุมชน ส่วนอัตราส่วนที่ 60:40 70:30 และ 80:20 มีค่าต่ำเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษจากชุมชน ซึ่งร้อยละความต้านทานต่อแรงฉีกขาดเฉลี่ยจากค่าผลิตภัณฑ์กระดาษจากชุมชนอยู่ที่ $9-14 \text{ mN.m}^2/\text{g}$

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ One sample t-test พบร่วมกับการทดสอบร้อยละความต้านทานต่อแรงฉีกขาด ทุกอัตราส่วน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95



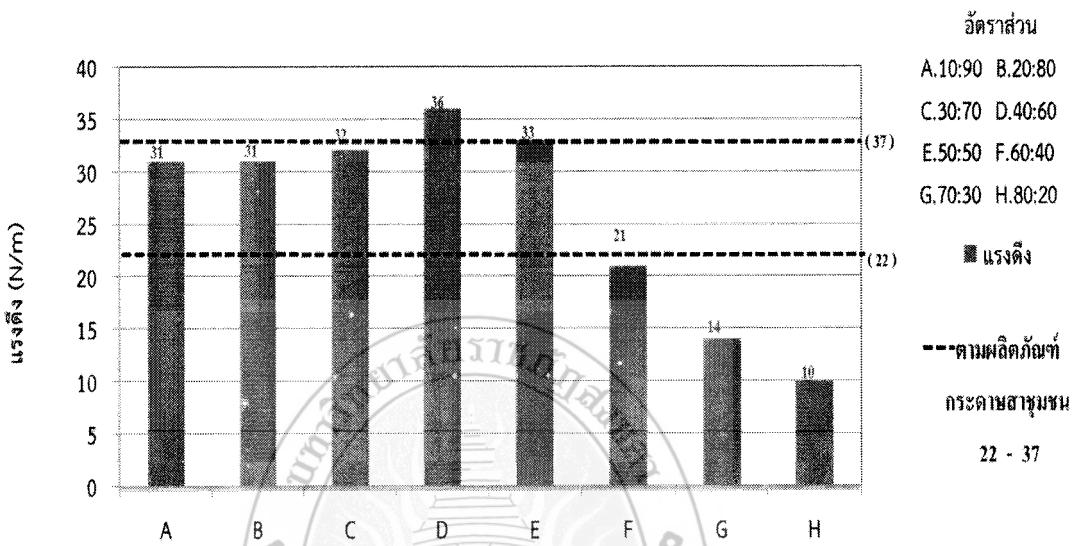
ภาพที่ 4.9 ผลการทดสอบคุณสมบัติความต้านทานต่อแรงฉีกขาดเฉลี่ย

4.3.1.7 ผลการทดสอบคุณสมบัติความต้านทานต่อแรงดึง

จากการทดสอบ ความต้านทานต่อแรงดึงตามผลิตภัณฑ์กระดาษจากชุมชน ได้ข้อมูลดังภาพที่ 4.10 ผลจากการทดสอบของกระดาษที่ได้จากการวัดด้วยเครื่อง Tensile Machine โดยตัดกระดาษมีความกว้าง 1.5 เซนติเมตร จำนวน 5 แผ่นย่อย วัด 10 ครั้ง ปรากฏว่าอัตราส่วนเส้นใยเปลือกสัมโภกับเส้นใยผักตบชาวะที่ 10:90 20:80 30:70 40:60 และ 50:50 ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชน โดยที่อัตราส่วนเส้นใยเปลือกสัมโภกับเส้นใยผักตบชาวะที่ 60:40 70:30 และ 80:20 ไม่ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชน จะเห็นได้ว่าอัตราส่วนที่ 10:90 20:80 และ 30:70 มีแนวโน้มใกล้เคียงกัน และอัตราส่วนที่ 40:60 และ 50:50 มีแนวโน้มที่สูงกว่าอัตราส่วนที่ 10:90 20:80 และ 30:70 ในขณะที่อัตราส่วน 60:40 70:30 และ 80:20 มีความต้านทานต่อแรงดึงต่ำมาก ซึ่งเกิดจากปัจจัยของน้ำหนักมาตรฐานและอัตราส่วนที่กำหนดเส้นใยเปลือกสัมโภกับเส้นใยผักตบชาวะ เช่นเดียวกันกับความต้านทานต่อแรงฉีกขาด

เมื่อเปรียบเทียบค่าความต้านทานต่อแรงดึง ตามผลิตภัณฑ์กระดาษจากชุมชน จากการนำค่าน้ำหนักมาตรฐานกับความหนาแท่นในสูตร โดยที่อัตราส่วน 10:90 20:80 30:70 40:60 และ 50:50 ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษชุมชน ส่วนอัตราส่วน 60:40 70:30 และ 80:20 ผ่านเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษสา ซึ่งร้อยละความต้านทานแรงดึงที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานกระดาษสาจากชุมชนไม่เกิน 22-37 Nm/g

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ One sample t-test พ布ว่าการทดสอบร้อยละความต้านทานต่อแรงฉีกขาด ทุกอัตราส่วน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95



ภาพที่ 4.10 ผลการทดสอบคุณสมบัติความต้านทานต่อแรงดึงเฉลี่ย

4.4 การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต

วัตถุประสงค์ในการหาต้นทุนการผลิตเพื่อต้องการทราบต้นทุนที่แน่นอน ถ้าหากนำไปลงทุนโดยงานวิจัยนี้มีการหาต้นทุนการผลิต เนื่องจากวัสดุที่ใช้ในงานวิจัยเป็นวัสดุที่เสียจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้ช่วยลดปริมาณขยะและกำจัดของเสียได้เป็นจำนวนมาก โดยได้มีการแบ่งต้นทุนการผลิตออกเป็น ต้นทุนด้านวัสดุและสารเคมี ต้นทุนด้านพลังงาน และต้นทุนรวม (ซึ่งเกิดจากต้นทุนด้านวัสดุรวมกับต้นทุนด้านพลังงาน)

4.4.1 ต้นทุนด้านวัสดุ

ต้นทุนด้านวัสดุก่อนการขึ้นรูปเป็นต้นทุนตั้งแต่จากปรับสภาพผิวเส้นใยเปลือกส้มโอ กับเส้นใยผักตบชวา และการเตรียมชิ้นงานขนาด 12 เซนติเมตร \times 12 เซนติเมตร ซึ่งเป็นขนาดที่เตรียมจากตัวอย่างในการขึ้นรูป โดยงานวิจัยนี้มีวัสดุหลักที่ใช้สำหรับเตรียมแผ่นกระดาษสาจากเส้นใยเปลือกส้มโอ กับเส้นใยผักตบชวา ได้แก่ เส้นใยเปลือกส้มโอ เส้นใยผักตบชวา โซเดียมไฮดรอกไซด์ และน้ำประปา ซึ่งสามารถแสดงรวมราคากลางของวัสดุและสารเคมีได้ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ราคาวัสดุที่ใช้ในการขึ้นรูปแผ่นกระดาษจากเส้นใยเปลือกส้มໂอกกับเส้นใยผักตบชวา

วัสดุและสารเคมี	ราคา/หน่วย	ที่มา
เส้นใยเปลือกส้มໂอก	1-1.5 บาท/กิโลกรัม	บริษัท ShangqiuKangmeida Bio-Technology
เส้นใยผักตบชวา	20 บาท/กิโลกรัม	ร้านกระเป่าผักตบชวา (2557)
โซเดียมไฮดรอกไซด์	950 บาท/กิโลกรัม	ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไฮชайн์ (2557)
น้ำประปา	9.50 บาท/ลูกบาศก์เมตร	การประปาส่วนภูมิภาค จังหวัดสงขลา

จากนั้นคำนวณโดยคิดเทียบจากปริมาณที่ใช้ในการเตรียมแผ่นกระดาษจากเปลือกส้มໂอกกับเส้นใยผักตบชวาวัสดุที่ต้องใช้ ซึ่งผู้จัยได้เลือกใช้อัตราส่วนที่ 40:60 และ 50:50 โดยน้ำหนักของเส้นใยเปลือกส้มໂอกกับเส้นใยผักตบชวา ขึ้นรูปที่อุณหภูมิ 105 องศาเซลเซียส เนื่องจากเป็นสภาวะที่ดีที่สุดในการศึกษาสมบัติต่างๆไม่ว่าจะเป็นคุณสมบัติน้ำหนักมาตรฐานคุณสมบัติความชื้นคุณสมบัติความหนาคุณสมบัติความต้านทานต่อแรงฉีกขาด และคุณสมบัติความต้านทานต่อแรงดึงของแผ่นกระดาษฯ ข้อมูลที่คำนวณได้แสดงเป็นราคาวัสดุที่ต้องใช้ในตารางที่ 4.2 4.3 และ 4.4 (รายละเอียดการคำนวณอยู่ในภาคผนวก ค)

ตารางที่ 4.3 ต้นทุนด้านวัสดุของแผ่นกระดาษจากเส้นใยเปลือกส้มໂอกกับเส้นใยผักตบชวาที่อัตราส่วน 40:60

วัสดุ	ราคา/กรัม	ปริมาณ(กรัม)	ราคากลาง(บาท)
เส้นใยเปลือกส้มໂอก	0.0015	40	0.06
เส้นใยผักตบชวา	0.02	60	1.2
โซเดียมไฮดรอกไซด์	0.038	10	0.38
น้ำประปา	0.0000095	1000	0.00095
ราคารวม/แผ่น			1.64

ตารางที่ 4.4 ต้นทุนด้านวัสดุของแผ่นกระดาษจากเส้นใยเปลือกส้มโอ กับเส้นใยผักตบชวาที่อัตราส่วน 50:50

วัสดุ	ราคา/กรัม	ปริมาณ(กรัม)	ราคา/แผ่น(บาท)
เส้นใยเปลือกส้มโอ	0.0015	50	0.08
เส้นใยผักตบชวา	0.02	50	1
โซเดียมไฮดรอกไซด์	0.038	10	0.38
น้ำประปา	0.0000095	1000	0.00095
ราคารวม/แผ่น			1.46

4.4.2 ต้นทุนด้านพลังงาน

ค่าไฟในกระบวนการต้มแยกเส้นใยเปลือกส้มโอ กับเส้นใยผักตบชวา สามารถต้มได้ครั้งละ 1 ลิตร โดยเครื่องให้ความร้อนมีกำลังไฟฟ้า 1.02 กิโลวัตต์ ในการต้มแยกเส้นใยเปลือกส้มโอ กับเส้นใยผักตบชวา โดยการนำเปลือกส้มโอ และเส้นใยผักตบชวา มาต้มกับโซเดียมไฮดรอกไซด์ ใช้เวลา 3 ชั่วโมง คิดค่าไฟฟ้าหน่วยละ 1.86 บาท ข้อมูลต้นทุนด้านพลังงานแสดงดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ต้นทุนด้านพลังงาน

ขบวนการ	เวลา (ชั่วโมง)	หน่วยไฟฟ้า (หน่วย)	ค่าไฟฟ้าหน่วยละ (บาท)	ค่าไฟฟ้า (บาท/ แผ่น)
การต้มแยกเส้นใย	3	3.04	1.86	5.65
ราคารวม				5.65

4.4.3 ต้นทุนรวม

ค่าต้นทุนรวมเป็นการรวมค่าระหว่างต้นทุนด้านวัสดุจากข้อมูลในตารางที่ 4.1 และต้นทุนด้านพลังงาน จากข้อมูลในตารางที่ 4.2 4.3 4.4 และ 4.5 โดยคิดเทียบการผลิตแผ่นกระดาษสาจากเปลือกส้มໂอกับผักตบชวาขนาด 12 เซนติเมตร × 12 เซนติเมตรจากผลการคำนวณทั้งกล่าว ต้นทุนรวมของแผ่นกระดาษสาจากเปลือกส้มໂอกับผักตบชวาแสดงได้ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ต้นทุนรวมของแผ่นกระดาษสาจากเส้นใยเปลือกส้มໂอกับเส้นใยผักตบชวา

อัตราส่วนเส้นใยเปลือกส้ม ໂอกับเส้นใยผักตบชวา	ต้นทุนด้านวัสดุ (บาท)	ต้นทุนด้านพลังงาน (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท/แผ่น)
40:60	1.64	5.65	7.3
50:50	1.46	5.65	7.1

จากตารางที่ 4.6 จะเห็นได้ว่าต้นทุนด้านวัสดุและสารเคมีและต้นทุนด้านพลังงาน ในอัตราส่วนเส้นใยเปลือกส้มໂอกับเส้นใยผักตบชวา 40:60 และ 50:50 มีค่าต้นทุนรวมคือ 7.3 และ 7.1 บาท ตามลำดับ

4.4.4 ราคากลางแผ่นวัสดุกระดาษสา

จากผลการคำนวณราคาต้นทุนรวมในการผลิตแผ่นกระดาษสาจากเปลือกส้มໂอกับผักตบชوانำมาคำนวณต้นทุนรวมของแผ่นกระดาษสาจากเปลือกส้มໂอกับผักตบชวาเปรียบเทียบกับราคาน้ำยา 15 เซนติเมตร ยาว 15 เซนติเมตร มีราคา 10 บาทเมื่อเปรียบเทียบกับขนาดเดียวกับแผ่นกระดาษสาจากเปลือกส้มໂอกับผักตบชวาที่อัตราส่วน 40:40 และ 50:50 กว้าง 12 เซนติเมตร ยาว 12 เซนติเมตร จะมีราคา 1 บาท 64 สตางค์ และ 1 บาท 46 สตางค์ ตามลำดับ ซึ่งราคาต้นทุนรวมต่อแผ่นของแผ่นกระดาษสาจากเปลือกส้มໂอกับผักตบชวามีราคา 7 บาท 30 สตางค์ และ 7 บาท 10 สตางค์ ตามลำดับ พบร่วมมีราคากันกว่าแผ่นกระดาษสาจริงอยู่ 2.7 บาท ซึ่งคุ้มทุนจะผลิตจำหน่าย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษจากเส้นใยเปลือกส้มໂອกับเส้นใยผักตบชวา วัดกุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผ่นกระดาษที่ผ่านการปรับสภาพผิวด้วยโซเดียมไฮดรอกไซด์ ศึกษาชั้นทดสอบที่มีสัดส่วนเส้นใยเปลือกส้มໂອต่อเส้นใยผักตบชวาที่ 10:90 20:80 30:70 40:60 50:50 60:40 70:30 และ 80:20 ขึ้นรูปด้วยตะแกรงขนาด 12×12 เซนติเมตร โดยนำไปอบหลังการขึ้นรูปด้วยตู้อบความร้อนที่อุณหภูมิ 105 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 2 ชั่วโมง หลังจากนั้นนำชั้นทดสอบที่ได้ไปทดสอบคุณสมบัติทางกายภาพตามผลิตภัณฑ์กระดาษสาชุมชน

จากการปรับสภาพผิวเส้นใยเปลือกส้มໂອกับเส้นผักตบชวาด้วยโซเดียมไฮดรอกไซด์ จะเห็นได้ชัดเจนว่าเส้นใยที่ผ่านการปรับสภาพผิวด้วยโซเดียมไฮดรอกไซด์ เยื่อจากเปลือกส้มໂອ บาง และมีความละเอียดคล้ายวุ้น บางส่วนจะแข็ง ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของธิติมน สันติชัยรัตน์(2555) ส่วนเส้นใยผักตบชวาจะมีลักษณะยาวแข็งแรงและมีการแตกตัว เป็นเส้นใยเดี่ยวๆ ได้ดีกว่าเส้นใยที่ไม่ผ่านการปรับสภาพผิวด้วยโซเดียมไฮดรอกไซด์ ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของปราิชาติ วีระพันธุ์ (2551)

จากการทดสอบสมบัติทางกายภาพของกระดาษในการพัฒนาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษจากเส้นใยเปลือกส้มໂອกับเส้นใยผักตบชวาในอัตราส่วน 10:90 20:80 30:70 40:60 50:50 60:40 70:30 และ 80:20 พบว่าอัตราส่วนที่ 40:60 และ 50:50 ดีที่สุด รองลงมา 30:70 20:80 และ 10:90 ตามลำดับ เพราะอัตราส่วน 40:60 50:50 30:70 20:80 และ 10:90 มี ส่วนผสมของเส้นใยผักตบชวามากกว่าเส้นใยเปลือกส้มໂອ ซึ่งเส้นใยผักตบชวามีเซลลูโลสและเส้นใยเปลือกส้มໂອมีสารเพคตินเป็นองค์ประกอบของพืชอยู่ จึงส่งผลให้กระดาษสาในอัตราส่วน 40:60 และ 50:50 มีประสิทธิภาพดีที่สุด ซึ่งค่าที่ได้ผ่านเกณฑ์ตามผลิตภัณฑ์กระดาษชุมชน เมื่อเปรียบเทียบ ลักษณะแผ่นกระดาษสา พบว่าเนื้อกระดาษมีลักษณะเป็นแผ่นสีน้ำตาลอ่อน เยื่อกระดาษเนื้อละเอียด แผ่นยึดติดกันได้ดี ไม่มีรอยฉีกขาด ผิวน้ำเรียบสม่ำเสมอ ไม่มีรูพรุน มองเห็น漉漉ลายของเส้นใยในเนื้อกระดาษ สามารถนำไปรูปแบบต่างๆ เช่น โคมไฟ กระดาษห่อของขวัญ ถุงไม้ปั๊บดิชช์และศิลปะหัตกรรมต่างๆ โดยที่อัตราส่วน 30:70 20:80 และ 10:90 มีประสิทธิภาพเข่นเดียวกันแต่แผ่นกระดาษมีน้ำหนักมากฐานเกินเกณฑ์ตามผลิตภัณฑ์กระดาษชุมชน เมื่อเปรียบเทียบลักษณะแผ่นกระดาษสา พบว่าเนื้อกระดาษมีลักษณะเป็นแผ่นสีน้ำตาลอ่อน เยื่อกระดาษเนื้อละเอียด แผ่นยึดติดกันดี ไม่มีรอย

ฉีกขาด ผิวเรียบสม่ำเสมอ ไม่มีรูพรุน มองเห็น漉ดลายของเส้นใยในเนื้อกระดาษชัดเจน สามารถนำกระดาษใช้งานอื่นๆ เช่น ห่อผลิตภัณฑ์ทั่วไป

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า คุณสมบัติด้านกายภาพต่างๆ ซึ่งไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเข้มมั่นร้อยละ 95

เมื่อนำแ芬กระดาษจากเส้นใยเปลือกส้มโอกับเส้นใยผักกาดขาวมาวิเคราะห์ตันทุนในการผลิตแผ่นกระดาษสาอัตราส่วน 40:40 และ 50:50 ในงานวิจัยครั้งนี้พบว่า มีตันทุนในการผลิตรวมทั้งหมดอยู่ที่ 7 บาท 30 สตางค์และ 7 บาท 10 สตางค์ ตามลำดับ ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับราคากลางกระดาษสาจริงที่มีขนาดเท่ากัน พบร่วมกัน พบว่าแผ่นกระดาษจากเปลือกส้มโอกับผักกาดขาวมีราคาถูกกว่าแผ่นกระดาษสาจริง อุปทาน 2.7 บาท ซึ่งคุ้มทุนจะผลิตจำหน่าย

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการทดลองที่ได้ศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต คือ การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาตรวจสอบน้ำเสียที่ใช้หลังการทำกระดาษ เพื่อไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมเนื่องด้วยการผลิตกระดาษต้องใช้สารเคมีน้ำที่ได้หลังจากปฏิบัติจึงต้องทิ้งลงสู่สิ่งแวดล้อม

บรรณานุกรม

- วุฒินันท์ คงทัด วารุณี ธนาแพสญ. 2550. คุณสมบัติเชิงกลของกระดาษสาสมเยื่อโพลิเอทิลินที่ทำด้วยมือแบบไทย. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <http://www.kucon.lib.ku.ac.th> สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ 19 กรกฎาคม 2557.
- วุฒินันท์ คงทัด, ชัยพร สามพุ่งพวง, และสาริมา สุนทรารชุน. คุณสมบัติทางเชิงกลของกระดาษผักตบชวาสมเยื่อสาที่ทำด้วยมือแบบไทยเพื่องานหัตถกรรม. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.lib.ku.ac.th> สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ 20 กรกฎาคม 2557.
- ธีติมน สันติชัยรัตน์. 2555. การศึกษาคุณภาพของกระดาษจากเปลือกส้มโอ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สิทธิศานต์ วชิรานุภาพ. 2542. การศึกษาความเป็นไปได้ในการผลิตเยื่อกระดาษจากต้นหญูป่า. โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กาญจนा ลือพงษ์, นงนุช ศศิธรรม, เกษม มาณะรุ่งวิทย์. 2555. การเสริมแรงยางธรรมชาติด้วยเส้นใยผักตบชวา. โครงการทางเทคโนโลยี ประกวดนิยบัตรวิชาชีพขั้นสูง. วิทยาเขตชุมพรเขตอุดมศักดิ์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- สมชาย บุญพิทักษ์, วรทัศน์ ศรีวิชัย. 2551. การศึกษาและพัฒนาผักตบชวา. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นุศรา นงนุช. 2553. การผลิตกระดาษเชิงหัตถกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภาสุณิ ศิริทองถาวร และสมิทธิ์ เวชสุวรรณรักษ์. 2557. การศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการสกัดเพคตินจากวัสดุทางเกษตร. วิทยานิพนธ์ปริญญา, สาขาวิทยาศาสตร์คณวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล.
- ประชิชาติ วีระพันธ์. 2551. การเปรียบเทียบคุณภาพกระดาษผลิตด้วยมือ. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ
- กนิษฐ์ ตรีสุวรรณ. 2548. การผลิตเยื่อกระดาษจากใบสับปะรด. โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทยสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ.
- กรณินิการ์ โสมชุนทด, โยษิตา ครบุรี และรัตนนา รามัญ. 2555. การผลิตกระดาษจากเยื่อสัมโอลเพื่อเจริญเติบโตของเชื้อแบคทีเรีย. โรงเรียนถนนหักพิทยาคม อำเภอ นางรอง

จังหวัด บุรีรัมย์ [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.doubleaper.com> สืบค้น ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤษภาคม 2556.

เกษมา วรรณณ ณ อยุธยา ชัลอ กองสุทธิ์ฯ. 2541. การทำตลาดลายและสีบนกระดาษสา.

กรรมการศึกษาอกโรงเรียนกรุงเทพศึกษาธิการ.

เจษฎา สุวรรณ. 2535. การศึกษาอัตราส่วนที่เหมาะสมระหว่างเยื่อสากับเยื่อชนิดเส้นใยสันที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อลดปริมาณการใช้เยื่อสาในการผลิตกระดาษสาในภาคเหนือ.

วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรจ

ชัยพร สามพุ่งพวง. 2550. การพัฒนาระบวนการผลิตกระดาษฟางข้าวแบบพื้นบ้าน. โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.

ชัยวัฒน์ ยิ่มช้าง. 2549. การศึกษาความเป็นไปได้ของแผนเชลล์กระดาษสาสำหรับระบบความเย็บแบบระยะหห. โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.

รันพรรณ บุญยรัตกลิน. 2545. การพัฒนาผลิตภัณฑ์กระดาษจากฟางข้าว. โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.

นุธิศ เอียมใส. 2548. การศึกษาความเป็นไปได้ของการผลิตเยื่อกระดาษจากเปลือกข้าวโพด. โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.

พนิทนากู จันทรานุภาพ และประวัตร จันทรานุภาพ. 2544. ในสับประดิษฐ์หน้อเยื่อ. โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

วนิดา กำพลรัตน์. 2543. การผลิตกระดาษเชิงหัตกรรมจากใบหญ้าແຟກ. โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.

วิชัณฑ์ อรรถพานุรักษ์. 2545. การตรวจสอบและควบคุมคุณภาพเยื่อและกระดาษสา.

[ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2557







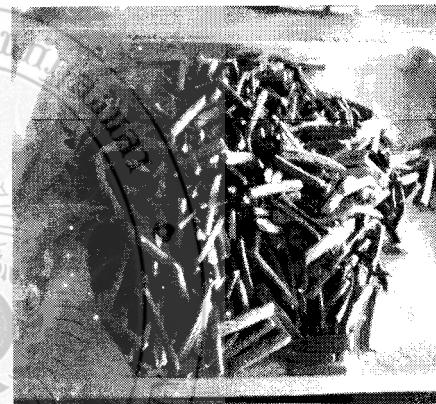
ภาพที่ ก -1 เปลือกส้มโอที่สด



ภาพที่ ก -2 ผักตบชวาที่สด



ภาพที่ ก -3 เปลือกส้มโอที่แห้ง



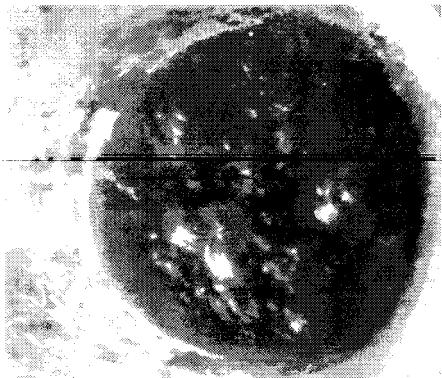
ภาพที่ ก 4 ผักตบชวาที่แห้ง



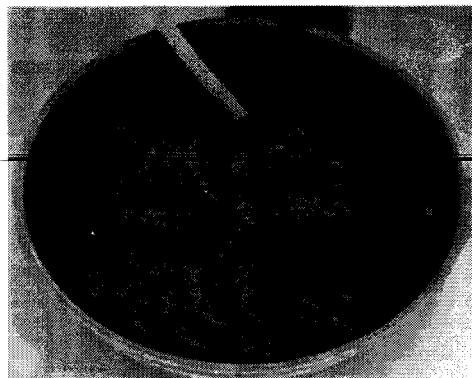
ภาพที่ ก 5 เครื่อง hot paet



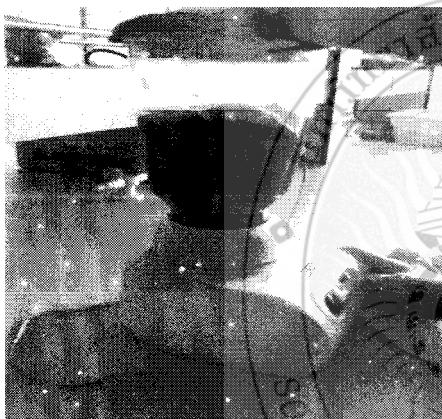
ภาพที่ ก 6 บีกเกอร์



ภาพที่ ก 7 เส้นใยเปลือกส้มโอ



ภาพที่ ก 8 เส้นใยผักตบชวา



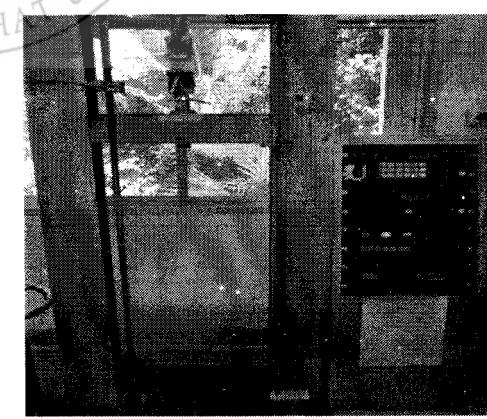
ภาพที่ ก 9 เครื่องปั้นผลไม้



ภาพที่ ก 10 ตะแกรงมังคลาด



ภาพที่ ก 11 ตู้อบ (Oven)



ภาพที่ ก 15 เครื่อง Tensile Machin



จากการเตรียมกระดาษจากเส้นใยเปลือกส้มโอและเส้นใยผักตบชวา กำหนดอัตราส่วนเส้นใยเปลือกส้มโอและเส้นใยผักตบชวา 10:90 20:80 30:70 40:60 50:50 60:40 70:30 และ 80:20 โดยน้ำหนักเพื่อศึกษาคุณสมบัติของกระดาษสาและทดสอบประสิทธิภาพของกระดาษสาจากเส้นใยเปลือกส้มโอและเส้นใยผักตบชวา สามารถแสดงผลการทดลองได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ข-1 วิเคราะห์น้ำหนักอัตราส่วนเส้นใยเปลือกส้มโอและเส้นใยผักตบชวาต่อสารโซเดียมไฮดรอกไซด์

ชุด ทดลอง	อัตราส่วนระหว่างเส้นใยเปลือกส้มโอ กับ เส้นใยผักตบชวา (กรัม)	ปริมาณที่ใช้ในการทดลอง	
		น้ำ (ลิตร)	โซเดียมไฮดรอกไซด์ (กรัม)
1	80:20	2	8:2
2	70:30	2	7:3
3	60:40	2	6:4
4	50:50	2	5:5
5	40:60	2	4:6
6	30:70	2	3:7
7	20:80	2	2:8
8	10:90	2	1:9

ตารางที่ข-2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยน้ำหนักมาตรฐานของแผ่นกระดาษสาจากเส้นไขเปลือกส้มໂอกกับเส้นไขผักตบชวา

ชุดทดลอง	อัตราส่วน (เส้นไขเปลือกส้มໂອ:เส้นไขผักตบชวา)	น้ำหนักมาตรฐานของกระดาษสาเส้นไขเปลือกส้มໂอกกับเส้นไขผักตบชวา(กรัมต่อลูกบาศเมตร)										ค่าเฉลี่ย
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6	ครั้งที่ 7	ครั้งที่ 8	ครั้งที่ 9	ครั้งที่ 10	
1	10:90	0.9011	0.9041	0.9012	0.9900	0.9051	0.9050	0.9000	0.8082	1.0000	0.8991	0.9414
2	20:80	0.8493	0.8467	0.7435	0.9348	0.9487	0.8468	0.8485	0.9489	0.9366	0.7442	0.8467
3	30:70	0.7331	0.7602	0.7477	0.7424	0.7227	0.7636	0.8021	0.7114	0.8000	0.7499	0.6303
4	40:60	0.6244	0.6328	0.6304	0.6383	0.6378	0.6283	0.6231	0.6373	0.6295	0.6311	0.6303
5	50:50	0.6512	0.6413	0.6612	0.7023	0.6221	0.5900	0.7003	0.7027	0.6229	0.7061	0.6600
6	60:40	0.7153	0.7189	0.7257	0.7256	0.7210	0.7127	0.7229	0.7081	0.7170	0.7178	0.7185
7	70:30	0.8758	0.8211	0.8037	0.8399	0.8568	0.7998	0.7299	0.8225	0.7877	0.7429	0.8080
8	80:20	0.9010	0.8039	0.8328	0.8508	0.8698	0.9019	0.8225	0.7896	0.7959	0.8342	0.8414

ตารางที่ ข-3 ความชื้นของกระดาษสาเส้นใยเปลือกส้มโอกับเส้นใยผักตบชาข่องแต่ละชุดการทดลอง

ชุด ทดลอง	อัตราส่วน (เส้นใย เปลือกส้มโอกับ เส้นใยผักตบชา)	ความชื้นของกระดาษสาเส้นใยเปลือกส้มโอกับเส้นใยผักตบชา(เบอร์เซ็นต์)										ค่าเฉลี่ย
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6	ครั้งที่ 7	ครั้งที่ 8	ครั้งที่ 9	ครั้งที่ 10	
1	10:90	0.9093	0.7545	0.9034	0.8046	0.9008	0.9500	0.7415	0.7445	0.9156	0.7894	8.4391
2	20:80	0.8989	0.8105	0.8798	0.7633	0.8642	0.8608	0.6721	0.6705	0.8434	0.7113	7.9748
3	30:70	0.6965	0.6665	0.8092	0.6591	0.7148	0.7999	0.6866	0.8278	0.8083	0.7237	7.3924
4	40:60	0.5964	0.5977	0.5971	0.5966	0.5981	0.5976	0.5978	0.6001	0.5964	0.5986	5.9764
5	50:50	0.5713	0.5241	0.5541	0.5521	0.5599	0.5566	0.5405	0.5314	0.5547	0.5301	5.4748
6	60:40	0.6474	0.6467	0.6467	0.6522	0.6514	0.6525	0.6459	0.6487	0.6503	0.6476	6.4894
7	70:30	0.8054	0.792	0.7632	0.7821	0.7812	0.7413	0.6523	0.7822	0.7000	0.6813	7.4811
8	80:20	0.7621	0.7595	0.7591	0.7699	0.7593	0.6947	0.6898	0.7579	0.7296	0.7488	7.4307

ตารางที่ ข-4 ความหนาของกระดาษสาเส้นใยเปลือกส้มโอ กับเส้นใยผักตบชวาของแต่ละชุดการทดลอง

ชุด ทดลอง	ยัตราช่วง (เส้นใย เปลือกส้มโอ: เส้นใยผักตบชวา)	ความหนาของกระดาษสาเส้นใยเปลือกส้มโอ กับเส้นใยผักตบชวา(มิลลิเมตร)										ค่าเฉลี่ย
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6	ครั้งที่ 7	ครั้งที่ 8	ครั้งที่ 9	ครั้งที่ 10	
1	10:90	10.7	10.7	10.6	10.6	10.7	10.6	10.5	10.5	10.6	10.7	10.62
2	20:80	9.7	9.6	9.6	9.7	9.5	9.9	9.8	10.2	10.1	9.7	9.78
3	30:70	9.0	9.1	9.1	8.7	8.8	9.2	9.2	9.2	8.9	8.7	8.99
4	40:60	8.5	8.1	8.6	8.7	8.8	8.2	8.2	8.4	8.7	8.4	8.46
5	50:50	7.9	8.1	7.8	0.78	7.9	7.8	8.2	8.2	8.4	7.7	8.07
6	60:40	7.6	7.7	7.8	7.4	7.5	7.4	7.6	7.6	7.6	7.4	7.56
7	70:30	7.0	7.0	7.1	6.9	7.2	6.8	6.6	6.6	6.6	7.4	6.92
8	80:20	6.0	5.4	6.1	5.9	5.8	5.8	6.2	6.0	5.9	5.9	5.99

ตารางที่ ข-5 ความต้านทานต่อแรงดึงกระดาษสาเส้นใยเปลือกส้มโอ กับเส้นใยผักตบชวาของแต่ละชุดการทดลอง

ชุด ทดลอง	อัตราส่วน (เส้นใย เปลือกส้มโอ: เส้นใยผักตบชวา)	ความต้านทานต่อแรงดึงของกระดาษสาเส้นใยเปลือกส้มโอ กับเส้นใยผักตบชวา(นิวตัน)										ค่าเฉลี่ย
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6	ครั้งที่ 7	ครั้งที่ 8	ครั้งที่ 9	ครั้งที่ 10	
1	10:90	384.22	391.88	417.97	480.54	441.61	423.53	413.72	411.99	447.36	446.66	130.09
2	20:80	121.24	128.27	130.17	127.10	131.05	131.08	125.99	135.17	138.31	129.51	164.82
3	30:70	160.63	156.91	149.50	152.35	161.00	177.00	187.48	190.30	165.17	166.37	305.96
4	40:60	287.47	295.37	283.95	342.27	359.36	395.17	281.38	279.81	277.83	256.95	323.22
5	50:50	295.77	345.20	331.65	343.75	321.65	315.31	342.23	333.47	327.17	297.98	345.08
6	60:40	341.47	399.37	344.98	321.25	298.89	365.34	355.47	347.66	332.56	343.77	338.61
7	70:30	349.05	334.55	329.89	338.75	340.71	348.01	343.11	332.71	330.99	338.35	378.29
8	80:20	399.55	346.19	355.12	389.89	345.20	377.30	369.89	389.79	399.15	376.81	425.95

ตารางที่ ข-6 ความต้านทานต่อแรงฉีกขาดของกระดาษสาเส้นใยเปลือกส้มໂອกับเส้นใยผักตบชวาของแต่ละชุดการทดลอง

ชุด ทดลอง	อัตราส่วน (เส้นใย เปลือกส้มໂອ: เส้นใยผักตบชวา)	ความต้านทานต่อแรงฉีกขาดของกระดาษสาเส้นใยเปลือกส้มໂອกับเส้นใยผักตบชวา(นิวตัน)										ค่าเฉลี่ย
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6	ครั้งที่ 7	ครั้งที่ 8	ครั้งที่ 9	ครั้งที่ 10	
1	10:90	822.21	839.51	845.61	832.45	901.56	849.15	822.44	838.10.	832.42	849.51	843.87
2	20:80	445.55	437.76	439.89	521.71	487.99	457.88	444.81	435.41	434.51	481.10	456.16
3	30:70	462.69	475.18	499.70	572.80	532.17	500.01	578.28	515.61	489.36	517.40	507.61
4	40:60	675.18	719.70	695.03	682.59	705.78	675.30	659.10	685.17	677.98	710.16	690.27
5	50:50	677.77	733.95	710.09	695.79	682.59	700.10	729.51	679.24	685.51	697.87	699.15
6	60:40	727.64	698.72	755.59	759.03	731.15	745.43	736.71	699.99	701.85	723.01	727.91
7	70:30	615.09	609.99	583.70	592.72	603.32	613.01	395.17	571.87	582.51	578.77	573.61
8	80:20	798.93	813.00	795.42	810.05	807.72	788.12	810.01	791.48	789.93	820.00	798.96



ก. การคำนวณคุณสมบัติด้านกายภาพของกระดาษสา

รายงานผลในการวิจัยนี้จะเป็นหน่วยเมตริก แต่อย่างไรก็ตามด้วยความแข็งแรงต่างๆใช้ หน่วย IS คำนวณและรายงานผลตามสภาวะความชื้นสัมพัทธ์และอุณหภูมิที่กำหนดในลักษณะของน้ำหนักต่อกันที่ของแผ่นเยื่อทดลอง ซึ่งการคำนวณของค่าต่างๆมีดังนี้

$$r = \text{น้ำหนักต่อหน่วยพื้นที่} \quad \text{g/m}^2$$

$$t = \text{ความหนาของตัวอย่าง} \quad \text{mm}$$

$$e = \text{ความต้านแรงฉีกขาดเฉลี่ย} \quad \text{g}$$

$$p = \text{ความต้านแรงดึงเฉลี่ย} \quad \text{g}$$

มีสูตรดัง

$$1) \text{ น้ำหนักมาตรฐาน} = r \text{ มีหน่วย g/m}^2$$

คำนวณจาก

$$\bar{X} = \frac{\sum X_i}{n}$$

-จากค่าเฉลี่ยเลขคณิต

โดยที่ x_i แทนค่าสั่งเกตของข้อมูลลำดับที่ i

กแทนจำนวนตัวอย่างข้อมูล

$$= 0.6512 + 0.6413 + 0.6615 + 0.7023 + 0.6221 + 0.59 + 0.7006 + 0.7028 + 0.6229 + 0.7061$$

$$= 66.00 \text{ g/m}^2$$

$$2) \text{ ความชื้น} = (\text{น้ำหนักสด}-\text{น้ำหนักอบแห้ง}) * 100 / \text{น้ำหนักอบแห้ง} \text{ มีหน่วย \%}$$

$$= 0.6600 - 0.6299 * 100$$

$$0.6299$$

$$= 6.4850 \%$$

$$3) \text{ ความหนา}$$

คำนวณจาก

$$\bar{X} = \frac{\sum X_i}{n}$$

-จากค่าเฉลี่ยเลขคณิต

โดยที่ x_i แทนค่าสังเกตของข้อมูลลำดับที่ i

แทนจำนวนตัวอย่างข้อมูล

- ค่าของความหนาที่ได้จากการทดลองนำมาคำนวณค่าเฉลี่ยโดยการหารด้วย 10 และ 5 คูณด้วย 10 จะเป็นค่าความหนาของ

$$= \frac{0.90+0.90+0.82+0.78+0.80+0.80+0.82+0.88+0.90+0.82}{10}$$

$$= 0.84 = 0.084 \times 10$$

$$10 \quad 5$$

$$= 0.16 \text{ mm}$$

4) ความหนาแน่น $= r/(t \times 1000)$ มีหน่วย g/cm^3

$$= 0.6600 \times 1000$$

$$\begin{aligned} &0.16 \\ &= 0.41 \text{ g/cm}^3 \end{aligned}$$

5) ปริมาณจำเพาะ $= (t \times 10 \times 100)/r$ มีหน่วย cm^2/g

$$= 0.16 \times 10 \times 100$$

$$0.6600$$

$$= 2.42 \text{ cm}^2/\text{g}$$

6) ต้นน้ำความต้านแรงดึง = $p/\text{ความกว้าง}/r$ มีหน่วย N.m/g

$$= 323.22 = 215.48$$

$$1.5 \quad 66.00$$

$$= 33 \text{ N.m/g}$$

7) ดัชนีความต้านแรงจีกขัด $= e^* \text{ความกว้าง}/r \text{ มีหน่วย} \text{Nm}^2/\text{g}$

$= 699.147 \times 1.5$

91.14

$= 11 \text{ m.Nm}^2/\text{g}$

ข. การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต

8) คำนวณระยะเวลาในการผลิตของแผ่นกระดาษจากเส้นใยเปลือกสัมโอกับเส้นใยผักตบชวา

ระยะเวลาในการต้มแยกเส้นใยเปลือกสัมโอกับเส้นใยผักตบชวา

เวลาในการต้มแยกเส้นใยเปลือกสัมโอกับเส้นใยผักตบชวาทั้งหมด 2 ชั่วโมง = 2 ชั่วโมง

= 2 ชั่วโมง

ระยะเวลาในการขึ้นแพ่น

ถ้าใช้เวลาในการขึ้นแพ่น 60 นาที = 1 ชั่วโมง

ตั้งนั้นเวลาในการขึ้นรูปทั้งหมด 120 นาที = $120 \text{นาที} \times 1 \text{ ชั่วโมง}$

60 นาที

= 2 ชั่วโมง

9) คำนวณปริมาณไฟฟ้าที่ใช้ในการผลิตต่อหน่วย

ปริมาณไฟฟ้าในการต้มแยกเส้นใย

หน่วยไฟฟ้า = กำลังไฟฟ้า (กิโลวัตต์) \times เวลาในการขึ้นแพ่นทั้งหมด (ชั่วโมง)

= 1.02 (กิโลวัตต์) \times 3 (ชั่วโมง)

= 3.06 หน่วย

ปริมาณไฟฟ้าในการขึ้นแผ่น

$$\begin{aligned}
 \text{หน่วยไฟฟ้า} &= \text{กำลังไฟฟ้า (กิโลวัตต์)} \times \text{เวลาในการขึ้นแผ่นทั้งหมด (ชั่วโมง)} \\
 &= 5.6 \text{ (กิโลวัตต์)} \times 2 \text{ (ชั่วโมง)} \\
 &= 11.2 \text{ หน่วย}
 \end{aligned}$$

10) คำนวณการไฟฟ้าของแผ่นกระดาษจากเปลือกส้มໂอกับผักตบชา

การต้มแยกเส้นใย

$$\text{ค่าไฟฟ้า } 1 \text{ หน่วย} = 1.86 \text{ บาท}$$

$$\text{ถ้าค่าไฟฟ้ามี } 3.06 \text{ หน่วย} = 3.06 \text{ หน่วย} \times 1.86 \text{ บาท}$$

1 หน่วย

= 5.69

การอัดขึ้นรูป

$$\text{ค่าไฟฟ้า } 1 \text{ หน่วย} = 1.86 \text{ บาท}$$

$$\text{ถ้าค่าไฟฟ้ามี } 11.2 \text{ หน่วย} = 11.2 \text{ หน่วย} \times 1.86 \text{ บาท}$$

1 หน่วย

= 20.83 บาท

11) ต้นทุนรวม

$$\begin{aligned}
 \text{ต้นทุนรวม} &= \text{ต้นทุนวัสดุ} + \text{ต้นทุนไฟฟ้า} \\
 &= 1.46 + 5.65 \\
 &= 7.11 \text{ บาท/แผ่น}
 \end{aligned}$$

12) คำนวณราคาแผ่นกระดาษจากต้นปอสา

$$\text{แผ่นกระดาษจากต้นปอสา} = \text{กว้าง} \times \text{ยาว}$$

$$= 15 \text{ cm} \times 15 \text{ cm}$$

$$= 225 \text{ cm}^2$$

$$\text{แผ่นกระดาษจากเปลือกส้มโอกับเส้นไยผักตบชวา} = 10 \text{ cm} \times 10 \text{ cm}$$

$$= 100 \text{ cm}^2$$

$$\text{ถ้าแผ่นกระดาษจากต้นปอสาขนาด } 225 \text{ cm}^2 \text{ มีราคา} = 10 \text{ บาท}$$

$$\text{ตั้งนั้นแผ่นกระดาษจากเปลือกส้มโอกับผักตบชวาขนาด } 100 \text{ cm}^2 \text{ มีราคา}$$

$$= \frac{100 \text{ cm}^2 \times 10 \text{ บาท}}{225 \text{ cm}^2}$$

$$= 4.44 \text{ บาท}$$

13) การคำนวณการเปรียบแผ่นกระดาษราจริง (แผ่นกระดาษจากต้นปอสา)

กับแผ่นกระดาษจากเปลือกส้มโอกับผักตบชวา

$$\text{แผ่นกระดาษจากต้นปอสา} = 4.44 \text{ บาท}$$

$$\text{แผ่นกระดาษจากเปลือกส้มโอกับผักตบชวา} = 7.11 \text{ บาท}$$

$$\text{ตั้งนั้นราคานอกต่างกัน} = 7.11 - 4.44 \text{ บาท}$$

$$= 2.67 \text{ บาท}$$

หมายเหตุ: ตัวอย่างการคำนวณของแผ่นกระดาษจากอัตราส่วน 50:50



แบบเสนอโครงการวิจัย
วิจัยเฉพาะทางสิ่งแวดล้อม (4003002)
โปรแกรมวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- | | |
|--------------------------|--|
| 1. ชื่อโครงการวิจัย | การพัฒนาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษจากเส้นใยเปลือกส้มโกรกับเส้นใยผักบุ้งขาว |
| | The Development of Optimized Ratio For the Paper Production from Grapefruit Peel Fiber with Water Hyacinth Fiber |
| 2. ปีการศึกษา | 2557 |
| 3. สาขาวิชาที่ทำการวิจัย | วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม |
| 4. ผู้วิจัย | 4.1 นางสาวนายนี้เราะห์ปูเตี้ย
ศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4
โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

4.2 นางสาวโนราพรพัทท์หมาย
ศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4
โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา |
| 5. อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก | ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญกมล ชุนพิทักษ์ |
| อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม | ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พลพัฒน์ รวมเจริญ |

6. รายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัย

6.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

กระดาษสาเป็นกระดาษพื้นเมืองทางภาคเหนือ ที่มีการผลิตมานานหลายช่วงอายุคน ซึ่งยังคงมีการผลิตการดำเนินงานอยู่ปัจจุบัน ทั้งโรงงานอุตสาหกรรม ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก สมัยแรกนิยมผลิตจากต้นปอสา เพื่อนำใช้คำสั่งสอนและทำร่ม เป็นต้น ผลิตภัณฑ์สามารถ ส่งออกขายยังต่างประเทศ ซึ่งกระดาษกำลังเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมทั้งตลาดภายในและตลาด ภายนอก ในขณะก่อตั้งผู้ผลิตกระดาษสาในภาคเหนือ กำลังประสบกับปัญหาการขาดแคลนเปลือกสา ทำให้เปลือกสาไม่ราคาแพง และหาซื้อด้วยยาก (เจษฎา สุวรรณ, 2535) พบรากลุ่มผู้ผลิตกระดาษสา ต้องซื้อเปลือกสาในราคากิโลกรัมละ 10-12 บาท ในปี พ.ศ. 2532 ซึ่งทำนองเดียวกันกับหมูบ้านที่ ผลิตกระดาษสาใน จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดพะเยา ก็พบปัญหาเช่นเดียวกัน คือ ต้องซื้อเปลือกสาในราคากิโลกรัมละ 16-25 บาท และราคากลุ่มนี้อีกในปีต่อๆไปจาก สภาพของปัญหาที่กล่าวมาเป็นเรื่องจริงให้ผู้วิจัยคิดค้นหาเส้นใยต่างๆจากพืชพรรณไม้มาผลิตเป็น กระดาษสาในปัจจุบันนี้ได้มีการประยุกต์ใช้เส้นใยตามธรรมชาติ มาใช้เป็นเส้นใยเสริมแรงในวัสดุ เนื่องจาก เส้นใยธรรมชาติมีเยื่อลักษณะพิเศษที่สามารถผลิตกระดาษสาได้ เช่น มีความเหนียว แข็งแรง ทนทาน สวายงาม และวัตถุดิบยังหาได้ง่าย และมีปัจจัยที่มีผลต่อคุณสมบัติของเส้นใย คือ โครงสร้างทาง กายภาพ องค์ประกอบทางเคมี และการจัดเรียงตัวของโมเลกุล ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะทำปฏิกิริยาที่ ทำให้กระดาษสามีความแข็งแรงเพิ่มมากขึ้น จึงเหมาะสมสำหรับการนำมารับประทานทำเป็นกระดาษสา เมื่อ นำกระดาษสาไปใช้ในอุตสาหกรรม หรือประรูปต่างๆ เช่น ร่มกระดาษสา ดอกไม้ประดิษฐ์ ปากสมุดบันทึก กระดาษห่อของขวัญ โคมไฟ บัตรอวยพร ของชำร่วยและใช้ในงานศิลปหัตกรรม นอกจากจะช่วยลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพของกระดาษสาแล้วยังช่วยลดปัญหาผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อมได้ ฉะนั้นการพัฒนากระดาษสาจึงมีกระบวนการผลิตกระดาษสาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่สามารถเข้าถึงเป้าหมายตลาดภายในและภายนอกประเทศไทย ดังนั้นจำเป็นมีการส่งเสริมพัฒนา คุณภาพกระดาษสาให้ได้มาตรฐานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น

เปลือกส้มโอจัดว่าเป็นวัสดุทางการเกษตรอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมีคุณสมบัติทางเส้นใย สามารถใช้ในการผลิตกระดาษสาได้ เนื่องจากบริเวณเปลือกส้มขาวมีเยื่อบางโดยมีสารเพคตินเป็น องค์ประกอบที่มีลักษณะคล้ายวัลนและเป็นพอลิแซ็กคาไรด์ในผนังเซลล์และรอยต่อระหว่างผนังเซลล์ ของเปลือกส้มโอสีขาว โดยรวมตัวอยู่กับเซลลูโลส ทำหน้าที่ยึดเกาะผนังเซลล์ให้ติดกันคล้ายกับชีเมนต์ เมื่อนำมาผลิตเป็นกระดาษสาทำให้เส้นใยมีการยึดเกาะแน่น จึงได้ทำการศึกษา (ธูติมน สันติชัยรัตน์, 2555) พบรากลุ่มผู้วิจัยจึงคิดค้นหาอัตราส่วนผสมจากวัสดุผักตบชวา ซึ่งผักตบชวาเป็นพืชที่มีคุณสมบัติ ใช้งานได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดค้นหาอัตราส่วนผสมจากวัสดุผักตบชวา ซึ่งผักตบชวาเป็นพืชที่มีคุณสมบัติ

ของเส้นไยมากถึง 70 เบอร์เซ็นต์ เป็นเส้นไยเดี่ยวมีความหนาแน่นมากสามารถประสานให้เยื่อของกระดาษยึดติดกัน (ปารีชาติ วิระพันธุ์, 2551) พบร่างกระดาษที่ได้จากเส้นไยผักตบชวา กระดาษจะอ่อน มีสีน้ำตาลอ่อน มองเห็น漉漉ลายของเส้นไยในเนื้อกระดาษได้ชัดเจน ผิวสัมผัสมีความหยาบสามารถใช้งานได้

จากในพื้นที่จังหวัดปัตตานีเป็นพื้นที่ที่มีการทำเกษตรกรรมหลากหลายรูปแบบ อาทิ เช่น การทำสวนยาง การทำนา การปลูกพืชผักผลไม้ต่างๆ ซึ่งส้มโอเป็นพืชที่นิยมปลูกกันเป็นจำนวนมาก ทำให้เปลือกส้มโอและลูกที่หล่นจากต้นมีปริมาณมาก จึงทำให้ขาดการกำจัดเปลือกส้มโออย่างถูกวิธีและการนำไปใช้ประโยชน์น้อยมาก จากปริมาณของเปลือกส้มโอที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ทศนิยภาพในพื้นที่เสื่อมลง ส่วนพืชผักตบชวาในพื้นที่จังหวัดสงขลา มีการขยายตัวในแหล่งน้ำอย่างรวดเร็ว เพราะมีปัจจัยภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การได้รับราชอาหาจากแหล่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางการเกษตรทางอุตสาหกรรม และจากชุมชน เมื่อมีพืชผักตบชวาในแหล่งน้ำในปริมาณที่มากจะทำให้อัตราการไหลของแหล่งน้ำเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

จากปัญหาข้างต้นที่กล่าวมา ทำให้คนละผู้วัยจึงเกิดแนวความคิดที่จะศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาสุดเหลือใช้จากเปลือกส้มโอโดยใช้เส้นไยผักตบชวาเป็นส่วนผสมในการพัฒนาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษสา ซึ่งเป็นการเสริมแนวความคิดในการดึงประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติทางการเกษตรใช้ให้คุ้มค่ามากที่สุด นอกจากจะช่วยลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพของกระดาษสาแล้ว ยังช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมอีกด้วยหนึ่ง ซึ่งเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการกำจัดกับปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงมีกระบวนการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพกระดาษสาให้ได้มาตรฐาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้นเพื่อการพัฒนาที่อย่างยั่งยืน

6.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาอัตราส่วนที่เหมาะสมสำหรับการผลิตกระดาษสาจากเปลือกส้มโอ กับผักตบชวา
- 2) เพื่อศึกษาคุณภาพกระดาษสาจากเปลือกส้มโอ กับผักตบชวา โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ผลิตภัณฑ์กระดาษชุมชน

6.3 ตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ อัตราส่วนระหว่างเปลือกส้มโอ กับผักตบชวา

ตัวแปรตาม คือ คุณภาพของกระดาษสา

ตัวแปรควบคุม คือ วัตถุดิบ และกระบวนการผลิต

6.4 นิยามคัพท์

กระดาษสาเปลือกส้มโอ หมายถึง กระดาษที่ทำมาจากเปลือกส้มโอสีขาวมาผ่านกระบวนการย่อยแล้วทำเป็นแผ่นบันทะแกรงนำไปตากให้แห้งมีลวดลายในเนื้อ (ธิติมน สันติชัยรัตน์, 2555)

กระดาษสาผักตบชวา หมายถึง กระดาษสาที่ทำมาจากผักตบชวา โดยการนำก้านของผักตบชวามาผ่านกระบวนการย่อยแล้วทำเป็นแผ่นบันทะแกรงนำไปตากให้แห้งมีลวดลายตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นในเนื้อกระดาษ (วุฒินันท์ คงทัด, 2545)

กระดาษสาเปลือกส้มโอผสมผักตบชวา หมายถึง กระดาษที่ทำมาจากเปลือกส้มโอในส่วนเปลือกสีขาวผสมด้วยผักตบชวาในส่วนของก้านมาผ่านกระบวนการย่อยแล้วทำเป็นแผ่นบันทะแกรงนำไปตากให้แห้ง มีลวดลายในเนื้อเดียวกัน

6.5 สมมุตฐานของการวิจัย

- 1) เปลือกส้มโอผสมด้วยผักตบช瓦สามารถนำมาทำกระดาษสาได้
- 2) ความแตกต่างของกระดาษสาจากวัสดุธรรมชาติเปลือกส้มโอ กับผักตบชวา

6.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิจัย

- 1) ทราบกระบวนการผลิตกระดาษสาจากเปลือกส้มโอ กับผักตบชวา
- 2) สามารถนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์ในการทำกระดาษสา
- 3) เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าการทำกระดาษสาและเพิ่มมูลค่าให้กับวัสดุเหลือใช้
- 4) ช่วยลดปริมาณของเสียจากวัสดุเหลือใช้ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- 5) ได้แนวคิดในการพัฒนากระดาษสา จากวัสดุธรรมชาติ และได้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

6.7 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557

6.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กาญจนा ลือพงษ์, นงนุช ศศิธรรน, เกษม มานะรุ่งวิทย์ (2555) การเสริมแรงยางธรรมชาติด้วยเส้นไยผักตบชวา กระทำโดยการบดผสานยางธรรมชาติ (ทีทีอาร์ 20) ให้เข้ากับเส้นไยผักตบชวาซึ่งผ่านการบดคละเยียดแล้ว พร้อมกับสารเคมีต่างๆ ที่จำเป็นในการทำการประกอบยางโดยทำการศึกษาอิพลของปริมาณ (5 และ 10 phr) และขนาดของเส้นไยผักตบชวา (ละเอียด ปาน กลาง และหายาบ) ต่อสมบัติเชิงกล ความแข็งของชิ้นงานที่ใส่เส้นไย จะสูงกว่าชิ้นงานที่ไม่ได้ใส่เส้นไยผักตบชวา ซึ่งความแข็งจะเพิ่มขึ้นเมื่อปริมาณและขนาดของเส้นไยเพิ่มขึ้น แต่ค่าความต้านทานต่อแรงดึงจะต่ำลงเมื่อปริมาณและขนาดของเส้นไยเพิ่มขึ้น สำหรับ โมดูลัส (500) จะสูงขึ้น เมื่อปริมาณของขนาดเส้นไยเพิ่มขึ้น ส่วนค่าความต้านทานต่อการสึกหรอของชิ้นงานนั้นจะต่ำกว่าชิ้นงานที่ไม่ได้ใส่เส้นไยผักตบชวา ยิ่งปริมาณและขนาดของเส้นไยเพิ่มขึ้นค่าความต้านทานสึกหรอจะน้อยลง การใช้สารเชื้อประสาเพื่อเพิ่มแรงยึดเกาะระหว่างเส้นไยกับยางธรรมชาติจะช่วยเพิ่มสมบัติเชิงกลต่างๆ ของผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น

ธิติมน สนติชัยรัตน์ และคณะ (2012) จากการศึกษาคุณภาพของกระดาษจากเปลือกส้มโอ พบว่ากระดาษจากเปลือกส้มโอที่เคยมีผู้ผลิตมาแล้วนั้นเนื้อกระดาษไม่เรียบ จึงทำการทดลองโดยต้มเปลือกส้มโอ กับโซดาไฟในเวลาต่างกันเพื่อเป็นการศึกษาความเรียบของกระดาษจากเปลือกส้มโอ ตั้งนี้คือ 120 นาที 150 นาที และ 180 นาที เพื่อนำมาเปรียบเทียบความเรียบของกระดาษผลที่ได้คือกระดาษที่ได้จากการต้ม 120 นาที มีรูพรุนขนาดเล็กจำนวนมากจากการต้ม 150 นาที มีรูพรุนทั้งขนาดใหญ่และเล็กจำนวนไม่มากนักและกระดาษที่ได้จากการต้ม 180 นาที กระดาษมีรูพรุนขนาดใหญ่เล็กน้อยและกระดาษที่ได้จากการต้มทั้ง 3 ช่วงเวลา นี้มีลักษณะที่เหมือนกันคือ เนื้อกระดาษแข็งเปราะง่ายไม่สามารถนำไปใช้งาน

วุฒินันท์ คงหัด, ชัยพร สามพุ่มพวง และสาริมา สุนทรารชุน (2555) จากการศึกษาคุณสมบัติทางเชิงกลของกระดาษผักตบชวาผสานเยื่อสาที่ทำด้วยมือแบบไทยเพื่องานหัตถกรรม เปื่อยผักตบชวาต่อเยื่อปอสาในอัตราส่วน 100:0 90:10 80:20 70:30 และ 0:100 ใช้กระดาษผักตบชวาจะมีความต้านแรงดึงที่ดีกว่ากระดาษฟางข้าว ถ้าผสานเยื่อปอสาที่เท่ากัน ความต้านทานแรงดันหลุกของกระดาษผักตบชวาที่มีส่วนผสมของเยื่อผักตบชวาต่อเยื่อปอสาในอัตราส่วน 70:30 จะมีความต้านแรงดันหลุกสูงสุดและมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติกับกระดาษในอัตราส่วนอื่นๆ กระดาษที่ไม่ผสานเยื่อปอสาอยกว่าร้อยละ 10 จะมีความต้านแรงดันหลุกที่ต่ำ ตั้งนั้น การทำแผ่นกระดาษคราฟฟ์เยื่อปอสาให้มากกว่าร้อยละ 10 จะได้กระดาษที่มีความต้านทานแรงดันหลุกที่ดีขึ้น ความต้านทานการหักพับของกระดาษที่มีส่วนผสมของเยื่อผักตบชวาจะไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติและมีความต้านทานการหักพับต่ำกว่ากระดาษสา โดยเฉพาะกระดาษที่มีส่วนผสมของเยื่อผักตบชวาต่อเยื่อปอสาในอัตราส่วน 70:30 วัดความต้านทานการหักพับได้ 118.44 ครั้ง ใกล้เคียง

กับกระดาษที่มีส่วนผสมของเยื่อฟางข้าวต่อเยื่อปอสาในอัตราส่วน 30:70 ที่รัดได้ 122.27 ครั้ง แสดงร่าเยื่อไส้สันที่ผสมกับเยื่อไส้ขาวจะช่วยในการยึดเกาะกันระหว่างสันไส้สันติกว่ากระดาษที่มีแต่สันไส้ขาวอย่างเดียว ผลการทดสอบคุณสมบัติทางเชิงกลของกระดาษที่จะต้องนำไปใช้งานหัตถกรรมซึ่งประกอบด้วยความต้านทานแรงฉีกขาด ความต้านทานแรงดึง ความต้านทานแรงดันทะลุ และความต้านทานแรงหักพับ เมื่อเปรียบเทียบกับกระดาษสาที่มีส่วนผสมของเยื่อผักตบชวาต่อเยื่อปอสาในอัตราส่วน 70:30 จะมีคุณสมบัติที่ดีกว่ากระดาษสาที่เพียงคุณสมบัติความต้านทานแรงฉีกขาดเพียงปัจจัยเดียวที่สำคัญกว่ากระดาษสาเล็กน้อย ดังนั้นการผลิตกระดาษผักตบชวาควรใช้วิธีการผสมเยื่อไส้ขาวปอสาในอัตราส่วนเยื่อผักตบชวาต่อเยื่อปอสาในอัตราส่วน 70:30 จะได้กระดาษที่มีคุณสมบัติทางเชิงกลที่เหมาะสมต่อการใช้งานหัตถกรรม

จากการศึกษาคุณสมบัติทางเชิงกลของกระดาษผักตบชวาผสมเยื่อปอสาที่ทำด้วยเมื่อแบบไทยในอัตราส่วน 100:0 90:10 80:20 70:30 และ 0:100 โดยเตรียมตัวอย่างและทดสอบคุณสมบัติของกระดาษตามวิธีมาตรฐานของ TAPPI ผลการศึกษากระดาษที่ผสมเยื่อผักตบชวาต่อเยื่อปอสาในอัตราส่วน 70:30 มีคุณสมบัติทางเชิงกลที่ดีสามารถใช้งานหัตถกรรมแทนกระดาษสาได้คุณสมบัติทางเชิงกล ประกอบด้วย น้ำหนักมาตรฐาน $65 \pm 5 \text{ g/m}^2$ ความขาวสว่างร้อยละ 64.35 ความเรียบ 5.75 วินท์ความต้านทานแรงฉีกขาด 32.83 $\text{mN.m}^2/\text{g}$ ความต้านทานแรงดึง 23.91 N.m/g ความต้านทานแรงดันทะลุ 2.46 $\text{kPa.m}^2/\text{g}$ และความต้านทานแรงหักพับ 118.44 ครั้ง

สมชาย บุญพิทักษ์, วรทัศน์ ศรีวิชัย (2551) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการทำโครงการวิจัยไว้ 2 ข้อ คือ 1. เพื่อศึกษาและพัฒนาผักตบชวา สำหรับผลิตเป็นเฟอร์นิเจอร์ 2 เพื่อศึกษาและพัฒนาผักตบชวา สำหรับผลิตเป็นเฟอร์นิเจอร์ประเภทเก้าอี้พักผ่อน จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดแบ่งกระบวนการในการวิจัยไว้ 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 การนำผักตบชวามาหาคุณสมบัติทางกายภาพและเชิงกล ตอนที่ 2 กระบวนการผลิตหรือสอนขั้นรูปเฟอร์นิเจอร์ และตอนที่ 3 คือการนำเฟอร์นิเจอร์ที่ทำการถักسانขึ้นรูปแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินผล ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มพช.๓๙/๒๕๔๖) ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ดังนี้ 1) การวิเคราะห์คุณสมบัติทางกายภาพและเชิงกลของผักตบชวา ผลการวิเคราะห์พบว่า การทดสอบหาคุณสมบัติทางกายภาพและเชิงกลของผักตบชวา ที่มีขนาดความยาวที่ใช้ในการทดสอบ 0.80–1.20 ม. จะได้ปริมาณความชื้น 8.44 % ได้การดูดซึมน้ำ 388 % ได้กำลังดึงประดับ 100 MPa ได้การยึดตัว 24.36 % ได้ค่าโมดูลัสความยืดหยุ่น 255 MPa และได้กำลังในการยึดเหนี่ยว 0.22 MPa จากผลการทดสอบดังกล่าวจะเห็นได้ว่า คุณสมบัติของผักตบช瓦สามารถที่จะนำมาผลิตเป็นเฟอร์นิเจอร์ได้ เนื่องจากเป็นพืชที่มีกำลังดึงกำลังการยึดเหนี่ยวและมีค่าโมดูลัสความยืดหยุ่นสูง ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ดีในการทำเฟอร์นิเจอร์ประเภทเก้าอี้ 2) การวิเคราะห์แบบประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ตามมาตรฐาน

ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มพช.๓๙/๒๕๕๖) ผลการประเมินพบว่า 2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของเฟอร์นิเจอร์ที่ผลิตจากผักตบชวา พบร้าด้านความสวยงามของรูปร่าง รูปทรงสมมาตรกัน ได้ค่าเฉลี่ย 3.73 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.799 ระดับความคิดเห็นมากที่สุด และในส่วนของราไม่มีปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด ได้ค่าเฉลี่ย 3.53 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.516 มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด 2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของเส้นผักตบชวา ที่ใช้ในการسانเฟอร์นิเจอร์พบว่า ด้านต้องมีขนาดของเส้นスマ่เสมอ เหนียวแน่นไม่เปราะ ขาดง่าย และไม่มีรอยจุดหรือด่างอย่างเด่นชัด ได้ค่าเฉลี่ย 3.60 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.737 มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด 2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการถักสารานเฟอร์นิเจอร์ พบร้าด้านต้องคงทนเหมาะสมกับสภาพการใช้งาน ได้ค่าเฉลี่ย 3.33 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.488 มีระดับความคิดเห็นมาก 2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะลดลายการสารานเฟอร์นิเจอร์ พบร้าด้านต้องประณีต สวยงาม スマ่เสมอ การเว้นระยะของลดลายให้เป็นไปตามที่กำหนดและต้องไม่เห็นรอยต่อตلوดชิ้นงานอย่างเด่นชัด ได้ค่าเฉลี่ย 3.47 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.674 มีระดับความคิดเห็นมาก 2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะสีเฟอร์นิเจอร์ พบร้าด้านสีธรรมชาติ กรณีที่มีการย้อมสี เมื่อลูบผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาแล้วสีไม่ติดมือ ได้ค่าเฉลี่ย 3.53 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.516 มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด 2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบด้วยวัสดุอื่น พบร้าด้านต้องมีความประณีตและเหมาะสมกับชิ้นงาน ได้ค่าเฉลี่ย 3.60 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 มีระดับความคิดเห็นมาก 2.7 ข้อมูลเกี่ยวกับการเคลือบเงา พบร้าด้านความเงาต้องเรียบ มีความเงาスマ่เสมอไม่เป็นเม็ด ไม่แข็งกระด้าง หรือหนาเกินไป ทำให้ขาดความงามตามธรรมชาติ หรือทำให้เส้นผักตบชวา กรอบแตก และสีหลุดออก ได้ค่าเฉลี่ย 3.3 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.799 ระดับความคิดเห็นมาก

เจษฎา สุวรรณ (2536) อ้างถึง ฉลอง เอี่ยมอาทร (2533 ข : 56-60) จากการศึกษางานวิจัยการทำกระดาษจากผักตบชวาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือชนิดเดียวกันที่ใช้ทำกระดาษสาด้วยมือทุกประการ พบร้าเยื่อของผักตบชวาเป็นเยื่อชนิดเส้นใยสันเล็ก และละเอียด กระดาษที่ได้มีลักษณะเนื้อแน่นกว่ากระดาษสาเล็กน้อยมีความเหนียวแน่นอยกว่ากระดาษสา สามารถนำไปใช้งานได้ กว้างขวางพอๆ กับกระดาษสาแต่ปริมาณของเยื่อที่ได้จากผักตบชวาน้ำมากเพียงร้อยละ 10-20 เท่านั้น และได้เสนอแนวคิดว่าควรนำเอาเยื่อของผักตบชวาไปผสมกับเยื่อของสา โดยใช้อัตราส่วนเยื่อสา ต่อเยื่อผักตบชวากิดเป็น 80 ต่อ 20 จะได้ชนิดกระดาษบางพิเศษ เพราะเยื่อของผักตบช瓦จะเข้าไปทำงานที่อุตрутrunต่างๆ ของเยื่อเส้นใยยาว เช่น เยื่อสาจึงทำให้กระดาษมีเนื้อแน่น คุณภาพดีร้าค แพง และเป็นการลดการใช้เยื่อสาลง หรือเป็นทางเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ของกระดาษจากเส้นใยธรรมชาติ ชนิดใหม่แกนกอออกแบบทั้งหลาย เพื่อนำไปประดิษฐ์เป็นสินค้าต่างๆ ได้อย่างน่าสนใจ

จากที่ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการผลิตกระดาษสาข้างต้นพบว่า กระดาษสา เป็นกระดาษที่ได้มาจากการพิชเส้นใยจากธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ โดยมุ่งเน้นหาอัตราส่วนที่เหมาะสมต่อ

การผลิตกระดาษสา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดอัตราส่วนผลิตภัณฑ์จากเส้นใยธรรมชาติ ที่ประกอบด้วย การศึกษาและค้นหาข้อมูลด้วยวัตถุดิบ และการสำรวจกรรมวิธีการผลิต จากเส้นใยธรรมชาติที่สามารถผลิตกระดาษสาพบว่า เส้นใยเปลือกส้มโอลีกับเส้นใยผักตบชวา ได้รับความสนใจในการนำเส้นใยมาผลิตกระดาษสา เนื่องจากเส้นใยเปลือกส้มโอมีสารเพคติน และในส่วนของเส้นใยผักตบชวามีเส้นใยมากถึง 70 เปอร์เซ็น มีเซลลูโลสมากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้เส้นใยเปลือกส้มโอลีกับเส้นใยผักตบชวนำมาผลิตกระดาษสาเพื่อลดผลกระทบให้เกิดขึ้นน้อยลง ซึ่งเป็นเส้นใยสามารถทดแทนที่น่าสนใจเป็นอย่างมากในการพัฒนาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษสาได้

6.9 วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองในห้องปฏิบัติการ

6.9.1 ขอบเขตการวิจัย

การทดลองการพัฒนาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษสาจากเส้นใยเปลือกส้มโอลีกับเส้นใยผักตบชวา เป็นงานวิจัยเชิงทดลองในห้องปฏิบัติการโดยการนำเปลือกส้มโอลีก ตามมาวี อำเภอ率ัง จังหวัดปัตตานี ใช้ในส่วนของเปลือกสีขาว และผักตบชวา ณ ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ใช้ในส่วนของก้านมาผลิตเป็นกระดาษ โดยกระบวนการผลิตใช้วิธีทางเคมีสารที่ใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา คือ สารโซเดียมไฮดรอกไซด์ และสารตัวช่วย คือ น้ำ กับไฮโดรเจน Peroxide และทำการทดสอบคุณสมบัติเบื้องต้น ซึ่งทำการทดลองในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

6.9.1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

- 1) เส้นใยเปลือกส้มโอลีกนำส่วนเปลือกสีขาว แล้วหันเป็นข้อเล็กๆ
- 2) เส้นใยผักตบชวาโดยการนำส่วนของก้านผักตบชวา แล้วหันยาวประมาณ 2 เซนติเมตร

6.9.1.2 พื้นที่ศึกษา

- 1) พื้นที่เก็บตัวอย่างเส้นใยผักตบชวาได้เก็บตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และเส้นใยเปลือกส้มโอลีกที่ได้รับความอนุเคราะห์จากชาวบ้านมาวี อำเภอ率ัง จังหวัดปัตตานี
- 2) พื้นที่วิจัยและทดสอบคุณสมบัติ ณ ศูนย์วิทยาศาสตร์ และศูนย์เทคโนโลยีทางและพอลิเมอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

6.9.2 วัสดุ อุปกรณ์ และสารเคมี

6.9.2.1 วัสดุ

- 1) บีกเกอร์ขนาด (2,000 ml)
- 2) ตะแกรงมุ่ง漉ด
- 3) กระถางมังอคูมิเนียม
- 4) แท่งแก้วคน

6.9.2.2 อุปกรณ์

- 1) ตู้อบความร้อน (Hot air oven) ยี่ห้อ Memmert รุ่น D-91126 Schwabach

- 2) เครื่องให้ความร้อน (Hot plate)
- 3) เครื่องปั้นผลไม้

6.9.2.3 สารเคมี

- 1) โซเดียมไฮดรอกไซด์
- 2) น้ำ

6.9.2.4 วัสดุติดที่ใช้

- 1) เปลือกส้มโถ (เปลือกส้มโถสีขาว)
- 2) ผ้าटบชวา (ก้านผ้าटบชวา)

6.9.2.5 เครื่องวัดผลการทดลอง

- 1) เครื่องซั่งแบบคละเอียด (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)
- 2) เครื่อง Tensile Machine
- 3) โถดูดความชื้น
- 4) เวอร์เนียร์

6.9.3 วิธีดำเนินการทดลอง

6.9.3.1 การเตรียมเส้นใยเปลือกส้มโถและเส้นใยผ้าटบชวา

1. นำเส้นใยเปลือกส้มโถหันเป็นชิ้นเล็กๆ และนำไปปอกที่อุณหภูมิ 105 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 3 ชั่วโมง เพื่อลดความชื้นออกจากนั้นทำการต้มเยื่อ

2. นำเส้นไยผักตบชวาหันยาวประมาณ 2 เซนติเมตร แล้วนำไปอบที่อุณหภูมิ 105 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 3 ชั่วโมง เพื่อลดความชื้นออก จากนั้นทำการต้มเยื่อ

6.9.3.2 การกำหนดอัตราส่วนที่เหมาะสมของส่วนผสมในการผลิตกระดาษสาจากเส้นไยเปลือกส้มโวและเส้นไยผักตบชวา

การศึกษาเพื่อหาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตกระดาษสาจากเส้นไยเปลือกส้มโวและเส้นไยผักตบชวานอกอัตราส่วน 90:10 80:20 70:30 60:40 50:50 40:60 30:70 20:80 และ 10:90 ในกรณีผลิตกระดาษสาด้วยเส้นไยเปลือกส้มโว ผสมเส้นไยผักตบชวา ด้วยความเข้มข้นของโซเดียมไฮดรอกไซด์ร้อยละ 10 กรัมต่อน้ำหนักแห้งและปริมาณน้ำ 1,000 มิลลิลิตร โดยจะใช้เวลาในการต้ม 3 ชั่วโมง อยู่ที่อุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส เพื่อต้องการหาอัตราส่วนที่เหมาะสมแล้วนำไปทดสอบหากคุณสมบัติตรงตามรายการที่ 6.9.3.2

ตารางที่ 6.9.3.2 อัตราส่วนโดยเส้นไยเปลือกส้มโวกับเส้นไยผักตบชวาต่อตัวทำละลาย

ลำดับที่	เส้นไยน้ำหนัก (กรัม)		ตัวทำละลาย	
	เปลือกส้มโว	ผักตบชวา	น้ำ(มิลลิลิตร)	โซเดียมไฮดรอกไซด์ (กรัม)
1	10	90	1000	10
2	20	80	1000	10
3	30	70	1000	10
4	40	60	1000	10
5	50	50	1000	10
6	60	40	1000	10
7	70	30	1000	10
8	80	20	1000	10

6.9.3.2 ขั้นตอนการผลิตกระดาษสาจากเส้นไยเปลือกส้มโวกับเส้นไยผักตบชวา

1. นำเปลือกส้มโวและผักตบชวามาหั่นให้เป็นชิ้นเล็กๆแล้วนำไปต้มกับสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ร้อยละ 10 กรัม โดยใช้บีกเกอร์ขนาด 4,000

มิลลิลิตร ต้มด้วยเครื่อง Hot peat ปรับอุณหภูมิที่ 105 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 3 ชั่วโมง

2. นำเส้นไยเปลือกส้มและเส้นไยผักตบชวาที่ปีอym มาล้างน้ำให้สะอาดจนหมดเมือกล่นๆ จากโซเดียมไฮดรอกไซด์แล้วนำไปปั่นให้ละเอียดแล้วพักไว้เตรียมน้ำสะอาดในภาชนะ

3. วางตะแกรงเหนือผิวน้ำพอกประมาณน้ำเยื่อกระดาษที่ได้มาร่อนในตะแกรงมุ้งลวดให้สม่ำเสมอแล้วนำตะแกรงมุ้งลวดที่มีเยื่อกระดาษมาผึ่งให้แห้งในตู้อบปรับอุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 2 ชั่วโมง

4. เมื่อแห้งนำมาลอกออกจากตะแกรงมุ้งลวด

5. เมื่อได้กระดาษจากเส้นไยเปลือกส้มโอกับเส้นไยผักตบชวาแล้วนำมาตรวจสอบหาคุณสมบัติของกระดาษสา โดยจะทดสอบลักษณะทางกายภาพ

6.9.3.2 การทดสอบหาคุณสมบัติของกระดาษจากเส้นไยเปลือกส้มโอกับเส้นไยผักตบชวา

1. สอบและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ประสิทธิภาพของกระดาษสาจากเส้นไยเปลือกส้มโอกับเส้นไยผักตบชวา การเตรียมและทดสอบคุณสมบัติของกระดาษสาจากเส้นไยเปลือกส้มโอกับเส้นไยผักตบชوانำมาแผ่นกระดาษสาที่ผ่านการทดลองตามอัตราส่วนที่ได้กำหนดมาทดสอบหาคุณสมบัติของกระดาษสาตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์กระดาษชุมชน โดยนำแผ่นกระดาษสาที่ได้เมื่อน้อยกว่า 10 แผ่นก่อนการหาค่าคุณสมบัติทางกายภาพและคุณสมบัติความแข็งตัวกระดาษสาของแผ่นทดลองจะต้องนำมาเก็บไว้ในห้องควบคุมชั้น มี อุณหภูมิ 23 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 24 ชั่วโมง จากนั้นนำมาทดสอบหาสมบัติของแผ่นกระดาษสา (น้ำหนักมาตรฐาน ความหนา ความหนาแน่น ความชื้น ปริมาตรจำเพาะแรงดึง และแรงฉีกขาด)

2. การศึกษาต้นทุนการผลิตกระดาษสาจากเส้นไยเปลือกส้มโอกับเส้นไยผักตบชวาเบื้องต้นการศึกษาต้นทุนในการผลิตกระดาษสาจากเส้นไยเปลือกส้มโอกับเส้นไยผักตบชวาเบื้องต้นโดยจะพิจารณาจากค่าสารเคมี วัสดุ พลังงาน และต้นทุนรวม

6.10 เอกสารอ้างอิง

- วุฒินันท์ คงทัด วารุณี ธนาแพสญ. 2550. คุณสมบัติเชิงกลของกระดาษสาสมเยื่อโพลิเอทธิลินที่ทำด้วยมือแบบไทย. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <http://www.kucon.lib.ku.ac.th> สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ 19 กรกฎาคม 2557.
- วุฒินันท์ คงทัด, ชัยพร สามพุงพวง, และสารima สุนทรารชุน. คุณสมบัติทางเชิงกลของกระดาษผักตบชวาสมเยื่อสาที่ทำด้วยมือแบบไทยเพื่องานหัตถกรรม. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.lib.ku.ac.th> สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ 20 กรกฎาคม 2557.
- ธิติมน สันติชัยรัตน์. 2555. การศึกษาคุณภาพของกระดาษจากเปลือกส้มโอ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กาญจนฯ ลือพงษ์, นางนุช ศศิธรรม, เกษม มาแนะนำรุ่งวิทย์. 2555. การเสริมแรงยางธรรมชาติด้วยเส้นใยผักตบชวา. โครงการทางเทคโนโลยี. ประกาศนียบัตรวิชาชีพขั้นสูง. วิทยาเขตชุมพรเขตอุดมศักดิ์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- สมชาย บุญพิทักษ์, วรัทศน์ ศรีวิชัย. 2551. การศึกษาและพัฒนาผักตบชวา. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาวิศวกรรมเคมี คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นุศรา นงนุช. 2553. การผลตกระดาษเชิงหัตกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประชาติ วีระพันธ์. 2551. การเปรียบเทียบคุณภาพกระดาษผลิตด้วยมือ. กลุ่มสารการเรียนรู้วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ.
- เกษมา วรวรรณ ณ อุรุรยา อะล้อ กองสุทธิ์ใจ. 2541. การทำตลาดรายและสืบันกระดาษสา. กรมการศึกษาก่อโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการ.
- เจษฎา สุวรรณ. 2535. การศึกษาอัตราส่วนที่เหมาะสมระหว่างเยื่อสา กับเยื่อชนิดเส้นใยสันที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อลดปริมาณการใช้เยื่อสาในงานผลิตกระดาษสาในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรจ

6.11 แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ

ดังแสดงในตารางที่ 6.11-1

ตารางที่ 6.11-1 แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ

6.12 งบประมาณค่าใช้จ่ายตลอดโครงการ

ดังแสดงในตารางที่ 6-12

ตารางที่ 6.12-1 งบประมาณค่าใช้จ่ายตลอดโครงการ

รายการ	งบประมาณตลอดโครงการ (บาท)
ค่าใช้สอย	
ค่าบริการสืบคันข้อมูล	500
ค่าวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	500
ค่าเช่า YanPathanadee ทางไปเก็บตัวอย่าง	1,500
ค่าวัสดุ	
ค่าน้ำมันรถ	1,000
ค่าวัสดุสำนักงาน/ค่าถ่ายเอกสาร	1,000
ค่าวัสดุคอมพิวเตอร์	500
รวม	5,000

